

ISSN 2286-8658 (Print) ISSN 2672-9598 (Online)

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Lampang Rajabhat University Journal

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563

Volume 9 No. 2 July - December 2020

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 ถ.ลำปาง-แม่ทะ ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100

โทรศัพท์ 054-237399 ต่อ 3832 มือถือ 083-1563928

โทรสาร 054-241038

<http://www.rsc.lpru.ac.th>

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (Lampang Rajabhat University Journal)

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ISSN 2286-8658 (Print) ISSN 2672-9598 (Online)
เป็นวารสารระดับชาติที่ทุกบทความได้รับการกลั่นกรองจากคณะกรรมการ (Peer Review) ซึ่งเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อย่างน้อยบทความละ 2 ท่าน

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่เป็นองค์ความรู้ทางด้าน
มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้องของคณาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนนักวิชาการอิสระ
เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ต่อบุคคล สังคมและประเทศชาติ โดยครอบคลุมสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์
ด้านการเมืองการปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ มนุษยศาสตร์ด้าน ภาษาไทย ภาษาจีน
และภาษาต่างประเทศ ดนตรี สังคมศึกษา การพัฒนาชุมชน ศิลปะและการออกแบบ บริหารธุรกิจ
ด้านการจัดการ การตลาด บัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ การเงินการธนาคาร
ธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจต่างประเทศ และการจัดการโลจิสติกส์ ครุศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี
การศึกษา การบริหารการศึกษา การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตร
และการสอน วัดและประเมินผลทางการศึกษา ศิลปศาสตร์ ด้านนิเทศศาสตร์ และการท่องเที่ยว
 เป็นต้น

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม

กำหนดปิดรับต้นฉบับ

ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) กำหนดออกเดือนมิถุนายน ปิดรับ 30 ธันวาคม

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) กำหนดออกเดือนธันวาคม ปิดรับ 30 มิถุนายน

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ดวงใจ

พุทธรังค์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พรชนก

ทองลาด

รองศาสตราจารย์อิติมา

คุณยศยิ่ง

กองบรรณาธิการ : (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก Peer Review)

ศ.เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	รศ.ยุพิน จันทร์เรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ศ.กิตติคุณ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา		รศ.เอนก ชิตเกษร	มหาวิทยาลัยพายัพ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต		ผศ.ดร.กมลทิพย์ คำใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ศ.ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ศ.ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.เกศริน มนูญผล	
รศ.ดร.กนกอร สมปราชญ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	
รศ.ดร.กรกาญจน์ อรุณรัตน์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.ชูศรี สุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
รศ.ดร.กิตติมา ปรีดีติลภ	สำนักงานการศึกษาเอกชน	ผศ.ดร.นฤนาถ ศรีภักย์วนิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.เกียรติสุดา ศรีสุข	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รศ.ดร.ฉัตรนภา พรหมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	ผศ.ดร.บัญญัติ ชำนาญกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
รศ.ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ผศ.ดร.บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รศ.ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.ดร.นิตยา สุวรรณศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	ผศ.ดร.ปานฉัตร อาการักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
รศ.ดร.บำรุง คำเอก	มหาวิทยาลัยศิลปากร	ผศ.ดร.มลิลักษณ์ สมศักดิ์	
รศ.ดร.กรไชย พรหมสัรชกร	มหาวิทยาลัยนครพนม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	
รศ.ดร.ประจักษ์ สายแสง	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ผศ.ดร.รัศมี ต้นเจริญ	
รศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	
รศ.ดร.ปราจริย ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	ผศ.ดร.เรขา อรัญวงศ์	
รศ.ดร.พิทยาภรณ์ มานะจติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์	
รศ.ดร.พิมพ์พันธ์ เดชคุปต์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผศ.ดร.วรรณรัตน์ ใจงานวิเชียร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รศ.ดร.เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	ผศ.ดร.วัชรีย์ ร่วมคิด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
รศ.ดร.มนตรี พิริยะกุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ผศ.ดร.วิไลวรรณ วิชาจักษณกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รศ.ดร.เมฆม สอดส่องกุล	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	ผศ.ดร.วีระ เลิศสมพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
รศ.ดร.ยุพร ริมชลการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	ผศ.ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.วาริพิน มงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ผศ.ดร.สมบัติ เวชกามา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
รศ.ดร.สนม ครุฑเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ผศ.ดร.สิทธิชัย สาเอี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.สมคิด พรหมจ้อย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	ผศ.ดร.สุนทรพจน์ ดำรงพานิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.สุกัญญา เอ็มอัมธรรม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ผศ.ดร.เสกสรรค์ แยมพินิจ	
รศ.ดร.สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย		ผศ.ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒนา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รศ.ดร.อินดา ศิริวรรณ		ผศ.ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย		ผศ.ดร.อุดม คำชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
รศ.ดร.จำเนียร บุญมาก	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	ผศ.ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กองบรรณาธิการ : (ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน Peer Review)

รศ.ดร. บุญทวรรณ วิงวอน	ผศ.ดร. ดวงจันทร์ เตียวิไล
รศ.ดร. พรชนก ทองลาด	ผศ.ดร. ธนกร สิริสุคันธา
รศ.ดร. ไพฑูรย์ อินตะขัน	ผศ.ดร. บุญเหลือ ใจมโน
รศ.ดร. วันทนา สุวรรณอรรถ	ผศ.ดร. ปราโมทย์ พรหมขันธ
รศ. สุวรรณิ์ โพธิศรี	ผศ.ดร. พิสิษฐ์ ฌอน บั๊กนาก
ผศ.ดร. จตุรภัทร วงศ์ศิริสถาพร	ผศ.ดร. วิยดา เหล้มตระกูล
ผศ.ดร. จีรัตน์ สุวรรณ	ผศ.ดร. อัมเรศ เนตาสีทธิ
ผศ.ดร. ชุติกานต์ ภิภรรณ	ผศ.ดร. อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน
ผศ.ดร. ณัฐนันท์ ฐิตยาปราโมทย์	ผศ.ดร. สมาน พูแสง

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ดำเนินการมาเป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563 โดยยังคงมุ่งมั่นที่จะเป็นสื่อกลางการเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา ตลอดจนนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้สนใจ และการใช้ประโยชน์ของบุคคล สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป

ภายในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความจำนวนทั้งสิ้น 15 บทความ จำแนกเป็นบทความวิจัยจำนวน 13 บทความ และบทความวิชาการจำนวน 2 บทความ เนื้อหาโดยรวมของบทความสะท้อนถึง ผลการวิจัยหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา การตลาด การเงิน - การบัญชี การสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการดูแลสุขภาพ

กองบรรณาธิการวารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่าน นักวิจัย นักศึกษา นักวิชาการ หรือผู้สนใจทั่วไป จะได้สาระคุณค่าทางวิชาการที่เป็นประโยชน์จากวารสารฉบับนี้ หายนี้ ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุก ๆ ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายที่ทำให้วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสามารถดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง และพร้อมที่จะพัฒนาสู่วารสารที่มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

อาจารย์ ดร.ดวงใจ พุทธรังศรี
บรรณาธิการ

สารบัญ

		หน้า
บทความวิจัย		
1. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2	ขวัญเรือน มุ่งผลกลาง	1
2. รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการ นวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง	ฐากร อนุสรณ์พานิชกุล	14
3. ปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผล ให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของ ประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน	ปัญญาพร ศรีชนาพันธ์	26
4. กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ ในประเทศไทย	พิลาสินี เอ้ยวัน	42
5. แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2	ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำ	52
6. การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์	วัชรภรณ์ บุญยรักษ์	64
7. การสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์	สินีนารถ ภิรมประสิทธิ์	76
8. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย	สุนนา พรรษา	87
9. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะ ในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	หทัยทิพย์ รินศรี	101
10. การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่าน ภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	อัจฉรา ใจสุตะ	112
11. การพัฒนาทักษะการใช้ไวยากรณ์ความสอดคล้อง โครงสร้างโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ในรายวิชา ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	อัจฉรา ชื่นใจ	124

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
12. ปัจจัยทำนายนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราช ชนนี นครลำปาง	โอภาส ประมูลสิน	135
13. การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์กิจการเซรามิก ในจังหวัดลำปาง	ไอลดา คำปากุล	148
บทความวิชาการ		
14. กลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพทางสื่อโฆษณาออนไลน์ ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19	ณัฐวัฒน์ คณารักษ์สมบัติ	160
15. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้ เกมพีเคชั่นเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด เชิงคำนวณของนักศึกษาครู	มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์	172

CONTENTS

	Page
Research Articles	
1. Budget Management of Basic Education Schools under the Secondary Educational Service Area	Kwanruen Mungphonklang 1
2. Transformation Leadership Model and Innovation Management Affecting the Success of Community Enterprise in Lower North Region	Thakoon Anusonpanichakul 14
3. Causal Factors, Risk Behavior and Motivation affecting Alcohol Consumption of People in Upper North Region	Punchaporn Srichanapun 26
4. Best Accounting Practice Process affecting Success of Certified Accounting Firms in Thailand	Pilasinee Aeywan 42
5. Development guidelines for promoting the use of information and communication technology for learning development of schools in the Khlong Nam Lai group. Under the Office of Kamphaengphet Primary Educational Service Area 2	Paiboon Wongmuangkham 52
6. The Development of Basic Math Skills of Preschool Children by Using Creative Activity set in Uttaradit Province	Watcharaporn Boonyarug 64
7. Communication channels for marketing Durian's quality- Long Lab Lae and Lin Lab Lae varieties in Uttaradit	Sineenat Vikromprasit 76
8. Causal Factors Affecting Teaching Efficiency of Teachers in Multicultural Schools, Chiang Rai Province	Sumana Phansa 87
9. The Development of Problem Based Learning Curriculum for Enhancing Accounting Skills of Grade 9 Students	Hathaithip Rinsri 101

CONTENTS (Continued)

		Page
10. Development of the Curriculum to Enhance Thai Reading Skill by Using Brain-Based Learning for Grade1 Students	Atchara Jaisuta	112
11. The Development of Programmed Lesson in English Grammar and Consistency in a Sentence for Matthayomsuksa 4 Students	Achara Chuenjai	124
12. Factors Predicting the English Use in Daily lives of Student Nurses, Boromarajonani College of Nursing Nakhon Lampang, Thailand	O-pas Pramoonsin	135
13. Logistics Cost Analysis for Ceramic Businesses in Lampang	Ilada Khampagul	148
Academic Article		
14. Health Communication Strategy of Online Advertorial in VIRUS COVID-19 Outbreak	Natawat Khanaruksombut	160
15. Blended Learning model using gamification base to promote computational thinking skills of student's teachers	Mayuree Phitthayasene	172

**การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**
**Budget Management of Basic Education Schools under the Secondary
Educational Service Area Office 2**

ขวัญเรือน มุ่งผลกลาง^{1*} และปทุมพร เปี้ยถนอม²

(Kwanruen Mungphonklang^{1*} and Patumphorn Piatanom²)

^{1*} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง 10240

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240

อีเมลผู้แต่งหลัก : khongkwan.m.km@gmail.com เบอร์โทร : 09 3545 3833

วันที่รับบทความ 25 เมษายน 2563
Received: Apr. 25, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 10 สิงหาคม 2563
Revised: Aug. 10, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 13 สิงหาคม 2563
Accepted: Aug. 13, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ ต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ ต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 40 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีการบริหารอยู่ในระดับมาก และ 2) ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน และในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารบัญชี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 2 ในด้านการบริหารบัญชี สูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี

คำสำคัญ: งบประมาณ; การบริหารงบประมาณ; สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This survey research aimed to examine and compare the budget management of basic education schools under the Secondary Educational Service Area Office 2. The sample of 132 teachers working in the budget management group under the Secondary Educational Service Area Office 2 in 2019 academic year. The instrument was a 40-item questionnaire, with the reliability of 0.915, querying about budget management of basic education schools. Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t- test, One-way ANOVA, and Scheffé method were employed to analyze data.

The findings revealed 1) the highest level of overall budget management of basic education schools for both overall and individual aspects, in contrast, mobilization of resources and investment for education were at high level, and 2) no significant differences among teacher with different levels of education and work experiences, only the opinion about the accounting management was found to be different at the significant level of 0.05 by government teachers operating in budget management group with over 10 years of work experience have opinions on budget management of basic education institutions under the Office of the Secondary Educational Service Area 2 in accounting management higher than the teacher civil servants operating in the budget management group with less than 5 years of work experience.

Keywords: budget; budget management; basic education schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยอย่างมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) จากการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งทำให้สถานศึกษาสามารถบริหารตนเองได้อย่างอิสระ แต่ก็เป็ภาระหนักของผู้บริหาร เพราะการกระจายอำนาจเป็นการ

กระจายทั้งภารกิจและความรับผิดชอบ ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ในการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ ให้สถานศึกษา ถือเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของผู้บริหาร ปัจจุบันสถานศึกษามีบทบาท ในการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง ตามขอบเขตภารกิจงาน ได้แก่ 1) การจัดทำและเสนอ ของงบประมาณ คือการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา จัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนา การศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเสนองบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำ เบิกการอนุมัติงบประมาณ การโอนเงินงบประมาณในสถานศึกษา 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษาการจัดหาทรัพยากรและการลงทุน 5) การบริหารงานการเงิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลือปี 6) การบริหาร บัญชี การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงิน จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน และ 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและการจัดซื้อจัด จ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) จากที่ผ่านมา ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้บริหารงบประมาณเอง เพราะต้นสังกัดจะเป็นฝ่ายตัดสินใจ และบริหาร จัดการงบประมาณเกือบทั้งหมด โดยมอบหมายให้สถานศึกษาดำเนินการในส่วนงบประมาณค่าวัสดุ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งยังมีข้อบกพร่องในการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ ส่วนระบบงบประมาณ ก็จะเป็นแบบมุ่งเน้นผลงานที่ลดการควบคุมรายละเอียดจากส่วนกลาง (กระทรวงการคลัง, 2546)

จากความสำคัญของการบริหารงบประมาณ ข้อบกพร่อง และปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหาร งบประมาณที่กล่าวแล้ว และเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของการบริหารงบประมาณ ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ ทางด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า เรื่อง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และเพื่อเป็นข้อมูล ให้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นประโยชน์ในการพัฒนา การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ ต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขต

ในการวิจัยเรื่องการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย (1) ระดับการศึกษา แบ่งเป็น ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และ (2) ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งเป็น น้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี

1.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย (1) ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา (2) ด้านการบริหารการเงิน (3) ด้านการบริหารบัญชี และ (4) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 52 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 208 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2563)

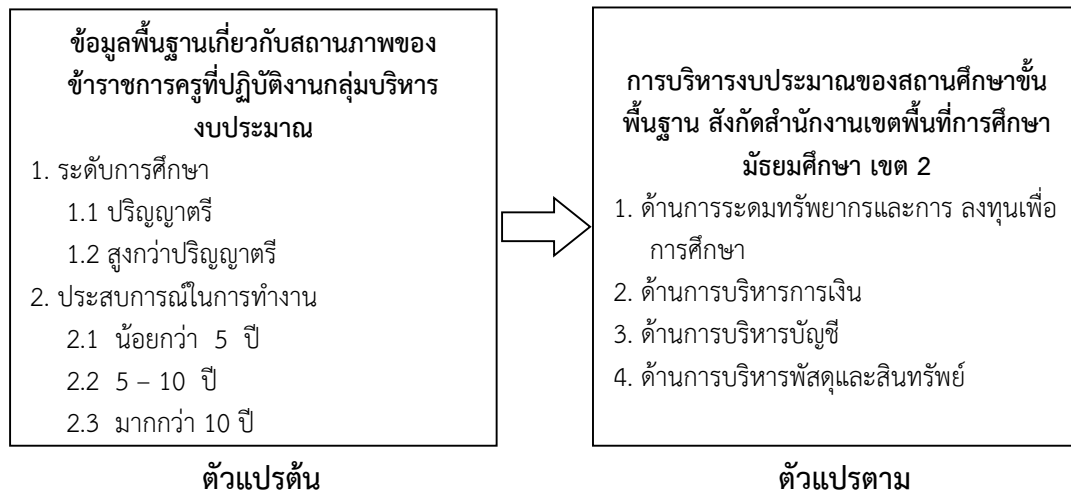
2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 52 โรงเรียน จากการประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในขอบข่ายการกระจายอำนาจด้านบริหารงบประมาณตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

1. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับมากขึ้นไป

สมมติฐานที่ 2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ ที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ศึกษาเอกสารและแนวคิดจากตำรา เอกสาร วารสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.4 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.5 หาความตรงตามของเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item- Objective Congruency : IOC) แล้วนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1 แต่ถ้าเห็นว่าไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0 และถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1 จากนั้นนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมารวมกันเพื่อหาค่าความสอดคล้อง โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ≥ 0.6 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ถ้าต่ำกว่านั้น จะต้องนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ (วรรณิ แกมเกตุ, 2555) ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ไม่มีข้อที่ตัดทิ้งหรือปรับปรุง และในการวิจัยครั้งนี้ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 -1.0

2.6 นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

2.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.8 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (วรรณิ แกมเกตุ, 2555) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.915

2.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.10 รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน เพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขออนุญาตและแบบสอบถาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งครบถ้วนและสมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวน 132 ฉบับ

4.2 นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูล

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t-test

4.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงนำค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปทำการทดสอบ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison) การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t – test)

5.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ส่วนในด้านประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 ประสบการณ์ในการ

ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารบัญชี ($\bar{X} = 4.68$) และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.38$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ลำดับ	การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.38	0.49	มาก
2	ด้านการบริหารการเงิน	4.76	0.30	มากที่สุด
3	ด้านการบริหารบัญชี	4.68	0.34	มากที่สุด
4	ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.59	0.38	มากที่สุด
รวม		4.60	0.32	มากที่สุด

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		ระดับการศึกษา				
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.39	0.49	4.35	0.49	0.362
2	ด้านการบริหารการเงิน	4.73	0.32	4.83	0.24	-1.962
3	ด้านการบริหารบัญชี	4.66	0.36	4.71	0.28	-0.862
4	ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.58	0.40	4.61	0.33	-0.487
รวม		4.59	0.33	4.63	0.28	-0.620

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงินและด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ด้านการบริหารบัญชี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารงบประมาณของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	p
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการระดมทรัพยากรและ การลงทุนเพื่อการศึกษา	4.34	0.47	4.35	0.44	4.45	0.56	0.644	0.527
2. ด้านการบริหารการเงิน	4.68	0.36	4.79	0.26	4.81	0.26	2.724	0.069
3. ด้านการบริหารบัญชี	4.58	0.37	4.70	0.32	4.76	0.31	3.274*	0.041
4. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.52	0.40	4.62	0.38	4.64	0.36	1.364	0.259
รวม	4.53	0.35	4.62	0.28	4.67	0.30	2.254	0.109

* $p < 0.05$

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นรายค่า จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการบริหารบัญชี ($p < 0.05$) ด้วยการทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในด้านการบริหารบัญชี ($\bar{X} = 4.76$) สูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.58$) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นรายค่า จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการบริหารบัญชี

อายุ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	มากกว่า 10 ปี 4.76	5 - 10 ปี 4.70	น้อยกว่า 5 ปี 4.58
มากกว่า 10 ปี	4.76			*
5 - 10 ปี	4.70			
น้อยกว่า 5 ปี	4.58			

* $p < .05$

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มบริหารงบประมาณให้ความสำคัญของการบริหารงบประมาณในทุก ๆ ด้าน มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาไว้ให้บริการแก่นักเรียน มีการวางแผนปรึกษาหารือกันในการใช้งบประมาณทั้งยังปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณซึ่งสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกันเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ จึงทำให้สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญยวีร์ พัฒนธกิตติโชค (2559) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี กลับสุข (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น สถานศึกษาจะต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญของการบริหารงบประมาณว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพสถานศึกษาจึงต้องมีการจัดและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ และให้มีการประสานงานกันในการปฏิบัติงาน เพราะฉะนั้นบุคลากรในกลุ่มบริหารงบประมาณจะต้องปฏิบัติตามกรอบแผนงานที่ได้วางไว้เป็นแนวทางเดียวกัน จึงทำให้ให้ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงาน และทรัพยากรที่ใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สร้อยยวสันต์ ศรีคำแหง (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารงบประมาณ ต่างก็ต้องทำงานร่วมกันในสถานศึกษาซึ่งการปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารงบประมาณนั้นมีกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นกรอบ และเป็นแนวทางในการให้บุคลากรในกลุ่มบริหารงบประมาณต้องปฏิบัติร่วมกันอย่างเคร่งครัดและเป็นระบบ ทั้งยังต้องถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้อีกด้วยนั้น จึงเป็นสาเหตุทำให้ประสบการณ์ในการทำงานไม่มีผลต่อการบริหารงบประมาณ ดังนั้นจากผลการวิจัยจึงพบว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารีย์ นิลเอก (2554) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงบประมาณในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาชีวะ หวานิ (2556) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการบริหารบัญชี ด้วยการทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในด้านการบริหารบัญชี สูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารบัญชีต้องมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางบัญชีและต้องบันทึกให้ถูกต้อง ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริง จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ผ่านการปฏิบัติงานด้านการบริหารบัญชี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตรง สามารถมองเห็นและรับรู้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณโดยเฉพาะด้านการบริหารบัญชี สูงกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล มีแสง, อรสา จุฑธรรม และสุวรรณา โชติสุกานต์ (2556) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในฝ่ายงบประมาณ ด้านการบริหารบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบัญชี

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานสูงกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา มีการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ ต่อหน่วยงานภายนอก จึงทำให้หน่วยงานภายนอกไม่ทราบข้อมูล จึงส่งผลกระทบต่อระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ดังนั้นหน่วยงานภายใน จึงควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ ให้มากขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารที่ดีขึ้น

1.2 สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในกลุ่มบริหาร งบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านการบริหารการเงินเนื่องจากผลการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้การปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารงบประมาณที่ยึด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ของทางราชการจะเป็นแนวทางให้สถานศึกษามีการดำเนินงานอย่างถูกต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในอนาคตต่อไป

1.3 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ควรให้ความสำคัญกับด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เช่น การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรภายในสถานศึกษาทราบรายการทรัพย์สิน ที่ได้มาจากการระดมทรัพยากร ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายร่วมกันคิดและแก้ปัญหาในการหาแหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการสนับสนุนประสานความร่วมมือกับ สถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีการพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน โดยเพิ่มองค์ประกอบด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาที่เป็นเชิง ประจักษ์ต่อไป

2.3 ควรทำการศึกษาระบบการบริหารบัญชีเพื่อให้ระบบการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. (2546). **ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2546**. กรุงเทพฯ: กองกฎหมายและระเบียบ สำนักงบประมาณ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- บุญยวีร์ พัฒน์ธนภิตติโชค. (2559). **สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มยุรี กลับสุข. (2557). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยวงส์ ศรืคำแหง. (2554). **การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2563). **ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารสถานศึกษา**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=101702. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **คู่มือการบริหารโรงเรียน ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล**. กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อาชีวะ วานิ. (2556). **ปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3**. ค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อารีย์ นิลเอก. (2554). **สภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2**. ภาคนิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อุบล มีแสง, อรสา จรูยธรรม และสุวรรณา โชติสุกานต์. (2556). **การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานี**. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 7 (2), 126-140.
- Cohen, L., Manion, L, and Morrison, K. (2011). **Research Methods in Education**. (7th ed). New York: Routledge.

**รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรม
ที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง**
**Transformation Leadership Model and Innovation Management
Affecting the Success of Community Enterprise in Lower North Region**

ฐากร อนุสรณ์พานิชกุล^{1*}

(Thakoon Anusonpanichakul^{1*})

^{1*} หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

อีเมลผู้แต่ง : Thakoon2518@gmail.com เบอร์โทร : 08 1357 6171

วันที่รับบทความ 18 เมษายน 2563

Received: Apr. 18, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 20 สิงหาคม 2563

Revised: Aug. 20, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 24 สิงหาคม 2563

Accepted: Aug. 24, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง และ 2) เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กำหนดการศึกษาผ่านข้อมูลด้านความคิดเห็น การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นสองขั้นตอน ขั้นตอนหนึ่งเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ และผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรรมการหรือผู้รับผิดชอบหลักวิสาหกิจชุมชน ขั้นตอนที่สองเป็นการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่างมีขนาด 640 คน โดยใช้วิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) อิทธิพลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการนวัตกรรม มากที่สุดรองลงมาคือ ความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน และส่งผลทางอ้อมต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน โดยผ่านตัวแปรการจัดการนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 2) รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการจัดการนวัตกรรม รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่า χ^2 เท่ากับ 42.54 ค่า df เท่ากับ 31 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.37 ค่า P-value เท่ากับ 0.08 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 ค่า AGFI เท่ากับ 0.97 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.02

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; การจัดการนวัตกรรม; ความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน

Abstract

The purpose of this research were 1) was to study influence of factors of Transformation Leadership and Innovation Management Affecting the Success of Community Enterprise in Lower North Region, 2) create a Transformation Leadership Model and Innovation Management Affecting the Success of Community Enterprise in Lower North Region. The study was divided into 2 phases. Phase 1 was the definition of conceptual framework in study by examining related papers and research, Interview. Phase 2 was the examination of the study hypothesis. The sample was the Community Enterprise members in Lower North Region. The group sampling was selected 640 of Community Enterprise members in Lower North Region. The Research instruments consisted of questionnaire with the total reliability at 0.89 and focus Interview question guideline. The statistics to be analyzed by the computer program were descriptive statistics, and Path Analysis.

The research findings were as follows: 1) The Transformation Leadership have direct influenced to the Innovation Management, and Success of Community Enterprise. The Transformation Leadership indirect influenced to the Success of Community Enterprise through the Innovation Management, at the 0.05 significant levels. 2) The findings of this research were revealed that factors affecting to the Success of Community Enterprise in Lower North Region consisted of Transformation Leadership and Innovation Management. The causal relationships of model constructed hod fit with the empirical data by considering from χ^2 as 42.54, df as 31, χ^2/df as 1.37, P as 0.08, GFI as 0.99, AGFI as 0.97, SRMR as 0.01, RMSEA as 0.02

Keywords: Transformation leadership; Innovation management; The Success of Community Enterprise

บทนำ

วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล โดยบุคคลดังกล่าวต้องไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน สำหรับวิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะเหมือนกันอยู่ในจังหวัดเดียวกัน อาจรวมตัวกันเป็น “เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน” ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย (จิตติธิตา แซ่ตั้ง, 2560: 1) คำว่าวิสาหกิจชุมชน นั้นสามารถใช้คำว่าธุรกิจชุมชนแทนได้อันเนื่องมาจากว่าชุมชนไม่ใช่รัฐ ดังนั้น สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของก็ต้องจัดว่าเป็นของภาคเอกชนเช่นเดียวกันแต่ในความเป็นจริงแล้วถ้าหากใช้คำว่า “ธุรกิจ” นั้นก็ หมายถึง การแสวงหากำไรเป็นที่ตั้งแต่สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของนั้น กลับมีแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันมากกว่า

การแสวงหากำไร ที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่และไม่ใช้กิจกรรมที่ซับซ้อนอะไรแล้วแต่เป็นการทำกิน ทำให้ทดแทนการซื้อจากตลาดได้ และเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันทดแทนการซื้อเป็นการลดรายจ่าย และยังช่วยให้ระบบเศรษฐกิจใหญ่เข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการจัดระบบเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นฐานที่เป็นจริงในชุมชน เพราะถ้าชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้กระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) สำหรับวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ จ.กำแพงเพชร จ.ตาก จ.นครสวรรค์ จ.พิจิตร จ.พิษณุโลก จ.เพชรบูรณ์ จ.สุโขทัย จ.อุตรดิตถ์ และจ.อุทัยธานี มีการจดทะเบียนรวมทั้งสิ้น 9,385 แห่ง และมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 156,414 ราย เพื่อประกอบกิจการค้าโดยมีผลหลักการประเมินผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเป็น 3 ระดับ คือระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต้องปรับปรุง ผลการประเมินพบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับดีร้อยละ 36.09 ระดับปานกลางร้อยละ 49.81 และระดับต้องปรับปรุงร้อยละ 14.10 จากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า การบริหารจัดการของผู้นำกลุ่มขาดความเข้มแข็ง และการจัดการนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการนำมาใช้ในองค์กร แม้ว่าจะมีการสนับสนุนจากรัฐบาลแล้วก็ตามยังส่งผลให้มีปัญหาในการดำเนินงาน เพราะวิสาหกิจชุมชนบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชน และบางครั้งมีการสนับสนุนจากรัฐแต่ไม่ตรงความต้องการที่แท้จริง

ต่อมาในยุคปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนทุกระดับ ควบคู่กับการเชื่อมโยงความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ในการแข่งขันในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นองค์กรยังเผชิญกับการปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (สมาคมจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2560) ตลอดจนการวางรากฐานเชิงสถาบัน ที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนไปสู่การสร้างระบบนวัตกรรมที่ดีของประเทศได้ ดังนั้นองค์กรต่าง ๆ จึงต้องเร่งวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร (Human Capital) ที่มีความเป็นผู้นำสูง และความสามารถในการจัดการนวัตกรรมในองค์กร (Shuai & David, 2013: 143) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความเห็นว่าภาวะผู้นำจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากต่อการปรับเปลี่ยนขั้นตอน และกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุประสิทธิผล และประสบความสำเร็จในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ผู้บริหารต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรทุกระดับ Anuroj (2014, pp.53) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำกระตุ้นปลุกฝัง และสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นตามความคาดหวัง ผู้นำที่ดีจึงต้องมีความรู้ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในองค์กร (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2560) การสร้างธุรกิจแห่งนวัตกรรม นับว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน เนื่องจากถ้าองค์กรไม่สามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตัวเองด้วยสิ่งใหม่ ๆ แล้วย่อมเป็นการยากที่จะทำให้องค์กรนั้น ๆ ประสบความสำเร็จในระยะยาว ส่วนใหญ่เกิดจากการนำเสนอรูปแบบนวัตกรรมไม่ทางใดทางหนึ่ง เช่น นวัตกรรม ด้านการจัดการ หรือด้านการตลาด ธุรกิจแห่งนวัตกรรมเป็นแนวคิดนวัตกรรม

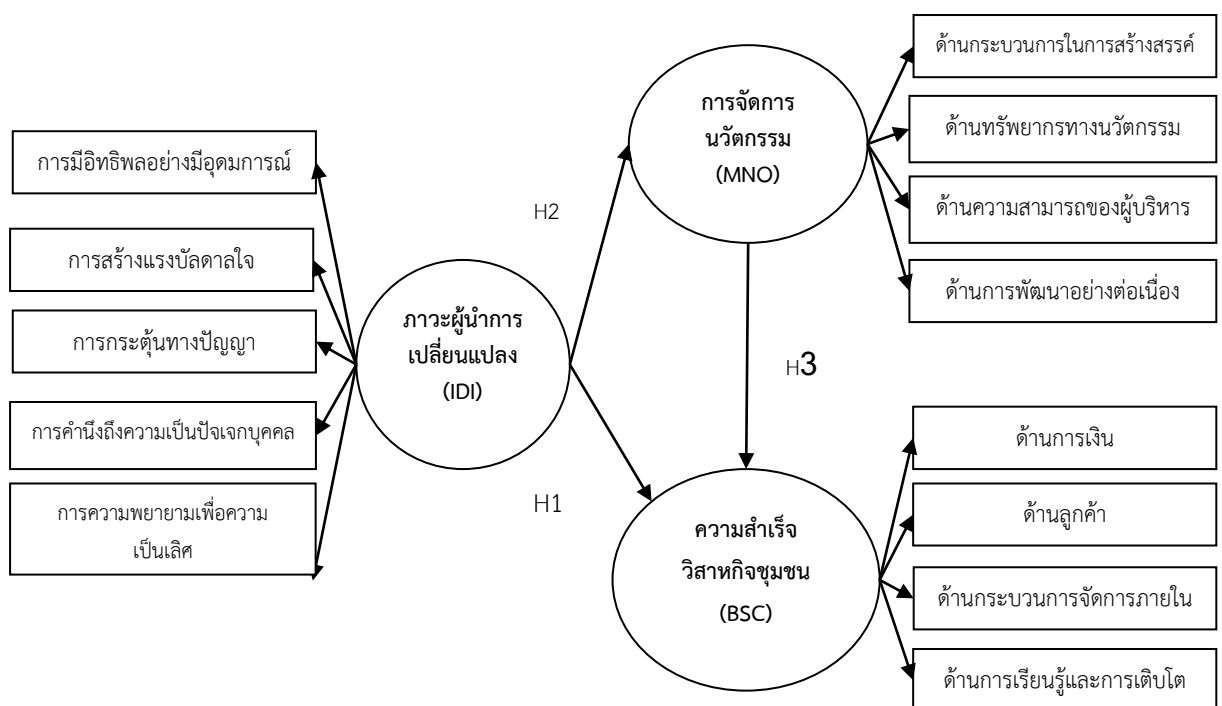
การบริหารจัดการองค์กรแนวใหม่ ในการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะองค์กร หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรับเปลี่ยนมาก่อน เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าของบริบทโลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มคุณค่า พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ดีมีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า เพื่อความอยู่รอดขององค์กร และความสามารถเชิงการแข่งขันขององค์กร (दनัย เทียนพุม, 2560) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือในเขตภาคเหนือตอนล่าง เพื่อนำองค์ความรู้ของภาวะผู้นำ และการจัดการนวัตกรรม ที่ได้ช่วยสนับสนุนในการบริหาร และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพต่อวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2560); Kaplan & Norton (1996); Bass & Avolio (1996); Tidd, Bessant, & Pavitt (2009) รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรรมการ หรือผู้ที่รับผิดชอบหลักวิสาหกิจชุมชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ด้วยการสังเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างรูปแบบสมมติฐานและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรรมการ หรือผู้ที่รับผิดชอบหลักในวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง เครื่องมือที่ใช้ คือ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และกำหนดเป็นรูปแบบสมมติฐานการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือการวิจัย เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ตรวจสอบสมมติฐาน และสรุปผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 145,848 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 640 จากตารางของ (Hair, et al., 2010) โดยกำหนดอัตราส่วนระหว่างจำนวนตัวอย่าง และจำนวนพารามิเตอร์ 20 เท่า ต่อ 1 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ขนาดตัวอย่างที่เป็นสัดส่วน และใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) โดยการมีขั้นตอนดังนี้ กรอบขนาดตัวอย่างแบ่งออกเป็น 9 จังหวัด ได้แก่ จ.กำแพงเพชร จ.ตาก จ.นครสวรรค์ จ.พิจิตร จ.พิษณุโลก จ.เพชรบูรณ์ จ.สุโขทัย จ.อุตรดิตถ์ จ.อุทัยธานี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) จากนั้น กำหนดขนาดตัวอย่างที่เป็นสัดส่วน (Proportional to size) เท่า ๆ กัน ทั้ง 9 จังหวัด ครอบคลุมทุกพื้นที่ตามสัดส่วนของพื้นที่ทั้ง 9 จังหวัด จังหวัดละ 71 - 72 คน รวม 640 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรส่งผ่าน คือ การจัดการนวัตกรรม ตัวแปรผล คือ ความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรรมการ หรือผู้ที่รับผิดชอบหลักในวิสาหกิจชุมชน ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และสถานภาพของวิสาหกิจชุมชน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจัดการนวัตกรรม และผลความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.818 ด้านการจัดการนวัตกรรม (MNO) ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.805 ด้านความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน (BSC) ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.787 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.897

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรรมการ หรือผู้ที่รับผิดชอบหลักในวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 10 คน ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิง

ปริมาณ (Quantitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่างด้วยตัวเอง และส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ผ่านผู้ประสานงานของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation method) จากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัย ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง Structural equation modeling (SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ และผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรรมการ หรือผู้ที่รับผิดชอบหลักวิสาหกิจชุมชน ในมิติภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง จากการสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ในคำสัมภาษณ์ในปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมพบว่า 1) ผู้บริหารต้องมีความพยายามในการปฏิบัติงาน และมีความทุ่มเทในการทำงานให้ดีที่สุด 2) ผู้บริหารต้องมีความตระหนักต่อการเพิ่มคุณภาพของผลการปฏิบัติงาน 3) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์กร 4) ในองค์กรต้องมีการนำความรู้จากได้รับจากภายนอกและภายในมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน 5) องค์กรต้องมีการพัฒนากระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดการนวัตกรรมที่ดี 6) องค์กรต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีหรือมีการนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดความคุ้มค่า และนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กลุ่มตัวแปรใหม่ที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ด้วยวิธี Principal Components Analysis และวิธีการหมุนแกน Varimax พบค่า Kaiser-Meyer-Olkin and Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ค่า Kaiser - Meyer - Olkin = 0.722 ค่า สถิติChi-Square = 319.147 ค่า Significant = 0.000

ตารางที่ 1 แสดงค่า Total Variance Explained ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

Com potent	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2.272	37.865	37.865	2.272	37.865	37.865	1.682	28.035	28.035
2	1.018	16.964	54.829	1.018	54.829	54.829	1.608	26.794	54.829
3	0.872	14.539	69.368						
4	0.724	12.066	81.435						
5	0.622	10.371	91.806						
6	0.492	8.194	100.000						

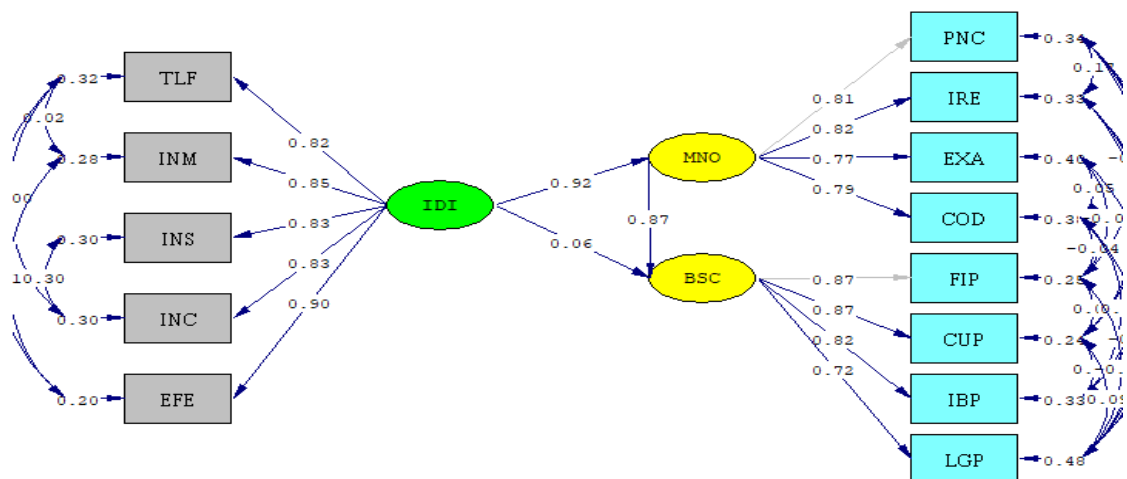
จากตารางที่ 1 ตัวแปรความสำเร็จจิตวิสาทกิจชุมชน ทั้ง 6 ข้อคำถาม สามารถจัดกลุ่มได้ 2 Factor ซึ่ง Factor ที่ 1 สำคัญที่สุดเนื่องจากสามารถอธิบายหรือตีความแปรปรวนของข้อมูลได้มากที่สุด สำหรับการวิเคราะห์ครั้งนี้อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลได้มากที่สุด สำหรับการวิเคราะห์ครั้งนี้อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลได้ถึงร้อยละ 37.865 ส่วน Factor ที่ 2 จะมีความสำคัญรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 28.035 ซึ่งทั้ง 2 Factor สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลรวมกันได้ ร้อยละ 54.829

ผลการ Principal Components Analysis ด้วยวิธีการหมุนแกน Varimax ในแต่ละ Factor ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ที่อยู่ในองค์ประกอบรวม ซึ่งในการตั้งชื่อองค์ประกอบรวมที่เกิดขึ้นจะพิจารณาจากกลุ่มตัวแปรที่พบโดยส่วนใหญ่เป็นหลัก ซึ่งผลการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบเชิงสำรวจในครั้งนี้ สามารถแบ่งกลุ่มตัวแปรใหม่ได้ทั้งหมด 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ดังนี้ ปัจจัยที่ 1 ด้านความพยายามเพื่อความเป็นเลิศ จัดกลุ่มอยู่ในองค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.498 - 0.833 ค่าไอเกนเท่ากับ 2.272 ค่าความแปรปรวนรวมสะสมเท่ากับ 37.865 มีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัค ได้เท่ากับ 0.728 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูงเชื่อถือได้และเรียงลำดับความสำคัญ (Factor Loading) จากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ผู้บริหารของท่านมีความตระหนักต่อการเพิ่มคุณภาพของผลการปฏิบัติงาน (KUT2) เท่ากับ 0.833 2) ในองค์การต้องมีการนำความรู้จากได้รับจากภายนอกและภายในมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน (ORG2) เท่ากับ 0.661 และ 3) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์กร (CUN2) เท่ากับ 0.498 ปัจจัยที่ 2 ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดกลุ่มอยู่ในองค์ประกอบการจัดการนวัตกรรมประกอบด้วย 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.597 - 0.777 ค่าไอเกนเท่ากับ 1.018 ค่าความแปรปรวนรวมสะสมเท่ากับ 54.829 มีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัค ได้เท่ากับ 0.686 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูงเชื่อถือได้และเรียงลำดับความสำคัญ (Factor Loading) จากมากไปน้อย ได้แก่ 1) องค์การต้องมีการพัฒนากระบวนการผลิต

อย่างต่อเนื่องและมีการจัดการนวัตกรรมที่ดี (ORG1) เท่ากับ 0.777 2) ในองค์กรต้องมีการนำความรู้จากได้รับจากภายนอกและภายในมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน (CHA1) เท่ากับ 0.635 และ3) องค์กรต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีหรือมีการนวัตกรรมใหม่ๆ (INS2) เท่ากับ 0.597

ผลการศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (IDI) มีอิทธิพลต่อปัจจัยความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน (BSC) เท่ากับ 0.06 ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (IDI) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยการจัดการนวัตกรรม (MNO) เท่ากับ 0.92 ปัจจัยการจัดการนวัตกรรม (MNO) มีอิทธิพลต่อปัจจัยความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน เท่ากับ 0.87 และปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (IDI) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน (BSC) ผ่านปัจจัยการจัดการนวัตกรรม (MNO) มีอิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.84 อิทธิพลรวม เท่ากับ 0.88, อิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.06 อิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.82 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการทดสอบรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

Chi-Square=42.54, df=31, P-value=0.08112, RMSEA=0.025

ภาพที่ 2 รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 2 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ตัวแบบก่อนปรับ		ตัวแบบหลังปรับ	
1	χ^2	($p > 0.05$)	931.28		42.54	✓
2	χ^2/df	น้อยกว่า 5	15.03		1.37	✓
3	RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.15		0.02	✓
4	NFI	0.9 ขึ้นไป	0.96	✓	1.00	✓
5	CFI	0.9 ขึ้นไป	0.96	✓	1.00	✓
6	GFI	0.9 ขึ้นไป	0.81		0.99	✓
7	AGFI	0.9 ขึ้นไป	0.72		0.97	✓
8	SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.11		0.01	✓

หมายเหตุ : ✓ หมายถึง ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรม ที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากความกลมกลืนของรูปแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม ดังนี้ การวิเคราะห์ค่าดัชนี goodness of fit มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ χ^2/df เท่ากับ 1.37 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.08 ดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณ RMSEA เท่ากับ 0.02 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคาดเคลื่อนมาตรฐาน SRMR เท่ากับ 0.01 และเมื่อพิจารณาถึงดัชนีตัวอื่นตามกลุ่มที่ได้กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัว ได้แก่ ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง อภิปรายผลได้ดังนี้

1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ซึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Birasnav 2015 (1624: 1622) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีส่วนสำคัญในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะแสดงออกโดยการกระตุ้นให้เกิดปัญหา ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักคิด และแก้ไขปัญหา ให้คำแนะนำแก่สมาชิกที่เกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ โดยนำนวัตกรรมมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการทำงานในกลุ่ม และสอดคล้องกับงานวิจัย Min-Ling et al. (2016: 304) ที่กล่าวว่า คำนี้ถึงสมาชิกในกลุ่มสร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นให้สมาชิก

เกิดความกระตือรือร้น มุ่งให้สมาชิกเกิดความสนใจในการค้นหาวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ให้ความสำคัญกับการสร้างทีมในการทำงานมีการบูรณาการภายในกลุ่มเพื่อที่จะรับรู้ร่วมกัน

2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการนวัตกรรม ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการนวัตกรรม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจักขณ์ สุวรรณเจริญ และคณะ (2559: 129-143) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wang, & Ahmed, (2014: 221-230) ที่พบว่า บทบาทขององค์กรที่ใช้นวัตกรรมสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จในการแข่งขันโดยมีมุมมองในการพัฒนาและตรวจสอบการวัดในการสร้างนวัตกรรมขององค์กร ประกอบด้วยนวัตกรรมทั้ง 5 ประการ ได้แก่ นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาดด้านพฤติกรรม ด้านกระบวนการ และด้านนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นปัจจัยองค์ประกอบของการสร้างนวัตกรรมขององค์กรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ

3) การจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า การจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Marc & Perter (2015: 790) ที่กล่าวว่า การจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประการแรกผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ให้คำปรึกษาแก่สมาชิก ไม่ตำหนิสมาชิกเมื่อมีการเสนอความคิดเห็นใหม่ ๆ เพื่อให้มีการปรับปรุงกระบวนการนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนา ประการต่อมาต้องมีกระบวนการในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ปรับปรุงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปิดโอกาสให้สมาชิกทำงานได้อย่างอิสระและเสนอความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า และมีการพัฒนากระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่องโดยนำความรู้จากภายใน และภายนอกมาประยุกต์ใช้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang, Zhao and Voss (2014: 221-230) ที่กล่าวไว้ว่า การที่องค์กรจะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้นั้น องค์กรจำเป็นต้องนำความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าเหล่านั้นมาพัฒนาให้เกิดเป็น นวัตกรรมใหม่ ๆ ทั้งทางด้านผลิตภัณฑ์และบริการ อย่างไรก็ตามการที่องค์กรจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพทางนวัตกรรมและประสิทธิภาพในการครองตลาด องค์กรจะต้องทำการลงทุนในการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยีของตน หรือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับองค์กรในอุตสาหกรรมเดียวกันเพื่อความสำเร็จขององค์กร

4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลทางอ้อมต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยผ่านตัวแปรการจัดการนวัตกรรม ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลทางอ้อมต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยผ่านตัวแปรการจัดการนวัตกรรม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจักขณ์ สุวรรณเจริญ และคณะ (2559: 129-143) การพัฒนาตัวแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลอ้อมต่อการผลดำเนินงานทางธุรกิจ โดยผ่านตัวแปรรูปแบบนวัตกรรมด้านกระบวนการและตัวแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง รูปแบบนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อ

การดำเนินงานทางธุรกิจ สอดคล้องและสนับสนุนกับผลการวิเคราะห์ทางสถิติ จึงมีความเหมาะสมในการนำตัวแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ สอดคล้องกับ Gonzalez-Benito et al. (2015: 4) ที่กล่าวว่า นวัตกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกันอย่างแข็งแกร่งในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อที่จะใช้ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้นได้ หากองค์กรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้มีการเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้องค์กรมีความสำเร็จอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ Jain (2015: 336-350) ที่กล่าวว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจผ่านการแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจทำให้พนักงานเกิดความเชื่อมั่น และกระตุ้นความพร้อมให้แก่พนักงานเกิดความเชื่อมั่น และกระตุ้นให้พนักงานเกิดความเชื่อมั่น คิดหาวิธีการทำงานใหม่ ๆ นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อวางแผนการดำเนินงานในองค์กรเพื่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ในการนำรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรให้ความสำคัญ และตระหนักถึงความเป็นผู้นำกลุ่ม และการจัดการนวัตกรรมในองค์กร ซึ่งทั้งสองปัจจัยนั้นช่วยสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะความเป็นผู้นำนั้นควรให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และนำองค์ความรู้ของนวัตกรรมมาบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร และสถาบันการศึกษาควรให้การสนับสนุนในเรื่องของการอบรมให้ความรู้ความเป็นผู้นำยุคใหม่ และการจัดการนวัตกรรมตามความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่แต่ละวิสาหกิจชุมชนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้คัดเลือกมาศึกษาเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อความวิสาหกิจชุมชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง เช่น การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และการจัดการความรู้ โดยศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ได้รูปแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). จำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่อนุมัติการจดทะเบียน.

[ออนไลน์], แหล่งที่มา www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid.

ค้นหาเมื่อ 5 มกราคม 2560.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตติธิตา แซ่ตั้ง. (2560). ทำความรู้จัก วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise). กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กระทรวงการคลัง.

- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2560). **แผนปฏิบัติการ พ.ศ.2560 (พ.ศ.2560 - 2563).**
กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- Anuroj, K. (2014). **Leadership: Tips for Successful Sustainable Development.**
Royal Thai Air Force Medical Gazette. 60(3): 53.
- Bilal, A.Y., & Yuosre, F. B., (2015). **Transformational Leadership and Innovative Work Behavior.** Industrial Management & Data Systems. 114 (8): 1624.
- Birasnav, M., (2014). Knowledge Management and Organizational Performance in the Service Industry: The Role of Transformational Leadership Beyond the Effects of Transactional Leadership. **Journal of Business Research.** (67):1622.
- González-Benito, Ó., Muñoz-Gallego, P. A., & García-Zamora, E. (2015). Entrepreneurship and Market Orientation as Determinants of Innovation: The Role of Business Size. **International Journal of Innovation Management.** (19): 04.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). **Multivariate data analysis.** 7th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Jain. P. (2015). **Strategic Human Resource Development in Public Libraries in Botswana.** Library Management. 26(6/7): 336-350.
- Marc, H. A., & Peter, Y.T., (2015). The Downside of Transformational Leadership When Encouraging Followers to Network. The Leadership Quarterly Encouraging Followers to Network. **The Leadership Quarterly.** (26): 790.
- Min-Ling, L., Na-Ting, L., Cherng, G. D., & chieh-Peng, L., (2016). **Exploring Team Performance in High-Tech Industries: Future Trend of Building Up Teamwork.** Technological Forecasting and Social Change. (91): 304.
- Shuai, A., & David, B. (2013). Talent Management Definition and Talent Management recognition in Chinese private-owned enterprises. **Journal of Chinese Entrepreneurship.** 4(2): 143.
- Wang, Q., Zhao, X., & Voss, C. (2016). Customer orientation and innovation: A comparative study of manufacturing and service firms. **International Journal of Production Economics.** (171): 221-230.

ปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผลให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสม แอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน

Causal Factors, Risk Behavior and Motivation affecting Alcohol Consumption of People in Upper North Region

ปัญจพร ศรีชนาพันธุ์^{1*}, ดารารัตน์ ธาตุรักษ์², วิริยะ เดชแสง³, ณัฐนรี ทองดีพันธ์⁴,
วันไชย คำเสน⁵, วันวิสาข์ ชูจิต⁶ และกิตติ ศรีอ้าวชันการ⁷

(Punchaporn Srichanapun^{1*}, Dararat Thatrak², Wiraya Datsang³, Natnaree
Thongdee⁴, Wanchai Khamseen⁵, Wanwisa Chujit⁶ and Kitti Sriarwatchanakarn⁷)

^{1*, 2, 3, 4} คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

⁵ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

⁶ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ลำปาง, ⁷ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

อีเมลผู้แต่งหลัก: punjaporn@rmutl.com เบอร์โทรติดต่อ: 06 2635 4149

วันที่รับบทความ 10 เมษายน 2563

Received: Apr. 10, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 3 มิถุนายน 2563

Revised: Jun. 3, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 5 มิถุนายน 2563

Accepted: Jun. 5, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยต้นเหตุ และพฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลทางตรงต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจในการดื่มที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง ที่ส่งผลทางอ้อมต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรไทยผู้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 3,200 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละและการวิเคราะห์เส้นทาง

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยต้นเหตุที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม/ประเพณี และปัจจัยด้านพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกที่ทำให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และด้านแรงจูงใจภายนอกมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกที่ทำให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผลการวิเคราะห์โมเดลพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2 = 8.558$, $df = 4$, $Cmin/df = 2.139$, $p-value = 0.073$; $NFI = .999$; $RFI = .993$; $CFI = 1.000$; $RMSEA = 0.019$) แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

คำสำคัญ: พฤติกรรมเสี่ยง; แรงจูงใจ; เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the causal factors and risk behavior direct affecting alcohol consumption of people in upper north region 2) to study the motivation affecting alcohol consumption of people in upper north region

and 3) to study the causal factors and risk behavior indirect affecting alcohol consumption of people in upper north region. The samples were 3,200 Thai people who drink alcohol beverages in the upper northern region. Questionnaires were implemented for data collection. The data were analyzed by using percentage and path analysis.

The findings revealed that culture/ traditional factor and family behavior consumption has the strongest direct and indirect effect on alcohol consumption. Furthermore, that motivation has the strongest direct effect on alcohol consumption. Model analysis results found that consistent with the empirical data ($X^2 = 8.558$, $df = 4$, $Cmin/df = 2.139$, $p\text{-value} = 0.073$; $NFI = .999$; $RFI = .993$; $CFI = 1.000$; $RMSEA = 0.019$). It showed that this model exhibits acceptable level of fit.

Keywords: risk behavior; motivation; alcohol beverage

บทนำ

ประเทศไทยถูกจัดเป็นประเทศที่มีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นอันดับที่ 47 ของโลก และเมื่อเปรียบเทียบกับระดับภูมิภาคเอเชีย ไทยจัดอยู่อันดับ 4 รองจากเกาหลีใต้ ลาว และญี่ปุ่น หรือ อันดับ 2 ของประเทศกำลังพัฒนาในเอเชีย (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2561) ปัญหาใหญ่ที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คือ เรื่องสุขภาพ ศักยภาพในการทำงาน จากผลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยในปี พ.ศ.2560 พบว่านักดื่มไทยร้อยละ 41.9 มีพฤติกรรมการดื่มหนัก จากสัดส่วนของทั่วโลกคือร้อยละ 39.5 พฤติกรรมการดื่มสูงสุดคือในกลุ่มอายุ 25 – 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 นอกจากนี้ยังพบว่าภาคเหนือมีพฤติกรรมการดื่มสูงสุด ร้อยละ 35.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561: 31) และมีจำนวนการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์สูงที่สุดติดอันดับถึง 4 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงราย ร้อยละ 45.3 จังหวัดลำพูนร้อยละ 44.1 จังหวัดพะเยา ร้อยละ 44.0 จังหวัดน่าน 42.4 และจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 40.6 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561: 34)

จากสถิติการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ระดับประเทศจะพบว่า ภาคเหนือมีอัตราการดื่มสม่ำเสมอสูงที่สุด อยู่ที่ร้อยละ 18 และเป็นภาคที่มีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์สูงที่สุดในประชากรผู้ใหญ่ (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 35.4 และที่สำคัญนักดื่มวัยรุ่นในภาคเหนืออายุระหว่าง 15 – 19 ปี ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ร้อยละ 19.0 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศร้อยละ 13.6 (อิธิบ ตันอารีย์ และพลเทพ วิจิตรคุณากร, 2562) โดยที่ช่วงอายุนี้เป็นช่วงอายุที่ต่ำกว่าอายุที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย นอกจากนี้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงอันดับแรกที่สุดก่อให้เกิดภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรคตับแข็ง และโรคมะเร็งตับ การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านความเสียหายต่อผู้ที่ไม่ดื่ม ครอบครัว บุคคลรอบข้างชุมชน สังคม และประเทศ เช่น การทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง อาชญากรรม และอุบัติเหตุบนท้องถนนจากสาเหตุของการดื่มและขับขี่ยานพาหนะ ซึ่งมีผลต่อทุกภาคส่วนที่ต้องแบกรับภาระจากผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีความสัมพันธ์

กับปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่ส่งผลถึงศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ การเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาของสังคมโดยรวม (สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ, 2557)

จากการศึกษางานวิจัยในอดีต พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่าปัจจัยด้านบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคมของนักศึกษาอาชีวศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบน จะแสดงการตอบสนองให้เกิดการดื่มสุราเมื่อต้องการพบประสบการณ์ใหม่ (พิมพ์พิสาข์ จอมศรี และคณะ, 2560) ซึ่งบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคมเป็นบุคคลที่ชอบความท้าทาย ประสบการณ์ใหม่ ๆ รวมถึงชอบการเข้าสังคม หรือบุคคลที่มีบุคลิกภาพด้านความรู้สึกผิดชอบชั่วดีจะเป็นบุคคลที่สามารถตระหนักและควบคุมอารมณ์ได้ดี พบว่า บุคคลประเภทนี้มีความคิดว่าตนเองสามารถรับมือกับชีวิตของตนเองได้เมื่อมีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ (เผ่าไทย สีนอำพล, 2560) ขณะที่บุคลิกภาพด้านการเอนเอียงทางอารมณ์เป็นบุคคลที่ชอบคล้อยตาม จิตใจไม่มั่นคง จึงมีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มนี้เชื่อว่าบุคคลอื่นมีผลต่อการกระทำของตนเอง (อนันญา ตีปานา, 2560) นอกจากบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลแล้ว ยังพบว่าปัจจัยด้านทัศนคติในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ (ไชยวัฒน์ ไชพาทรัพย์ และคณะ, 2562) จากการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวคิดว่าการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติในการดำรงชีวิต มิใช่เรื่องแปลกใหม่หรือแม้แต่งานบุญ ที่ถือเป็นปัจจัยด้านวัฒนธรรม/ประเพณี เป็นงานที่บุคคลโดยส่วนใหญ่มีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์โดยไม่มีความยับยั้งชั่งใจ (อุเทน ลาพิง และคณะ, 2562, ณัฐธิดา จุมปา และคณะ, 2560) และในส่วนของภาคเหนือตอนบนมองว่าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในงานเทศกาลต่าง ๆ เป็นการแสดงออกถึงความสนุกสนาน เป็นกันเอง (สมพร รุ่งเรืองกลกิจ และคณะ, 2555)

นอกจากปัจจัยต้นเหตุที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยังพบว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คือพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว เป็นการที่มีสมาชิกในครอบครัวมีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ถือเป็นพฤติกรรมเสี่ยงส่งผลให้ผู้ใกล้ชิดภายในครอบครัวเกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ (ทิฆัมพร หอศิริ และคณะ, 2559) ที่สำคัญในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่บุคคลในครอบครัวมีการสอน และอนุญาตให้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ (พัชรพรรณ คูหา, 2558) นอกจากพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัวแล้ว ยังมีพฤติกรรมการดื่มของเพื่อนที่ถือเป็นพฤติกรรมเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ กล่าวคือเมื่อเพื่อนดื่มสุราจะมีการชักชวนก็จะไม่ทำการปฏิเสธ เนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ร่วมกันถือเป็นการแสดงถึงการรักพวกพ้องและความเป็นหนึ่งเดียวกัน (พงษ์ศักดิ์ อันมอย, 2554) ทั้งนี้เมื่อพบว่ามีปัจจัยต้นเหตุและพฤติกรรมเสี่ยง ยังพบว่าแรงจูงใจจึงเป็นตัวผลักดันสำคัญในการก่อให้เกิดการกระตุ้นการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ (สุพัตรา สกุลศรีประเสริฐ และไชยันต์ สกุลศรีประเสริฐ, 2561) และพบว่าแรงจูงใจเชื่อมโยงโดยตรงกับความถี่ในการดื่ม ซึ่งปริมาณหรือความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ขึ้นอยู่กับลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล นอกจากนี้ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว สังคม การเรียน การทำงาน ตลอดจนสุขภาพ (ภักจิรา ภูสมศรี, 2557)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผลให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน โดยมุ่งศึกษาประเด็น

ปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง แรงจูงใจ ที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งปริมาณหรือความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว (สุรเมศวร์ ฮาซิม และคณะ, 2560) และที่สำคัญแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ส่งผลทำให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น (สุพัตรา สกุลศรีประเสริฐ และไชยันต์ สกุลศรีประเสริฐ, 2561) ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงศึกษาปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผลให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในภาคเหนือตอนบนว่าเป็นอย่างไร เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติด้านสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลทางตรงต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจในการดื่ม ที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง ที่ส่งผลทางอ้อมต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน

ขอบเขต

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผลให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (2) ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (3) ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านการเอนเอียงทางอารมณ์ (4) ปัจจัยต้นเหตุด้านพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว (5) ปัจจัยต้นเหตุพฤติกรรมการดื่มของเพื่อน (6) ปัจจัยต้นเหตุด้านทัศนคติ (7) ปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรมประเพณี และ (8) แรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และตัวแปรตาม ประกอบด้วย การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

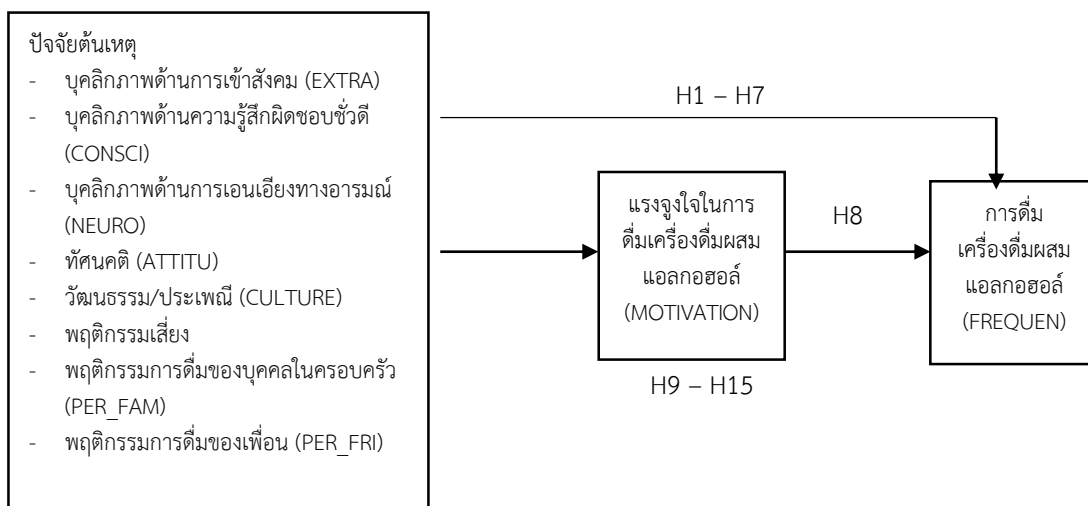
2. **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรไทยในเขตภาคเหนือตอนบน อายุตั้งแต่ 15-65 ปี จำนวน 2,751,177 คน ในปี พ.ศ. 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

3. **ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชากรไทยอายุตั้งแต่ 15 – 65 ปี ที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ จำนวน 3,200 คนจาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และพะเยา จังหวัดละ 400 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1970) กำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่จะเกิดขึ้น ร้อยละ 5 ใช้ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ 1) ใช้จังหวัดและขนาดของประชากรที่มีอายุระหว่าง 15 – 65 ปี ในแต่ละจังหวัดเป็นตัวกำหนด 2) นำจำนวนประชากรจากขั้นตอนที่ 1 มาคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1970) 3) เมื่อได้จำนวนขนาดตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณจากสูตร

ของ Taro Yamane (1970) ของแต่ละจังหวัด จะนำมาแบ่งกลุ่มในแต่ละอำเภอและระดับตำบล 4) เมื่อแบ่งตามกลุ่มระดับอำเภอและตำบลเสร็จสิ้น จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก เพราะการเลือกกลุ่มตัวอย่างวิธีนี้เป็นคำตอบคำถามตามความสมัครใจของผู้ถูกวิจัย (กัญญ์สิริ จันทรเจริญ, 2554) เพื่อให้เป็นไปตามจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์

กรอบแนวคิด/สมมติฐาน

จากภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้ (1) EXTRA แทนปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (2) CONSCI แทนปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (3) NEURO แทนปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านการเอนเอียงทางอารมณ์ (4) PER_FAM แทนปัจจัยพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว (5) PER_FRI แทนปัจจัยพฤติกรรมการดื่มของเพื่อน (6) ATTITU แทนปัจจัยต้นเหตุด้านทัศนคติ (8) CULTURE แทนปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรมประเพณี (9) MOTIVATION แทนแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และ (10) FREQUEN แทนการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

H1: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H2: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H3: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านการเอนเอียงทางอารมณ์ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H4: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านทัศนคติ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H5: ปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรม/ประเพณี มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H6: พฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H7: พฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมการดื่มของเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H8: แรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H9: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H10: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H11: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านการเอนเอียงทางอารมณ์ มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H12: ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านทัศนคติ มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H13: ปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรม/ประเพณี มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H14: พฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

H15: พฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมการดื่มของเพื่อน มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในเชิงปริมาณใช้ประชากรไทยในเขตภาคเหนือตอนบน อายุตั้งแต่ 15 - 65 ปี จำนวน 2,751,177 คน สาเหตุในการเลือกอายุระหว่าง 15 - 65 ปีเพราะสามารถเปรียบเทียบข้อมูลกับประเทศต่างๆ ได้ตามข้อเสนอแนะขององค์การอนามัยโลก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) ดังนั้นจึงใช้ข้อมูลประชากรเป็นฐานในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3,200 คนจาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และพะเยา จังหวัดละ 400 คน เป็นไปตามโมเดลสมการเชิงโครงสร้างที่เหมาะสม 20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปร จำนวน 10 ตัวแปร 200 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นขั้นต่ำและเป็นสัดส่วนของประชากรที่นำมาศึกษาที่จะเป็นกลุ่มตัวแทนที่ดี (Schumacker & Lomax, 2010) โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) นำมาแบ่งตามชั้นภูมิของระดับอำเภอและตำบลของแต่ละจังหวัด โดยลงเก็บข้อมูลตามพื้นที่รวมทั้งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวกของผู้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถ

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุ พฤติกรรมของการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้ และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นการตอบคำถามตามความสนใจของผู้วิจัยด้วย (กัญญ์สิริ จันทรเจริญ, 2554) เพื่อให้เป็นไปตามจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์ คณะผู้วิจัยได้ลงทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลกลับมาทั้งสิ้น 3,200 ชุด และได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามและความถูกต้องสามารถใช้ข้อมูลได้ทั้งสิ้น 3,200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ โดย

2.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบได้ค่า IOC ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้

2.2 นำแบบสอบถามทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ค่าที่ได้คือ 0.566 – 0.924 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบจะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.4 (Nunnally and Bernstein, 1994) จากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.638 – 0.958 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.60 ตามข้อเสนอของ Nunnally (1978) ถือว่ามีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับที่ยอมรับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ชื่อตัวแปร	จำนวน ข้อ คำถาม	ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach Alpha)	น้ำหนัก องค์ประกอบ Factor Loading
การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์	5	0.786	0.580 – 0.845
บุคลิกภาพ	12	0.797	0.566 – 0.778
ทัศนคติการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์	10	0.852	0.596 – 0.822
วัฒนธรรม/ประเพณี	3	0.885	0.860 – 0.924
พฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว	4	0.638	0.668 – 0.738
พฤติกรรมการดื่มของเพื่อน	4	0.890	0.842 – 0.905
แรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์	10	0.958	0.767 – 0.901

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะผู้วิจัยติดต่อกับหน่วยงานสาธารณสุขในแต่ละจังหวัดของภาคเหนือตอนบน เพื่อขอข้อมูลผู้ที่มีประวัติการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ทั้งหน้าเก่าและหน้าใหม่ที่มีอายุระหว่าง 15 – 65 ปี ของแต่ละจังหวัด

ขั้นตอนที่ 2 คณะผู้วิจัยวางแผนการเก็บข้อมูล โดยนำรายชื่อที่ได้ทั้งหมดมาจัดทำข้อมูล ที่จำแนกเป็นรายตำบลและอำเภอของแต่ละจังหวัดวางแผนการเดินทางเพื่อลงเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่การเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือกับหน่วยงาน สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อพาคณะผู้วิจัยลงพื้นที่นำแบบสอบถามลงเก็บข้อมูลแต่ละตำบลตามรายชื่อผู้มีประวัติการดื่ม เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วยตนเองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย วิธีการวิจัย การนำข้อมูล ไปใช้งาน ตลอดจนตอบคำถามตามข้อสงสัยของผู้ตอบแบบสอบถามให้กับผู้เก็บข้อมูลงานวิจัยได้ทราบ และสอบถามความสมัครใจในการตอบแบบสอบถามและให้ผู้ตอบแบบสอบถามลงนามหนังสือ เจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent form) เพื่อเป็นไปตามการวิจัยจรรยาบรรณการวิจัย ในมนุษย์ โดยเริ่มเก็บจากจังหวัดลำปาง พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน ลำพูน เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 – เมษายน 2561

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามมาคีย์ข้อมูลพร้อมลงรหัสโดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อให้ได้ ข้อมูลพร้อมในการนำไปแปรผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมของตัวแปรว่ามีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด

งานวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยทำโครงร่างเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมด้านการวิจัย ทางสังคมและการวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ได้รับอนุมัติ ใบรับรองจริยธรรมงานวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์ มทร.ล้านนา แล้ว ตามหมายเลขรับรองที่ RMUTL-REC62027 และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากผ่านการ รับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมด้านการวิจัยทางสังคมและการวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์แล้ว โดยผู้ที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจและสามารถถอนตัวเมื่อใดก็ได้โดยไม่ เสียสิทธิ์ใด ๆ

ผลการวิจัย

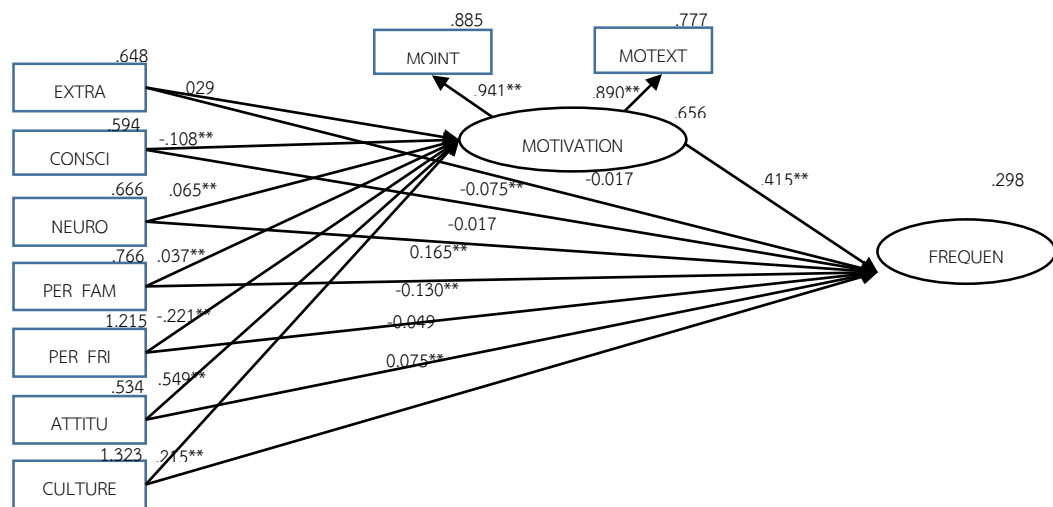
ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผล ให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน โดยใช้การวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยเครื่องมือทางเทคนิคสถิติ สมการโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่าง โมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3,200 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.10 มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี ร้อยละ 25.91 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 73.09 ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 36.88 สามารถแสดง ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (3200 คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	1,827	57.10
- หญิง	1,373	42.90
อายุ		
- 15 – 25 ปี	829	25.91
- 26 – 35 ปี	778	24.31
- 36 – 45 ปี	793	24.78
- 46 – 65 ปี	800	25.00
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	2,339	73.09
- ปริญญาตรี	771	24.09
- สูงกว่าปริญญาตรี	90	2.82
รายได้		
- ต่ำกว่า 5,000 บาท	739	23.09
- 5,001 – 10,000 บาท	1,180	36.88
- 10,001 – 15,000 บาท	592	18.50
- 15,001 – 20,000 บาท	220	6.88
- 20,001 – 25,000 บาท	154	4.81
- มากกว่า 25,000 บาท	315	9.84

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องอิทธิพลเชิงสาเหตุของปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผลให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเป็นไปตามเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยพิจารณาจากค่าสถิติซึ่งประกอบด้วย ค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชี้แจงความเป็นอิสระ (χ^2/df) หรือค่าซีเอ็มไอเอ็น/ดีเอฟ (CMIN/DF) เท่ากับ 2.139 โดยมีความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 0.073 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 4 พิจารณาดัชนี NFI เท่ากับ 0.999, RFI เท่ากับ 0.993, CFI เท่ากับ 1.000 และดัชนี RMSEA เท่ากับ 0.019 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาทุกข้อบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความเหมาะสมกลมกลืนเป็นอย่างดี (Byrne, 1998) ดังแสดงในภาพที่ 2 และตารางที่ 3

Chisquare = 8.558, df= 4, Cmin/df= 2.139, p= 0.073; NFI= .999; RFI= .993; CFI= 1.000; RMSEA=0.019

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมการโมเดลโครงสร้าง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูล

ค่าสถิติ	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าสถิติในโมเดล
X^2	Not Significant	$X^2= 8.558$ df=4 p-value 0.073
X^2/df	<3.00	2.139
NFI	>0.90	0.999
RFI	>0.90	0.993
CFI	>0.90	1.000
RMESA	<0.05	0.019

ผลการทดสอบโมเดลปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง และแรงจูงใจที่ส่งผลให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน โดยวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) ดังตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมการดื่มของบุคคลในครอบครัว ปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรมประเพณี และแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 4, 7 และ 8

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุภายในโมเดล

ตัวแปรผล	อิทธิพล	ตัวแปรเหตุ							
		EXTRA	CONSCI	NEURO	PER_FAM	PER_FRI	ATTITU	CULTURE	MOTIVATE
MOTIVATE	DE	0.029	-0.108*	0.065*	0.037*	-0.221*	0.549*	0.215*	
	IE								
	TE	0.029	-0.108*	0.065*	0.037*	-0.221*	0.549*	0.215*	
FREQUEN	DE	-0.017	-0.075*	-0.017	0.165*	-0.130*	-0.049	0.075*	0.415*
	IE	0.012	-0.045*	0.027	0.015*	-0.092*	0.228	0.089*	
	TE	-0.005	-0.120*	0.010	0.181*	-0.222*	0.178	0.164*	0.415*

เมื่อพิจารณาปัจจัยต้นเหตุมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์พบว่า ปัจจัยต้นเหตุด้านพฤติกรรมกรรมการตีของบุคคลในครอบครัว และปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรมประเพณีมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 12 และ 15

สำหรับปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพด้านการเอนเอียงทางอารมณ์ ปัจจัยต้นเหตุพฤติกรรมกรรมการตีของเพื่อนและปัจจัยต้นเหตุด้านทัศนคติ ไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกต่อการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 13 และ 14

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง ที่ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมกรรมการตีของบุคคลในครอบครัว ปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรมประเพณี และแรงจูงใจในการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ส่วนปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยงที่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ โดยผ่านแรงจูงใจในการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมกรรมการตีของบุคคลในครอบครัว และปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรมประเพณี สำหรับปัจจัยต้นเหตุ พฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกต่อการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ได้แก่ ปัจจัยต้นเหตุบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี ด้านบุคลิกภาพด้านการเอนเอียงทางอารมณ์ ด้านทัศนคติ และพฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมกรรมการตีของเพื่อน

อภิปรายผล

ปัจจัยต้นเหตุที่ส่งผลต่อการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุด้านวัฒนธรรม/ประเพณี เป็นต้นเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกเช่นเดียวกันที่ก่อให้เกิดการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ เนื่องจากบรรทัดฐานของสังคมไทยมองเรื่องการตีแอลกอฮอล์ว่าเป็นเรื่องธรรมดาหรือเป็นเรื่องปกติ ซึ่งสามารถเห็นได้จากงานสร้างสรรค์ งานเลี้ยง งานฉลอง และงานประเพณีต่าง ๆ แทบทุกงานจะต้องมีเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบหรือแรงจูงใจด้วยเสมอ ทำให้ผู้ที่เติบโตในสังคมลักษณะนี้มองว่า การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นเรื่องธรรมดา (ดุรณี คุณวัฒนา และศรีวรรณ ยอดนิล, 2554) และประเพณีในท้องถิ่นมีส่วนสนับสนุน ส่งเสริมการตีสุราเพิ่มมากขึ้น (ณัฐธิดา จุมปา และคณะ, 2560) นอกจากนี้ปัจจัยพฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมกรรมการตีของบุคคลในครอบครัวที่เป็นต้นเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวก กล่าวคือสถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันสำคัญที่สุดที่จะบ่มเพาะ แนะนำ รวมทั้งการตกเดือนในการแสดงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง ที่มีการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ส่งผลให้ถูกเกิดการรับรู้ซึมซับจนเกิดการเรียนรู้ และมีพฤติกรรมการเล่นแบบ เนื่องจากเห็นพฤติกรรมมาโดยตลอด และคิดว่าเป็นพฤติกรรมที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของสุรเมศวร์ ฮาซิม, และคณะ (2560) กล่าวว่าเมื่อบุคคลในครอบครัวมีการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มีความเป็นไปได้ว่าบุตรหลานจะมีโอกาส

ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์สูง รวมทั้งตัวแปรแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ กล่าวคือเมื่อมีแรงจูงใจภายในเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จะทำให้รู้สึกเหนื่อยน้อยจากการทำงาน หรือแรงจูงใจภายนอกเกี่ยวกับการดื่มเพื่อทำให้เกิดการยอมรับในสังคม จะทำให้บุคคลนั้นเกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัตรา สกุลศรีประเสริฐ และไชยันต์ สกุลศรีประเสริฐ (2561) กล่าวว่าแรงจูงใจในการดื่มเพื่อเข้าสังคมและแรงจูงใจในการดื่มเพื่อแก้ปัญหาส่งผลให้เกิดการดื่มสุราและปัญหาจากการดื่มสุราตามมา

นอกจากนี้ปัจจัยด้านบุคลิกภาพด้านความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพเอนเอียงทางอารมณ์และปัจจัยต้นเหตุพฤติกรรมการดื่มของเพื่อนไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ทำให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ถึงแม้จะได้รับแรงกระตุ้นก็ได้ทำให้เกิดการดื่มเพิ่มขึ้นแต่อย่างไร เป็นไปตามการศึกษาของ Erevik, et al, (2017) กล่าวว่าบุคคลที่มีลักษณะความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีการไตร่ตรองและสามารถยับยั้งชั่งใจในการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในแต่ละครั้ง ดังนั้นเมื่อมีแรงกระตุ้นก็ไม่ได้ส่งผลให้เกิดการดื่มเพิ่มขึ้นแต่อย่างไร สำหรับปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบแสวงหาความตื่นเต้น อยากรู้ อยากลองหาสิ่งแปลกใหม่ไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และเป็นไปตามการศึกษาของ สุราทิพย์ กลีบบัว และคณะ (2562) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบชอบเข้าสังคมสามารถควบคุมตนเองที่จะสามารถไม่ให้เข้าไปยุ่งกับการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีความแตกต่างตามรูปแบบของลักษณะพื้นฐานของบุคคล ปัจจัยต้นเหตุด้านบุคลิกภาพเอนเอียงทางอารมณ์เป็นบุคลิกภาพที่มีอารมณ์คล้อยตามเมื่อมีการถูกชักชวน หรือการนำเสนอเงื่อนไขที่น่าสนใจจึงไม่เป็นไปตามการศึกษาของหรรษา เศรษฐบุปผาและคณะ (2557) กล่าวว่ากลุ่มบุคลิกภาพแบบลังเลทำให้บุคคลนั้นขาดจุดยืนทางอารมณ์และความคิด ไม่สามารถปฏิเสธแรงยั่วยักที่นำไปสู่การดื่มสุราได้ ขณะที่ปัจจัยต้นเหตุด้านทัศนคติเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคลที่ตอบสนองและแสดงออกมาด้านการปฏิบัติ (กัลยา วิริยะ, และคณะ 2562) จึงเป็นไปได้ว่าผู้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในเขตภาคเหนือตอนบนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา

และปัจจัยพฤติกรรมเสี่ยงด้านพฤติกรรมการดื่มของเพื่อนไม่ใช่ปัจจัยต้นเหตุและพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นไปได้ว่าผู้ดื่มเกิดความเคยชินในพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของคนรอบข้างและมีการรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ หรืออาจเป็นไปได้ว่าเมื่อถูกชักชวนจะมีการออกไปพบปะตามคำถูกชักชวนแต่ไม่ได้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ทุกครั้ง เนื่องจากมีความกล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ดื่ม (พัชรพรรณ คูหา, 2558) ดังนั้นพลังของเพื่อนหรือกิจกรรมของเพื่อนจึงไม่ใช่ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ (วัลลภา กุณฐิยะ, 2557)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนทุนมุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ด้านมนุษยศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2561 จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) (หรือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เดิม)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ปัจจัยต้นเหตุด้านวัฒนธรรม/ประเพณี และพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มของบุคคลในครอบครัว เป็นเหตุที่ส่งผลก่อให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่ถ้ามีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก จะทำให้เกิดการดื่มเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ดังนั้นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข ผู้นำชุมชน ควรให้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และร่วมมือกันระหว่างผู้นำชุมชนกับบุคคลในชุมชนลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ เช่น สาธารณสุข ผู้นำชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้น และติดตามพฤติกรรมของแต่ละครอบครัวเพื่อให้ทราบถึงต้นเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยให้อาสาสมัครประจำหมู่บ้านดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความถี่ ปริมาณ รวมถึงสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของแต่ละครอบครัว
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำชุมชน ควรปลูกจิตสำนึกถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยการให้ความรู้ผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน หรือการเชิญบุคคลตัวอย่างในการเลิกดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ รวมทั้งการจัดทำป้ายรณรงค์การลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตามจุดสำคัญ เช่น วัด โรงเรียน งานพิธีต่าง ๆ เป็นต้น
3. สาธารณสุขแต่ละจังหวัด หรือสถานศึกษาทุกระดับ ควรรณรงค์ปรับทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ให้ถูกต้อง และหาแนวทางการลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยการจัดอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับพิษภัยของการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สาธารณสุข ควรมีมาตรการบดทลงโทษอย่างชัดเจน และเข้มงวดเมื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์โดยตรง คือปัจจัยพฤติกรรมกรรมการดื่มของครอบครัว แต่ยังไม่พบงานศึกษาที่มีบริบทเจาะจงที่ก่อให้เกิดการดื่มของบุคคลในครอบครัวเท่าใดนัก จึงควรทำความเข้าใจบริบทการดื่มของบุคคลในครอบครัว และศึกษาสาเหตุเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยพฤติกรรมกรรมการดื่มของครอบครัวที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
2. แรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์พบว่าแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางด้านจิตใจส่งผลให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ดังนั้น ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเจาะลึกเกี่ยวกับแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

3. วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหารูปแบบมาตรการในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบน โดยร่วมกับสาธารณสุขจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์สิริ จันทรเจริญ. (2554). การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง. เอกสารการวิจัยทางการพยาบาล: แนวคิด หลักการ และวิธีปฏิบัติ, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา http://www.ict.up.ac.th/surinthips/ResearchMethodology_2554/เอกสารเพิ่มเติม/การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.PDF, เข้าดูเมื่อวันที่ 9/10/2561.
- กัลยา วิริยะ, ประภาพร ชูกำหนด, และ อังศุมา อภิชาติ. (2562). ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่กับพฤติกรรมการสัมผัสบุหรี่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 30, มกราคม – เมษายน 2562, หน้า 66 – 74.
- ไชยวัฒน์ ไชยทรัพย์, สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์, อรทัย ปานคำ และอิศรา กองคำ. (2562). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา, วารสารนิตยภัทรศน์. 20, มกราคม – มิถุนายน 2562, หน้า 76 – 83.
- ทิมมพร หอสิริ, ชุติกร สิทธิสันต์, และกนกวรรณ ลัมศรีเจริญ. (2559). ความชุกของพฤติกรรมการดื่มสุราในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา, วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 61, มกราคม – มีนาคม 2559, หน้า 3 – 14.
- ณัฐธิดา จุมปา, เพ็ญพักตร์ ไชยบุรีรักษ์ และอศวิณ จุมปา. (2560). การศึกษาบริบทและแบบแผนการดื่มสุราของแรงงานข้ามชาติชาวพม่าในพื้นที่จังหวัดเชียงราย, วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 10, พฤษภาคม – สิงหาคม 2560, หน้า 133 – 149.
- ดุริณี คุณวัฒนา และศรีวรรณ ยอดนิล. (2554). พฤติกรรมการดื่มสุราของสตรีในเขตอำเภอปทุมชัย จังหวัดนครราชสีมา ปี 2554, วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 7, พฤศจิกายน 2553 – เมษายน 2554, หน้า 42 – 57.
- เผ่าไทย สีนอำพล. (2560). “พื้นที่และเวลา” ในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย. (2554). การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกและการดื่มแบบเมาหัวราน้ำของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี, วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 41, กันยายน – ธันวาคม 2554, หน้า 250 – 261.
- พัชรพรรณ คูหา. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ คณะสาธารณสุขศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์พิสาข์ จอมศรี, อภินันท์ อร่ามรัตน์, เพ็ญประภา ศิวิโรจน์ และสำราญ กันทวิ. (2560). ความชุกการใช้สารเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติดกับพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจของนักศึกษาอาชีวศึกษา. พยาบาลสาร, 44, เมษายน – มิถุนายน 2560, หน้า 172 – 181.

- ภักจิรา ภูมศรี. (2557). **แรงจูงใจและกลวิธีเชิงพฤติกรรมการป้องกันต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ คณะสาธารณสุขศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัลลภา กุณทิยะ. (2557). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดชัยนาท**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุณย์วิชัยปัญหารุรา. (2561). **สูตรสร้างภาระอะไรให้กับสังคมไทย**, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <https://dol-uat.thaihealth.or.th/Media/Index/151357c9-e942-e811-80df-00155dddb750?ReportReason=0>, เข้าดูเมื่อวันที่ 9/10/2561.
- สมพร รุ่งเรืองกลกิจ, อิงคภา โคตนารา และศิริพร จิรวัดนกุล. (2555). **เริ่มดื่มสุราเป็นเรื่องง่าย...แต่แสนลำบากในการเลิกสุรา, วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ**, 35, เมษายน – มิถุนายน 2555, หน้า 1 – 14.
- สุธาทิพย์ กลีบบัว, บัญญัติ ยงยวน และพัชรินทร์ เสรี. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบกับการควบคุมตนเองของเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด, วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 30, มกราคม – เมษายน 2562, หน้า 189 – 199.
- สุพัตรา สกุลศรีประเสริฐ และไชยันต์ สกุลศรีประเสริฐ. (2561). **แรงจูงใจในการดื่มกับปัญหาจากการดื่มสุราในนักศึกษา: การพัฒนาแบบจำลองและตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองระหว่างเพศ, วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**, 19, กรกฎาคม – ธันวาคม 2561, หน้า 153 – 166.
- สุรเมศวร์ ฮาซิม, รัตนา เลิศสุวรรณศรี และรมิดา ศรีเหรา. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี**, *Thai Journal of Science and Technology*, 6, มกราคม – เมษายน 2560, หน้า 1-10.
- สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2557). **รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์สงเคราะห์องค์การทหารผ่านศึก.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). **การสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). **จำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามกลุ่มอายุ รายจังหวัดและภาค**, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>, เข้าดูเมื่อวันที่ 13/8/2561.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). **การสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์จำกัด.
- หรรษา เศรษฐบุปผา, จารุณี รัศมีสุวิวัฒน์ และสกวรัตน์ เทพประสงค์. (2557). **ลักษณะนิสัยก่อนติดสุรา: การศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย, พยาบาลสาร**, 41, ตุลาคม – ธันวาคม 2557, หน้า 95 – 107.

อนันญา ดีปานา. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงานห้างสรรพสินค้าในจังหวัดน่าน**, วิทยานิพนธ์ คณะสาธารณสุขศาสตร์.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อธิป ตันอารีย์ และพลเทพ วิจิตรคุณากร. (2562). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และดัชนีความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ของจังหวัดในประเทศไทย: ข้อมูลการสำรวจ พ.ศ.2560, **วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข**, 13, ตุลาคม – ธันวาคม 2562, หน้า 353 – 367.

อุเทน ลาพิงค์, ตระกูล ชำนาญ, พระครูสมุห์ธนโชติ จิรธมโม. (2562). การรักษาศีล 5 เพื่อการลด ละ เลิกดื่มสุราของชุมชนวัดเจติย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่, **วารสารมหาจุฬานาครธรรม์**, 6, พฤษภาคม 2562, หน้า 1603 – 1621.

Byrne, B.M. (1998). **Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: Basic Concepts, Applications, and Programming**, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Erevik, E.K., Pallesen, S., Vedaa, Ø., Andreassen, C.,S. and Torsheim. T. (2017).

Alcohol use among Norwegian students: Demographics, personality and psychological health correlates of drinking patterns, *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 34, April 2017, pp. 415 – 429.

Nunnally, J.C. (1978). **Psychometric Theory**. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

Nunnally, J.C. and Bernstein, H. (1994). **Psychometric Theory**. 3rd ed New York: McGraw-Hill.

Schumacker, R.E., & Lomax, R.G. (2010). **A beginner's guide to structural equation modeling**. New York: Routledge.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third edition. New York: Harper and Row Publication.

**กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
ของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย**
**Best Accounting Practice Process affecting Success of Certified
Accounting Firms in Thailand**

พิลาสินี เอ้ยวัน^{1*}, ปริญญช ปัญญา² และจตุรภัทร วงศ์สิริสถาพร³
(Pilasinee Aeywan^{1*}, Priyanuch Panya² and Jaturapat Wongsirisathaporn³)

^{1*,2,3} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปราง

อีเมลผู้แต่งหลัก : oeywan@gmail.com เบอร์โทร : 09 8664 4087

วันที่รับบทความ 2 พฤศจิกายน 2562
Received: Nov. 2, 2019

วันที่รับแก้ไขบทความ 14 กรกฎาคม 2563
Revised: Jul. 14, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 17 กรกฎาคม 2563
Accepted: Jul. 17, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบผลกระทบระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหารฝ่ายบัญชี ได้รับตอบกลับจำนวน 151 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีด้านการปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัด และด้านการชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคคลากร มีผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย แต่ด้านการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชี และด้านการตรวจทานความถูกต้องในการปฏิบัติงานทางบัญชี ไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

คำสำคัญ: กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชี; ความสำเร็จของสำนักงานบัญชี; สำนักงานบัญชีคุณภาพ

Abstract

The objective of this research was to study the Best Accounting Practice Process affecting success of certified accounting firms in Thailand. The sample used in the study was 151 people certified accounting firms in Thailand. The respondents were the account managers for the people certified accounting firms. The statistics used for data analysis were descriptive statistics and multiple regression analysis.

The study indicated that good accounting process in operating according to manual strictly and clarification of accounting operations for personnel There is a positive impact on the success of certified accounting firms in Thailand. But accounting procedures are correct and according to the law In accounting, Accounting performance

tracking and the review of correctness in accounting operations It does not affect the success of certified accounting firms in Thailand.

Keywords: Accounting Practice Process; The success of the accounting firm; Certified Accounting

บทนำ

ในปัจจุบันเป้าหมายหลักขององค์กรคือการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จในการทำธุรกิจเกิดจากองค์ประกอบหลายส่วน แต่ส่วนที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก็คือการบัญชี เนื่องจากข้อมูลทางบัญชีเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นไปของธุรกิจ ช่วยให้ผู้ประกอบการทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน และยังสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในการกำหนดนโยบายและกำหนดทิศทางการลงทุนเพื่อวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงาน และการประเมินความสำเร็จของธุรกิจ การบัญชีเป็นหัวใจหลักของธุรกิจทุกอย่าง ธุรกิจทุกแห่งต้องมีระบบบัญชี ต้องมีการทำบัญชีเพื่อคอยตรวจสอบสภาพกิจการและรายงานผลการดำเนินงานให้เจ้าของกิจการรับรู้ “เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ใช้ประกอบการตัดสินใจในภาวะสำคัญ และเพื่อประกอบการพิจารณาเป้าหมายของกิจการ นอกจากนั้น การทำบัญชียังมีประโยชน์เพื่อการสั่งการ การอำนวยความสะดวก การควบคุมบุคลากร และทรัพยากรที่สำคัญขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เพื่อให้แน่ใจว่ามีการรายงานและดำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร และเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการควบคุมและเพื่อหน้าที่ทางสังคม ซึ่งเจ้าของกิจการ กรรมการ ผู้ถือหุ้น ต้องตระหนักถึงการมีระบบบัญชีที่ดี” (สำนักงานบัญชีคุณภาพ STA, 2559)

ผู้ทำบัญชีต้องปฏิบัติงานการบันทึกบัญชีให้เป็นไปตามหลักการบัญชีมาตรฐานการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด เพื่อลดปัญหาหรือข้อผิดพลาดอันส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชี และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำข้อมูลทางบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเชิงสถานการณ์ (Contingency Theory) ของ Fred E. Fiedler (1967) ที่อธิบายว่าในสถานการณ์บางครั้งจะต้องใช้การตัดสินใจอย่าง เฉียบขาด บางสถานการณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บางครั้งต้องคำนึงถึงหลักมนุษยและแรงจูงใจ บางครั้งต้องคำนึงถึงเป้าหมายขององค์กรเป็นหลัก การบริหารจึงต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจ องค์กรที่เหมาะสมที่สุดควรจะเป็นองค์กรที่มีโครงสร้างและระบบที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมความเป็นจริงขององค์กร ดังนั้นการทราบถึงกระบวนการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีไทย คาดว่าน่าจะเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง เพื่อให้การจัดทำข้อมูลทางการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจให้กับงบการเงิน และสื่อสารสารสนเทศทางการเงินที่ได้มีการเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ (สุภาพร แซ่ม้อย, 2555)

ภายใต้หลักการที่ว่าการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามกฎหมาย และมาตรฐานการบัญชีนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการได้จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่า มีนิติบุคคลจำนวนมากที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน กรมพัฒนาธุรกิจการค้าพิจารณาแล้วว่า สำนักงานบัญชีมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ธุรกิจจัดทำงบการเงินอย่างครบถ้วน ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิด

ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้งบการเงินในด้านการตัดสินใจ การลงทุน ซึ่งจะเป็นผลกระทบในภาพรวมของเศรษฐกิจ ของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2556) ดังนั้นการทราบถึงกระบวนการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีไทย คาดว่าน่าจะเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง เพื่อให้การจัดทำข้อมูลทางการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจให้กับงบการเงิน และสื่อสารสนเทศทางการเงินที่ได้มีการเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน (สุภาพร แซ่ม้อย, 2555)

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากระบวนการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดี เพราะการปฏิบัติงานทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงเรื่อง การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด การติดตามผลการปฏิบัติงาน ต้องมีการตรวจทานความถูกต้องของการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัด และการชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคคลากร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารฝ่ายบัญชี เนื่องจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีสามารถให้ข้อมูลที่เป็นความจริง เพราะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานโดยตรง ส่งผลให้ข้อมูลมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีเป็นไปตามเป้าหมาย และแผนที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบการติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชีส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาผลกระทบการตรวจทานความถูกต้อง ในการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาผลกระทบการปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัดที่ส่งผลความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย
5. เพื่อศึกษาผลกระทบการชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคคลากรที่ส่งผลความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

ขอบเขต

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย จำนวน 151 แห่ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2560)

ตารางที่ 1 จำนวนสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

ภาค	จำนวน (แห่ง)
กลาง	88
เหนือ	17
ตะวันออกเฉียงเหนือ	11
ตะวันออก	14
ใต้	21
รวม	151

กรอบแนวคิด

การปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดี เป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำขึ้นอย่างเป็นระบบเป็นแนวทางให้สำนักงานบัญชีรายงานให้ลูกค้า ได้ทราบถึงการทำงานที่ได้ทำตามข้อตกลง และสัญญาไว้อย่างครบถ้วน สามารถตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะทำให้สำนักงานบัญชีประสบความสำเร็จได้นั้น เนื่องมาจากการวางแผนที่รอบคอบรัดกุมของการปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนด อย่างเที่ยงตรงและแก้ปัญหาของงานอย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามกระบวนการที่ได้วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชี

(Best Accounting Practice Process : BAP)

1. การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนด (Correct accounting and In law : CL)
2. การติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชี (Accounting Performance Monitoring : APM)
3. การตรวจทานความถูกต้องในการปฏิบัติงานทางบัญชี (Reviewing accuracy : RA)
4. การปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัด (Strictly follow the manual : SFM)
5. การชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคคลากร (Clarification of accounting operations for personnel : CAP)

ตัวแปรตาม

ความสำเร็จของสำนักงานบัญชี

(Success of Certified Accounting : SC)

1. ความมั่นคงของกิจการ (Business security : BS)
2. การยอมรับนับถือของลูกค้า (Customer acceptance : CA)
3. การมีชื่อเสียง (Being famous : BF)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

H₁ : กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดมีความสัมพันธ์และผลกระทบกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

H₂ : กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

H₃ : กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการตรวจทานความถูกต้องในการปฏิบัติงานทางบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

H₄ : กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัดมีความสัมพันธ์ และผลกระทบกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

H₅ : กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคลากรมีความสัมพันธ์ และผลกระทบกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาถึงกระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item – total Correlation การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient Method) ตามวิธีของ Cornbrash) การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ และผู้บริหารฝ่ายบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยเป็นคำถามให้เลือกตอบแบบคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีทั้ง 5 ข้อ ประกอบด้วย การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด การติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชี การตรวจทานความถูกต้องในการปฏิบัติงานทางบัญชี การปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัด การชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคลากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย โดยระบุข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จไว้ทั้งหมด 3 ข้อ ประกอบด้วย ความมั่นคงของกิจการ การยอมรับนับถือของลูกค้า การมีชื่อเสียง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้ 1) ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2) ขออนุญาตจาก คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยแนบพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพประเทศไทย จำนวน 151 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม 3) ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับประชากรจำนวน 151 ฉบับ ตามรายชื่อที่อยู่ของผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพประเทศไทย โดยแนบซองจดหมายติดแสตมป์ไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 30 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม 4) เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 30 วัน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมาได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ความครบถ้วน ในเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืนมา 5) นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับและมีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยนำรหัสของข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิจัย โดยทดสอบสมมติฐานทางสถิติตามที่กำหนดอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (หรือในบางกรณีอาจกำหนดเพิ่มได้ 0.01 หรือ 0.001 เป็นต้น)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ ด้านความมั่นคงของกิจการ เป็นรายชื่อของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

ความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ ด้านความมั่นคงของกิจการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ของกิจการ มีอัตราลาออกลดลงอย่างต่อเนื่อง	3.88	1.2	ปานกลาง
2. กิจการมีจำนวนลูกค้าที่มากขึ้น	3.99	0.98	ปานกลาง
3. กิจการมีการให้บริการลูกค้าอย่างต่อเนื่อง	4.57	0.70	มากที่สุด
4. กิจการมีความสามารถในการทำกำไร ที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ ที่ผ่านมา	4.22	0.87	มาก
โดยรวม	4.16	0.73	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชี มีความคิดเห็นด้วยกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ ด้านความมั่นคงของกิจการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป

หาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ กิจการมีการให้บริการลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.57$) กิจการมีความสามารถในการทำกำไรที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ ที่ผ่านมา ($\bar{X} = 4.22$) กิจการมีจำนวนลูกค้าที่มากขึ้น ($\bar{X} = 3.99$)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัว

ตัวแปร	SC	CL	APM	RA	SFM	CAP	VIF
$\bar{X}$	4.36	4.76	4.63	4.60	4.49	4.61	
S.D	0.57	0.34	0.41	0.42	0.53	0.47	
SC	1	.262*	.191	.258*	.464**	.465**	
CL		1	.406**	.573**	.382**	.551**	1.853
APM			1	.254*	.331**	.533**	1.686
RA				1	.547**	.398**	1.843
SFM					1	.508**	1.675
CAP						1	2.267

ตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.262 – 0.573

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ (SC) ได้ดังนี้

$$SC = -0.001CL - 0.249APM - 0.068RA + 0.358SFM + 0.534CAP$$

SC	คือ	ความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ
CL	คือ	การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
APM	คือ	การติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชี
RA	คือ	การตรวจทานความถูกต้องในการปฏิบัติงานทางบัญชี
SFM	คือ	การปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัด
CAP	คือ	การชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคลากร

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ (SC) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F=6.824$; $p=0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (AdjR2) เท่ากับ 0.262 เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดีแต่ละด้านกับตัวแปรตาม ความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ (SC) ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชี
คุณภาพ

กระบวนการปฏิบัติงาน ทางบัญชีที่ดี	ความสำเร็จของสำนักงานบัญชี คุณภาพ		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.763	0.853	2.067	0.042
ด้านการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (CL)	-0.001	0.215	-0.004	0.997
ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงาน ทางบัญชี (APM)	-0.249	0.172	-1.444	0.153
ด้านการตรวจทานความถูกต้อง ในการปฏิบัติงานทางบัญชี (RA)	-0.068	0.177	-0.382	0.703
ด้านการปฏิบัติงานตามคู่มือ อย่างเคร่งครัด (SFM)	0.358	0.132	2.706	0.008*
ด้านการชี้แจงการปฏิบัติงาน ทางบัญชีแก่บุคลากร (CAP)	0.534	0.178	3.004	0.004*

$F = 6.824$ $p = 0.000$ $AdjR^2 = 0.262$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านการปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัด (SFM) และด้านการชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคลากร (CAP) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทยโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 และ 5 สำหรับกระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (CL) ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชี (APM) ด้านการตรวจทานความถูกต้องในการปฏิบัติงานทางบัญชี (RA) ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ (SC) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1, 2 และ 3

อภิปรายผล

กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ โดยรวม เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีที่มีหลักเกณฑ์ ระเบียบและข้อบังคับที่นักบัญชีไทยต้องมีความรู้และทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิวดี ทับทิมศร (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานบัญชีของนักบัญชีไทย พบว่า การปฏิบัติงานบัญชีไม่ใช่งานที่ทำบัญชีให้ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพของงานที่จะต้องนำเสนอเผยแพร่สู่สาธารณชน และผู้ใช้ประโยชน์จากงบการเงินที่เกี่ยวข้องด้วย

กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานทางบัญชีและด้านการตรวจทานความถูกต้องในการปฏิบัติงานทางบัญชี ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ โดยรวมอาจเกิดจากสำนักงานบัญชีต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเองตามช่วงเวลาที่เหมาะสม และเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพราะถ้าหากพบปัญหาจากการติดตาม ตรวจสอบ สำนักงานบัญชีต้องดำเนินการวิเคราะห์หาสาเหตุและกำหนดแนวทางแก้ไข เพื่อให้มั่นใจว่าปัญหาดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ มณีมัย และคณะ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา คุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย พบว่า สำนักงานบัญชีไทยมีผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านการควบคุมคุณภาพโดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านข้อกำหนดทางจรรยาบรรณ ด้านการจัดการเอกสาร ด้านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการติดตามตรวจสอบ ตามลำดับ

กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเคร่งครัดมีผลกระทบเชิงบวกและมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพ โดยรวมเนื่องจาก สำนักงานบัญชีต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีและปฏิบัติตามคู่มือนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องทราบ เข้าใจ และถือปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในคู่มือนั้น ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของสำนักงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ.2555 ที่ได้มีการกำหนดการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี คือ 1) สำนักงานบัญชีต้องมีการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด 2) สำนักงานบัญชีต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และปฏิบัติตามคู่มือนั้น 3) สำนักงานบัญชีต้องมีการชี้แจงบุคลากรให้เข้าใจชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ของงาน และมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมตามความจำเป็น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ 4) สำนักงานบัญชีต้องจัดให้มีการกำกับดูแลความคืบหน้าของงาน และคอยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับงานนั้น 5) สำนักงานบัญชีต้องมีการแต่งตั้งและมอบหมายให้มีผู้ทำการทบทวนผลงานรวมทั้งนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนส่งมอบให้กับลูกค้า

กระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี ด้านการชี้แจงการปฏิบัติงานทางบัญชีแก่บุคลากร มีผลกระทบเชิงบวก และมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสำนักงานบัญชีคุณภาพโดยรวม เนื่องจาก ผู้จัดการมุ่งเน้นให้บุคลากรในสำนักงานเข้าใจลักษณะงาน เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของงานก่อนที่จะรับทำงานเสมอ เพื่อลดการเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ.2555 ที่ได้มีการกำหนดการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี คือ 1) สำนักงานบัญชีต้องมีการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด 2) สำนักงานบัญชีต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และปฏิบัติตามคู่มือนั้น 3) สำนักงานบัญชีต้องมีการชี้แจงบุคลากรให้เข้าใจชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ของงาน และมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมตามความจำเป็น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ 4) สำนักงานบัญชีต้องจัดให้มีการกำกับดูแลความคืบหน้าของงาน และคอยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับงานนั้น 5) สำนักงานบัญชีต้องมีการแต่งตั้งและมอบหมายให้มีผู้ทำการทบทวนผลงานรวมทั้งนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนส่งมอบให้กับลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่ดีกับความสำเร็จขององค์กรในกลุ่มประกอบการด้านอื่น ๆ เพื่อให้ครอบคลุมมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่ดี เช่น กระบวนการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่ดีกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงาน เป็นต้น
3. ควรเพิ่มตัวแปรแทรก ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานทางบัญชีที่ดี เพื่อศึกษาว่ามีผลส่งต่อตัวแปรตามหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2560). สำนักงานบัญชีคุณภาพที่ผ่านการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา www.dbd.go.th. เข้าดูเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2560.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2558). หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558. [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา www.dbd.go.th, เข้าดูเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2560.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2556). การรับรองสำนักงานบัญชีคุณภาพ, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา www.dbd.go.th. เข้าดูเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2560.
- นิธิวัติ หับทิมศร. (2558). แนวทางการปฏิบัติงานบัญชีของนักบัญชีไทย. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, 1(2),91.
- ปาริชาติ มณีมัย และคณะ. (2559). คุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 14(1),117.
- สุภาพร แซ่มซ้อย. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อแนวปฏิบัติงานบัญชีของนักบัญชีไทย. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, ปีที่ 10, ฉบับที่ 3, หน้า 73-80.
- สำนักงานบัญชีคุณภาพ STA. (2559). การทำบัญชีให้ถูกต้องตามกฎหมาย, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.account.co.th/accounting-revenue-accept>, เข้าดูเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2560.
- Black, K. (2006). *Business Statistics For Contemporary Decision Making*. USA : John Wileyand Son.

แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2

Development guidelines for promoting the use of information and communication technology for learning development of schools in the Khlong Nam Lai group. Under the Office of Kamphaengphet

Primary Educational Service Area 2

ไพบูลย์ วงศ์เมืองคำ^{1*} และภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล²

(Paiboon Wongmuangkham^{1*} and Poompipat Rukponmongkol²)

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อีเมลผู้แต่งหลัก: paiboon042521@gmail.com เบอร์โทร: 08 9860 2624

วันที่รับบทความ 16 กรกฎาคม 2563

Received: Jul. 16, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 27 สิงหาคม 2563

Revised: Aug. 27, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 28 สิงหาคม 2563

Accepted: Aug. 28, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้ใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน จำนวน 128 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้

2. ปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมพบว่า ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ มีปัญหามากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน

3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ควรวางแผนให้มีการประสาน

และประชาสัมพันธ์เครือข่ายจากชุมชน องค์การภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน ด้าน ICT ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรจัดหาซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูสามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ควรวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ ICT ตามความสนใจของผู้เรียน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ควรวางแผนให้มีการจัดรวบรวมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้; สถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2

Abstract

The purpose of this research was to study the condition Problems and approaches for promotion of the use of information and communication technology for learning development of schools in the Khlong Nam Lai group. Under the Office of Kamphaeng Phet Primary Education Service Area 2, population is 128 administrators and teachers of information technology users of the school and 17 experts in promoting the use of information and communication technology for learning development. Used as a questionnaire with 5-level estimation questionnaires and interview forms. Data analysis using statistics Percentage, mean, standard deviation Content analysis and prioritizing.

The results of the research showed that

1. Conditions for promotion of the use of information and communication technology for development Learning of schools in the group of Khlong Nam Lai Under the Office of Kamphaeng Phet Primary Education Service Area 2, in general, and each level is at a high level Sort by average from high to low as follows: learning process Infrastructure In the area of internal school management Teaching and learning. The last rank is the learning resources.

2. Problems in promoting the use of information and communication technology for development Learning of schools in the group of Khlong Nam Lai Under the Office of Kamphaeng Phet Primary Education Service Area 2, overall, found that the learning resources The most problem is followed by In the area of internal school management And the teaching and learning management

3. Guidelines for development of promotion of the use of information and communication technology for Learning development of schools in the Khlong Nam Lai group. Under the Office of Kamphaeng Phet Primary Education Service Area 2, in

the area of school management Should plan to have coordination and public relations networks from communities, public and private organizations to participate in ICT support in infrastructure Should provide the software needed for teaching and learning without infringing copyright In the aspect of teaching and learning, teachers and teachers should be encouraged and encouraged to use ICT as a tool for designing and organizing learning activities for students. Effectively Learning process Should make plans for students to learn by using ICT as a learning tool and to do various activities using ICT according to the learners' interests As for learning resources, there should be a systematic plan for the collection of innovative teaching and learning using ICT/ organized as a library / learning center, ICT media center or E-Library, etc. according to the school's potential

Keywords: For promoting the use of information and communication technology for learning development; Schools in the Khlong Nam Lai Group; Office of Kamphaengphet Primary Educational Service Area 2

บทนำ

การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่ความเป็นอัจฉริยะ โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) ตามแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)

ปัจจุบันได้พัฒนารอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ.2554 - 2563 ของประเทศไทย (ICT2020) ซึ่งมีสาระสำคัญของนโยบายประการหนึ่งคือให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จาก ICT ในการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสให้กับประชาชนในการรับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมทั้งกำหนดให้สถาบันการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำ ICT มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ปรับปรุงเนื้อหาที่เป็นการเสริมสร้างทักษะในการใช้ประโยชน์จาก ICT ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการจ้างงาน ในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับทักษะ 3 ประการ คือ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) การรอบรู้ เข้าถึง สามารถพัฒนาและใช้สารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ (Information Literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ได้กล่าวถึง เทคโนโลยีทางการศึกษา ไว้ในหมวดที่ 9 มาตราที่ 63 - 69 ซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปกล่าวว่รัฐจะต้องจัดสรรคลื่นความถี่ จัดหาสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสื่อสารสำหรับการศึกษา ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาบุคลากรทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และให้ผู้เรียนได้รับสิทธิในการพัฒนาขีด

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้รัฐบาลยังได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำนโยบายและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง (นิทัศน์ กัดแก้ว, 2559)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยในการนำเทคโนโลยีการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อช่วยเปลี่ยนสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การประกันโอกาสของผู้เรียนที่จะเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเชื่อมโยงสังคมไทยเข้ากับสังคมโลกเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้และแนวคิดใหม่ ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนภายในกลุ่มคล่องน้ำไหลเกี่ยวกับปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนนั้นพบว่าส่วนมากด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา คือปัญหาเกิดจากงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ คือปัญหาอัตราความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ต และการเข้าไม่ถึงระบบอินเทอร์เน็ตในบางโรงเรียนที่อยู่นอกเขตให้บริการอินเทอร์เน็ตของบริษัทเอกชน ตามลำดับ จึงส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อบริหารจัดการภายในโรงเรียน

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน กอปรกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและสถานศึกษาในสังกัดมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ผลจากการศึกษาที่ได้ ผู้ศึกษาคาดหวังว่าจะเป็นข้อมูล เพื่อเสนอแนะสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ในการวางแผนการจัดระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่จะส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยหรือทรัพยากรด้านการบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 สามารถบริหารงานได้อย่างมีทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางมนมตี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานและประสิทธิผลด้านคุณภาพการศึกษาโดยรวมในที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของสถานศึกษาในกลุ่มคล่องน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของสถานศึกษาในกลุ่มคล่องน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขอบเขต

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขอบเขตด้านประชากร

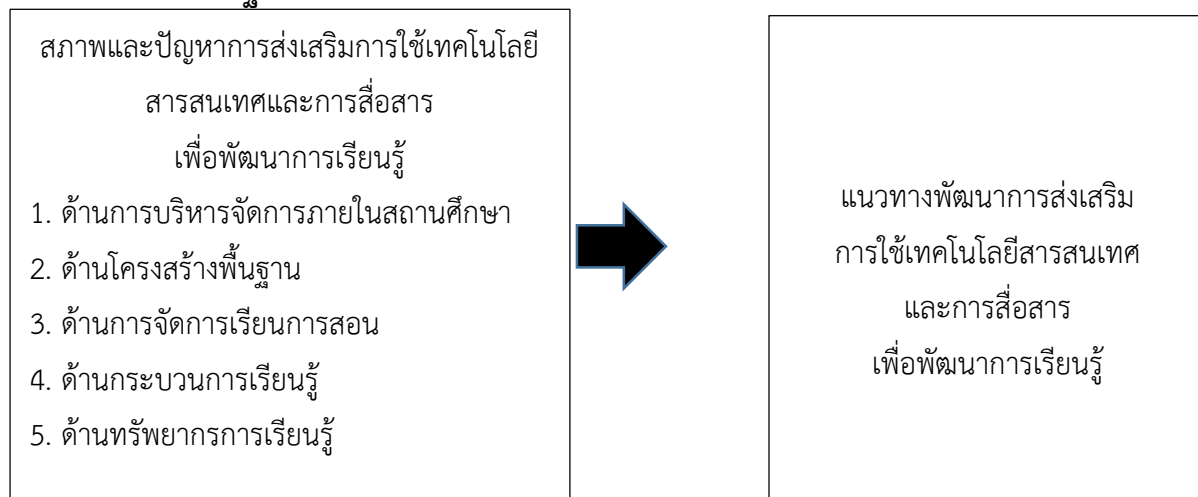
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล จำนวน 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 128 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 17 คน

กรอบแนวคิด/สมมติฐานการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. นำมาเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดขอบเขตแนวทางในการ ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3. การสร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยในข้อคำถามได้กำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 ระดับคือ สอดคล้อง = +1 ไม่แน่ใจ = 0 และไม่สอดคล้อง = -1 โดยหาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นนำ แบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา อีกครั้ง ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือวิจัยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ กลุ่มคลองสวนหมาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งไม่ใช่ กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) Cronbach (1990) ของแบบสอบถามตอนที่ 2

7. ทำการวิเคราะห์เครื่องมือ เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือด้านสภาพ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่ม คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยใช้การ กำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) Cronbach (1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.992

8. นำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ขอรับความเห็นชอบจากอาจารย์ ที่ปรึกษา

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

1. ศึกษากรอบแนวคิด เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำผลการศึกษาสภาพ และปัญหาการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จากขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกสภาพการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่มีการดำเนินการน้อย และปัญหาการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่มีปัญหามาก มาสร้างแบบ สัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

3. นำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม ของภาษา และความครอบคลุมของประเด็นคำถาม

4. ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสัมภาษณ์ ตามข้อเสนอแนะของกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ให้เสร็จสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

1. สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ รายละเอียดดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม

ด้าน ที่	สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการ ดำเนินการ
1	ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	3.67	0.57	มาก
2	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.68	0.61	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.65	0.55	มาก
4	ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.73	0.73	มาก
5	ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	3.64	0.63	มาก
รวม		3.67	0.62	มาก

2. ปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมพบว่า ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ มีปัญหามากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ ของปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ด้านที่	ปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	จำนวน (N)	ร้อยละ
1	ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	72	56.30
2	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	68	53.10
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	70	55.60
4	ด้านกระบวนการเรียนรู้	62	48.40
5	ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	75	58.60

3. แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ควรวางแผนให้มีการประสานและประชาสัมพันธ์เครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรจัดหาซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูสามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ควรวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ ICT ตามความสนใจของผู้เรียน 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ควรวางแผนให้มีการจัดรวบรวมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของสถานศึกษา

อภิปรายผล

1. สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากด้านที่มีการดำเนินการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษา ผู้บริหาร และบุคลากรครูมีการวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ

ปรับปรุงด้านการบริหารงาน การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษามากขึ้น สถานศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เป็นเพราะได้ผ่านกระบวนการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) พรณัณพัน หรรษา (2560) 2) สุวดี เสนียวงศ์ ณ อยุธยา (2560) 3) ทรงชัย โอฬาริกพงศ์ (2560) 4) คมกริช ไชยทองศรี (2561) 5) ทิศนา แหมมณี (2542 อ้างถึงใน ศันสนีย์ พรหมพินิจ, 2559)

2. ปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าในด้านที่มีปัญหาเป็นส่วนใหญ่ ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรครูผู้รับผิดชอบมีการวางแผนให้มีการจัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/ แหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน อย่างไม่เพียงพอ ส่งผลต่อโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงมีการวางแผนอย่างไม่ครอบคลุมและทั่วถึงในการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT ส่งผลให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการสนับสนุนโปรแกรมสำเร็จรูปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย อย่างไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลให้การดำเนินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบและการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เป็นเพราะได้ผ่านกระบวนการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) พริดา มาลาม (2560) 2) สุวดี เสนียวงศ์ ณ อยุธยา (2560) 3) พรณัณพัน หรรษา (2560)

3. แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้ง 17 ท่าน โดยจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางโดยสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรวางแผนให้มีการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT และสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการวางแผนให้มีการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT แต่เนื่องจากอาจได้รับการให้ความร่วมมือจากเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT อย่างไม่เพียงพอ และไม่ต่อเนื่อง

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางโดยผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดหาซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ และสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรครู ควรวางแผนให้มีระบบการจัดการบำรุงรักษาและความมั่นคงของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีความพยายามในการจัดหาซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ แต่เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ทำการจัดหาไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน

ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางโดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม และสนับสนุน ให้ครูสามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรครู ควรดำเนินการให้มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วย ICT ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความพยายามในการส่งเสริม และสนับสนุน ให้ครูสามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อาจขาดการส่งเสริม และสนับสนุน ให้บุคลากรครูเข้ารับการอบรมการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไม่ทั่วถึง

ด้านกระบวนการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางโดยสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรครู ควรวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ ICT ตามความสนใจของผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรครู ควรดำเนินการให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรครู มีความพยายามในการวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ ICT ตามความสนใจของผู้เรียน แต่เนื่องจากบริบทสภาพครอบครัวของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การเข้าถึงการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ไม่เท่าเทียมกัน

ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางโดยสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรวางแผนให้มีการจัดรวบรวมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน และสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรครู ควรดำเนินการให้มีการจัดทำระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพยายามในการวางแผนให้มีการจัดรวบรวมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน แต่เนื่องจากสถานศึกษา บางแห่งขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศูนย์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะได้ผ่านกระบวนการสังเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ศันสนีย์ พรหมพินิจ (2559) 2) สุวดี เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2560) 3) พรนับพัน ธรรมดา (2560) 4) พริดา มาลาม (2560)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ควรมีการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนาด้าน ICT ในด้านการสนับสนุนงบประมาณด้าน ICT ให้กับสถานศึกษาภายในสังกัด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. กลุ่มโรงเรียนคลองน้ำไหล ควรวางแผนให้มีการจัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ฯลฯ ตามศักยภาพของกลุ่มโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. สถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ควรวางแผนส่งเสริม และสนับสนุนโปรแกรมสำเร็จรูปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อให้ครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. บุคลากรครู ควรวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). **กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ**

และการสื่อสาร ระยะ พ.ศ.2554 – 2563 ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**

พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

คมกริช ไชยทองศรี. (2561). **การบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**

ในโรงเรียนต้นแบบ ICT เพื่อการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน:

พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการภาวะผู้นำทางการบริหาร

จัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ทรงชัย โอฬาริกพงศ์, มนูญ ศีวารมย์ และรัชนิวรรณ อนุตระกูลชัย. (2560). **กลยุทธ์การบริหาร**

จัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต1. วารสารบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(3), 64-65.

ทิตินา แคมมณี. (2542). การแก้ความขัดแย้ง. ในประมวลบทความทางการบริหารการศึกษา.

กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองการพิมพ์.

นิทัศน์ กลัดแก้ว. (2559). การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษาชั้น

พื้นฐานจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

พรนับพัน หารธา. (2560). การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในเขต

เทศบาลตำบลบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

พิรดา มาลาม. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ดุษฎี

บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ศันสนีย์ พรหมพินิจ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริม

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียน

โพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.

วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ปฏิรูป

การศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ .

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.

(29 ธันวาคม 2559). ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

(พ.ศ.2560–2564).

สุวดี เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา

ต้นแบบ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา,

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York:

Harper Collins Publishers. (pp.202-204).

การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์

The Development of Basic Math Skills of Preschool Children
by Using Creative Activity set in Uttaradit Province

วัชรารภรณ์ บุญยรักษ์^{1*} และคทาวัธ ชาตศักดิ์ยุทธ²

(Watcharaporn Boonyarug^{1*} and Katawut Chartsakyut²)

^{1*}สาขาการศึกษาปฐมวัย ²สาขาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อีเมลผู้แต่งหลัก : watcharapornboonyarug@gmail.com เบอร์โทร : 08 2392 8294

วันที่รับบทความ 7 พฤษภาคม 2563

Received: May. 7, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 17 สิงหาคม 2563

Revised: Aug. 17, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 18 สิงหาคม 2563

Accepted: Aug. 18, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุดรดิตถ์ 2) เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 56 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุดรดิตถ์ และแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มี 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 24 คาบ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ประเมินความเหมาะสม ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการวัดผล และประเมินผล ผลปรากฏว่าการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์มีความเหมาะสม ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

2. ผลการทดลองและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ 93.13/92.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 90/90

3. คะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์; ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop and find the effectiveness of creative activity sets in order to develop basic math skills of preschool children in Uttaradit Province and 2) to develop basic math skills for preschool children after receiving the activities by using creative activity set in Uttaradit province. The sample of the study was the kindergarten students, class 2/3, 2nd semester, academic year 2017 at Uttaradit Rajabhat University Demonstration School including 56 people by means of purposive sampling. Research tools used in this research were a set of creative activities to develop basic math skills of preschool children in Uttaradit Province and basic math skills tests for preschool children by using creative activity set in Uttaradit province.

The findings of the study were as follows:

1. The result of creating a set of creative activities to develop basic math skills of preschool children has four units, taking all time twenty-four periods. There were three experts assessing the suitability between objectives, learning content, learning activities, media, measurement and evaluation, the result showed that the assessment of the suitability of various elements of creative activity sets was very appropriate with an arithmetic mean of 4.27, standard deviation equal to 0.48

2. The result of experiment and finding the effectiveness of creative activity sets in order to develop basic math skills of preschool children showed that the creative activity set had the efficiency 93.13/92.60 which is higher than the standard of 90/90 set.

3. The score of basic math skills for preschool children by using creative activity set in Uttaradit province after receiving activities was higher than before receiving the activities with statistical significance at the level of 0.05.

Keywords: Creative Activity Sets; Basic Math Skills

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาท จากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 34) โดยเฉพาะการศึกษาระดับปฐมวัยนับว่าเป็นการศึกษาระดับรากฐานของชีวิตในการเตรียมเด็กให้มีความพร้อมและพัฒนาการตามวัย และศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) มีเป้าหมายในการพัฒนาระยะยาว ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคน

ไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรมพัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. 2560 : 4)

การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่นลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายเกิดความรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 69) ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยของสภาคุรุคณิตศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (National Council of Teachers of Mathematics หรือ NCTM) ที่มุ่งเน้นให้นักเรียน คือ 1. ตระหนักถึงคุณค่าของคณิตศาสตร์ 2. มีความมั่นใจในความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตนเอง 3. เป็นนักแก้ปัญหาโดยใช้คณิตศาสตร์ 4. สามารถสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้วยการใช้ตัวเลขและสัญลักษณ์ 5. สามารถใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ (แมกโดนัลด์ ชารอน. 2559 : 10) ซึ่งทักษะการเรียนรู้มีความสำคัญ โดยเฉพาะทักษะทางด้านคณิตศาสตร์มีจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัยมีแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับพื้นฐานทางคณิตศาสตร์จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ที่ดีทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการรับรู้ทางคณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการเขียนเป็นทักษะในการถ่ายทอดและประสบการณ์ของความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และการพัฒนากระบวนการอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนโดยเป็นเครื่องมือช่วยในการวินิจฉัยกระบวนการคิดของผู้เรียน เพราะเด็กในวัยนี้เรียนรู้โดยอาศัยประสาทสัมผัสรับรู้การเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทางด้านสติปัญญา การจัดการเรียนรู้เน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด และกระตุ้นให้เด็กได้คิดและมีโอกาสจัดกระทำหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (Riedesel. 1990 : 337) รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสและต้องได้เห็นสิ่งต่าง ๆ หรือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสและต้องได้เห็นสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งวิธีการดังกล่าว จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว การจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งการจัดการสภาพการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กเป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี ประกอบด้วยกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กค้นคว้าแก้ปัญหาพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความคิดรวบยอดที่เหมาะสม กับระดับพัฒนาการเด็กแต่ละวัยจะมีความสามารถเฉพาะเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง บรรยากาศการเรียนต้องไม่เคร่งเครียดได้รู้สึกสบาย ๆ ในขณะที่เรียนเห็นความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ในธรรมชาติบ้าน โรงเรียน กิจกรรมสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม จะช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความคิดรวบยอด

จากการประชุมสัมมนาครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ น่าน ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ระหว่างวันที่ 13 - 15 กรกฎาคม 2559 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน ในระดับชั้นอนุบาล จังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ น่าน โดยมีครูพี่เลี้ยงในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน จำนวนทั้งหมด 51 คน พบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้เด็กอนุบาลขาดทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ขาดสื่อวัสดุเครื่องมือในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ และเทคนิควิธีการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และจากการสัมมนากลุ่มย่อยของสาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย พบว่า ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ เสนอแนะแนวทางให้ทางหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผลิตสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. 2559 : 11)

ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายจากการศึกษางานวิจัย พบว่า ได้มีผู้นำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังที่ แคทลียา จักขุจันทร์. (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องผลของการจัดประสบการณ์คณิตศาสตร์ โดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กอนุบาล, บุศกร บัวพุ่ม. (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาจิตรกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย, คมขวัญ อ่อนบึงพร้าว. (2550) การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนรู้, จุฑารัตน์ ดั่งธรรม. (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 5 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย, ศิรินันท์ รูปเทวิน, รักรอง งามศิริ และจริยาภรณ์ สกุลพราหมณ์. (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การสอนคณิตศาสตร์มีหลากหลายรูปแบบ เช่น ศึกษาจิตรกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้ การจัดกิจกรรมจากงานศิลปะที่นำมากระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละแบบของศิลปะเด็กจะต้องใช้พื้นฐานทักษะทางคณิตศาสตร์ด้วยเสมอ เช่น การเปรียบเทียบ การจำแนก การสังเกต การบอกตำแหน่ง การนับ การรู้ค่า รู้จำนวน หรือแม้กระทั่งการเพิ่มการลดจำนวน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรนำไปทดลองใช้ เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย และผลการวิจัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เป็นอย่างไร จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมาใช้ในการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หรืออาจนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะอื่น ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุตรดิตถ์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90
2. คะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุตรดิตถ์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ประชากร และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะของสิ่งต่าง ๆ 2) การนับ และการเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ 3) การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะรูปร่าง และรูปทรง 4) การต่อของ ชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 221 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุด กิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุตรดิตถ์ ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

การจัดกิจกรรม
โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์
พัฒนาทักษะพื้นฐานทาง
คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 4 ด้านดังนี้

1. การบอกและแสดงตำแหน่งทิศทางและระยะของ สิ่งต่าง ๆ
2. การนับ และการเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวน ของสิ่งต่าง ๆ
3. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ รูปร่าง และรูปทรง
4. การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

ในการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนในจังหวัดอุดรดิตถ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 56 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุดรดิตถ์ 2) แบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 คู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

1.2 ศึกษาเนื้อหาเรื่องทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบอกและแสดงตำแหน่งทิศทาง และระยะของสิ่งต่าง ๆ 2) การนับและการเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ 3) การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะรูปร่างและรูปทรง 4) การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับ ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุดรดิตถ์

1.4 การสร้างชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ และหาคุณภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยกำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาขึ้นเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งหมด 24 คาบ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ดังนี้

หน่วยที่ 1 การบอกและแสดงตำแหน่งทิศทางและระยะของสิ่งต่าง ๆ จำนวน 6 คาบ

หน่วยที่ 2 การนับและการเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ จำนวน 6 คาบ

หน่วยที่ 3 การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะรูปร่างและรูปทรง จำนวน 6 คาบ

หน่วยที่ 4 การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์และการแยกชิ้นส่วน จำนวน 6 คาบ ในแต่ละแผนการเรียนรู้จะมีชุดกิจกรรมแต่ละชุดประกอบการเรียนรู้ของเด็กและหลังจากเรียนแต่ละชุดแล้วจะมีแบบทดสอบหลังเรียนชุดละ 5 ข้อ

1.5 นำชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้พร้อมทั้งประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์ประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรม ที่มีค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไปและมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1 (ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. 2549 : 62-66) ผลปรากฏว่า การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์มีความเหมาะสมระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำชุดกิจกรรมไปหาประสิทธิภาพ ดังนี้

1.6.1 หาคุณภาพแบบกลุ่มขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ไปทดลองกับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ระดับเก่งปานกลางและอ่อนอย่างละ 1 คน รวม 3 คน โดยทดลองกับนักเรียนทีละคน เพื่อหาความบกพร่องของภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยชุดกิจกรรมสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.17/83.33

1.6.2 หาคุณภาพแบบขนาดกลาง โดยนำชุดกิจกรรมที่ปรับปรุงแล้วจากข้อ 1 ไปทดลองกับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ระดับเก่งปานกลางและอ่อน คละกันจำนวน 9 คน เพื่อหาความบกพร่องของภาษาและความเหมาะสมของเวลา กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยชุดกิจกรรมสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 91.39/90.56

1.6.3 นำชุดกิจกรรมที่ปรับปรุงแล้วจากข้อ 2 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 56 คน

2. แบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นแบบทดสอบปรนัย 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 เรื่องย่อย เรื่องละ 5 ข้อ ใช้เวลาทำข้อสอบ เรื่องละ 10 นาที มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ของเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

2.3 สร้างแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อสอบ พร้อมทั้งให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบทดสอบ ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบก่อนจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบทดสอบปรนัย 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 เรื่องย่อย เรื่องละ 5 ข้อ ใช้เวลาทำข้อสอบ เรื่องละ 5 นาที

3.2 ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในช่วงเวลา 09.00 – 09.30 น. เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.4 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์ประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน น้อยกว่า 1 (ระพินทร์ โพธิ์ศรี. 2549 : 62 - 66)

4.2 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์ 90/90 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 9)

4.3 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับแบบทดสอบพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ เกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective congruence: IOC) ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.60 (เกียรติสุตา ศรีสุข. 2552 : 142)

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการทดสอบแบบที่ (Dependent t-test) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุตรดิตถ์

การหาประสิทธิภาพของชุดชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุตรดิตถ์ ใช้เกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 90/90 โดย E_1 คือ ร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบย่อยของแต่ละชุด และ E_2 คือ ร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบย่อยของแต่ละชุด และแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์

ชุดที่	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ชุดที่ 1 การบอกและแสดงตำแหน่งทิศทางและระยะของสิ่งต่าง ๆ	10	9.39	93.93
ชุดที่ 2 การนับและการเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ	10	9.48	94.82
ชุดที่ 3 การคัดแยก การจัดกลุ่มและการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะรูปร่าง และรูปทรง	10	9.14	91.43
ชุดที่ 4 การต่อของชิ้นเล็ก เติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์และการแยกชิ้นส่วน	10	9.23	92.32
รวม	40	37.24	93.13

จากตารางที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยภาพรวม มีค่าร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบย่อยของแต่ละชุด (E_1) เท่ากับ 93.13

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย หลังใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ (E_2)

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ผลลัพธ์(E_2)	20	18.52	92.60

จากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุดรดิตถ์ (E_1/E_2) เท่ากับ $93.13/92.60$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ $90/90$

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุดรดิตถ์ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์

ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าที	p-value
ก่อนเรียน	56	20	9.96	1.64	45.18	0.00*
หลังเรียน	56	20	18.52	1.33		

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ก่อนเรียนเท่ากับ 9.96 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 18.52 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรม พบว่า คะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการได้รับกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการทดลองการใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ 93.13/92.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 90/90 ที่กำหนดไว้ และจากการเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย คะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์หลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1. การเรียงลำดับเนื้อหา ของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นการเรียงลำดับจากเนื้อหาง่ายไปหาเนื้อหายาก โดยการเรียนรู้ครั้งนี้ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ออนบิงพราว. (2550 : 13) ที่กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้จากการจัดกิจกรรมของครู แต่ในการจัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้พัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ส่งผลให้ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ สุขผล. (2553 : 88) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ปีที่ 2 พบว่า ชุดฝึกทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยปีที่ 2 ผู้ที่วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 90.96/88.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมและเชื่อมโยงความรู้ใหม่ โดยใช้คำถามให้เด็กตอบคำถามจากมโนทัศน์ โดยเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทำให้เกิดความสนุกสนาน สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ถ่ายโยงความรู้สู่งานศิลปะ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลให้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ. (2560 : 50) ที่กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาเด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะหรือวิธีการที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์เหมาะสมกับพัฒนาการและสอดคล้องกับ แนวคิดของสุคนธ์ สินธพานนท์. (2553 : 14) ที่กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนศึกษาและใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมที่ผู้สอนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนส่งผลให้คะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ในจังหวัดอุดรดิตถ์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ดั่งธรรม. (2558 : 171) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 5 ด้านสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า การพัฒนาทักษะ

พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยรวมและจำแนกรายทักษะมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น และอยู่ในระดับที่เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการทดลอง มีคะแนนความสามารถทางทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. นักเรียนให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพราะชุดกิจกรรมมีความหลากหลาย เนื่องจากชุดกิจกรรมเป็นสื่อประสมที่มีความหลากหลาย สื่อนำสนใจกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้กระตุ้นผู้เรียนสนใจเรียนและตั้งใจเรียนดี ซึ่งสอดคล้องกับบุญถม บุตรมา. (2557:77-78) ที่กล่าวว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนใช้ศึกษาด้วยตนเอง โดยครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โดยตน วงศ์ราชา และคณะ. (2554 : 9) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมในการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมไม่ไคกริม 4 สี่ ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.54/94.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ทำให้คะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้หรือใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับอนุบาล

2. ครูผู้สอนควรนำชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน บริบทโรงเรียน และปรับรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการใช้สื่อโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อจะได้แนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์กับเนื้อหาอื่น ๆ และทักษะที่จำเป็นทางด้านคณิตศาสตร์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**.

กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560). **แผนพัฒนาเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**

แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

- เกียรติสุตา ศรีสุข. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: ครองช่างพรินต์.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรัต. (2559). **รายงานสรุปผลการประเมินโครงการประชุม สัมมนาครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2559**.
อุดรดิตรัต: ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.
- คมขวัญ อ่อนบึงพรว. (2550). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้**. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ศษ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แคลเลีย จักขุจันทร์. (2556). **ผลของการจัดประสบการณ์คณิตศาสตร์โดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ที่มีต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กอนุบาล**. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.) จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2556.
- จุฑารัตน์ ดั่งธรรม. (2558). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 5 ด้านสำหรับเด็กปฐมวัย**.
วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. (5): กรกฎาคม 2558.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). **การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการ ศึกษาศาสตร์วิจัย. (5):** มกราคม - มิถุนายน 2556.
- โดยตน วงศ์ราชา และคณะ. (2554). **ผลการใช้ชุดกิจกรรมในการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของ เด็กปฐมวัย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (1):** มกราคม-เมษายน 2554.
- บุญถม บุตรมา. (2557). **ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานวิทยาศาสตร์ โดยยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**.
วารสารบัณฑิตศึกษา. (59): 13 ตุลาคม -20 ธันวาคม 2557.
- บุศกร บัวพุ่ม. (2556). **การพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมทักษะ พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษา ปฐมวัย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- แมกโดนัลด์ ชารอน. (2559). **กิจกรรมสร้างสรรค์ทักษะคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2549). **การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัย**.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรัต.
- ศิรินันท์ รูปเทวิน และคณะ. (2561). **การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น เพื่อ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราช ภัฏกาญจนบุรี. 7(2):** กรกฎาคม – ธันวาคม 2561.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**.
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควรรณ.
- Riedesel, C.Alan. (1990). **Evaluation of Learning in Elementary School Mathematics, TeachingElementary School Mathematics**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.

การสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล-หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ Communication channels for marketing Durian's quality- Long Lab Lae and Lin Lab Lae varieties in Uttaradit

สินีนารถ วิกรมประสิทธิ์^{1*}, ภาศิริ เขตปิยรัตน์², ธิดารัตน์ เหมือนเดชา³,
ธนกร สิริสุคันธา⁴, สุกัญญา สุจาคำ⁵ และเพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง⁶

(Sineenat Vikromprasit^{1*}, Pasiri Khetpiyarat², Thidarat Mueandacha³,
Thanakorn Sirisugandha⁴, Sukanya Suchakam⁵ and Paumsak Pantang⁶)

^{1,2,3,5,6}คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

⁴คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อีเมลผู้แต่งหลัก : bell_punya@hotmail.com เบอร์โทร : 09 8747 8185

วันที่รับบทความ 3 เมษายน 2563

Received: Apr. 3, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 27 สิงหาคม 2563

Revised: Aug. 27, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 2 กันยายน 2563

Accepted: Sep. 2, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล-หลินลับแล 2) พัฒนาเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล และ 3) ทดลองใช้และประเมินผลเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล-หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยศึกษาในประเด็นการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ เครื่องมือ/ช่องทางการสื่อสารการตลาด องค์ประกอบแสดงหน้าที่และกระบวนการสื่อสาร และการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเครื่องมือหรือสื่อทางการตลาดที่นำเสนอให้ผู้บริโภครับรู้เกี่ยวกับคุณภาพทุเรียนหลง - หลินลับแล การสื่อสารการตลาดในแต่ละช่องทางที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภค และทำให้ผู้บริโภคสามารถศึกษาวิธีการบริโภคและเลือกทุเรียนที่มีคุณภาพด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการรับรองสินค้าหลังการขายและข้อร้องเรียนต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้ง การคืนข้อมูลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อดำเนินการสอบสวนข้อมูลให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นแนวทางการพัฒนาสื่อทางการตลาด ด้านมาตรฐานคุณภาพทุเรียนที่จะนำไปใช้อย่างแพร่หลาย

ผลการวิจัยพบว่าการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล-หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ควรสื่อสารในประเด็นคุณภาพทุเรียนเกี่ยวกับลักษณะเนื้อและรสชาติ วิธีการเลือกทุเรียนคุณภาพ อาทิ สีของเนื้อทุเรียน สีเปลือก หรือแหล่งที่ซื้อทุเรียนคุณภาพ ส่วนเครื่องมือการสื่อสารการตลาด ควรประกอบด้วย การสื่อสารทางเฟซบุ๊ก (Facebook) การขายริมทาง การสื่อสารทางโทรศัพท์ การจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event) การสื่อสารทางไลน์ (Line) การสื่อสารโดยใช้ QR Code เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ซื้อทุเรียนโดยการให้ความรู้แก่ผู้ซื้อทุเรียน และสร้างความมั่นใจในคุณภาพของทุเรียนก่อนการตัดสินใจซื้อทุเรียน และการทดลองใช้และประเมินผลเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล-หลินลับแลพบว่า การใช้สื่อ

ทางเฟซบุ๊กเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมา คือ การสื่อสารทางโทรศัพท์ การจัดกิจกรรมทางการตลาด การสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารโดยใช้ QR Code ตามลำดับ

คำสำคัญ: การสื่อสารการตลาด; คุณภาพทุเรียน; ทุเรียนหลงลับแล; ทุเรียนหลินลับแล

Abstract

This is the research on communication channels for marketing Durian's quality-Long Lab Lae and Lin Lab Lae varieties in Uttaradit province. The purpose and operating steps of this research are 1) To study the communication channels for marketing on Long Lab Lae and Lin Lab Lae's quality. 2) To develop the marketing tools for study the quality of Long Lab Lae and Lin Lab Lae. and 3) To test and evaluation marketing tools. Our studies were focusing on integrated communications channels for marketing, tools, communication components, and analyze functions and communication processes. This information was help to obtain information and introduce Long Lab Lae and Lin Lab Lae's quality to consumers, so they can learn how to consume good quality of durian. Moreover, in case that have problem with products, we can provide channel to leave their after-sales messages and complaints, then we will return information to all parties concerned. All of these will improve and to be a guide for communication marketing of durian quality standard in Uttaradit province.

The research findings were as follows: 1) The appearance of Long Lab Lae and Lin Lab Lae was main quality to focus on. For example, its texture, color, outer shell and its taste can identify if durians are good quality. 2) Marketing tools were consists of TV news, packaging, banner, social media and event such as Facebook, Line application, QR code and annual durian fair. 3) The result of communication channels for marketing that the most popular channel was social media; Facebook. Communication via telephone, setup events, online market and QR code were followed.

Keywords: Communication channels; Durian's quality; Long Lab Lae; Lin Lab Lae varieties

บทนำ

จังหวัดอุดรดิตถ์เป็นจังหวัดที่มีการเพาะปลูกทุเรียนหลากหลายพันธุ์แต่ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคทั่วไปคือทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล ซึ่งเป็นทุเรียนที่มีคุณภาพดีมีรสชาติอร่อยและหารับประทานได้เฉพาะในจังหวัดอุดรดิตถ์เท่านั้นจากการที่ทุเรียนหลงลับแลเป็นที่ต้องการของตลาดผู้บริโภคเป็นอย่างมากทำให้ราคาทุเรียนหลงลับแลมีราคาที่สูงและมีราคาที่สูงลงตามท้องตลาดซึ่ง ยากต่อการควบคุมเหตุผลที่สำคัญคือมีการผูกขาด (สำนักงานจังหวัดอุดรดิตถ์, ออนไลน์ : 2560).

ในการรวบรวมทุเรียนหลงลับแลไปขายตามช่องทางต่าง ๆ เป็นช่องทางการตลาดที่ชาวสวนหรือเกษตรกรเข้าไม่ถึง ซึ่งยังขาดความสมดุลของข้อมูลข่าวสารในการติดต่อซื้อขายระหว่างผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานการผลิตทุเรียนคุณภาพตั้งแต่ภาครัฐเกษตรกร ผู้ผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง ไปจนถึงผู้บริโภคตลอดห่วงโซ่อุปทาน

พื้นที่การปลูกทุเรียนในจังหวัดอุตรดิตถ์ถือเป็นพื้นที่ที่มีการซื้อขายทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล โดยตรงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายและจากการศึกษาในปีที่ผ่านมาพบว่าการซื้อขายแบบ Face to Face บริเวณนี้มีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าเพียงการใช้สัญลักษณ์หรือโลโก้ของกลุ่มที่จะเป็นการยืนยันกับผู้บริโภคว่าเป็นทุเรียนของจังหวัดอุตรดิตถ์จริง เพื่อให้เกิดการรับรู้แก่ผู้บริโภคอย่างถูกต้องและให้เกษตรกรหรือผู้ประกอบการมีความน่าเชื่อถือ โดยจากข้อตกลงของกลุ่มที่ต้องการให้มีสัญลักษณ์ทางการค้าที่เป็นของตนเองสามารถควบคุมเรื่องคุณภาพและสร้างความน่าเชื่อถือซึ่งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสื่อสารทางการตลาดได้ นอกจากนี้จากผลการศึกษาของโครงการ "ศึกษาและพัฒนาการจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อลดความเสียหายของเกษตรกรในกลไกตลาดทุเรียนหลงลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์" โดยผลการสรุปข้อมูลในบางประเด็นพบว่าการขายทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล ในปี 2557 (การประชุมโครงการ, วันที่ 31 กรกฎาคม 2557) ประสบกับปัญหาด้านมาตรฐานคุณภาพของทุเรียน เมื่อเกิดเหตุการณ์หนอนเจาะทุเรียนทำให้มาตรฐานคุณภาพของทุเรียนและผลผลิตตกต่ำ อีกทั้งมีการนำทุเรียนจากต่างจังหวัดเข้ามาขายเป็นจำนวนมากทำให้ราคาทุเรียนตกต่ำและการไม่สามารถรับรองคุณภาพ มาตรฐานของทุเรียนแก่ผู้บริโภคได้

ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ผลิต เกษตรกร สมาชิกตลอดจนถึงผู้บริโภคควรมีส่วนร่วมในการสื่อสารการตลาด เพื่อเผยแพร่คุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล ดังนั้นการศึกษาด้านการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จะทำให้เกิดการค้นหาและพัฒนาสื่อที่ใช้ในการสื่อสารการตลาดที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
3. เพื่อทดลองและประเมินผลเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรปลูกทุเรียน และผู้ขายทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จำนวน 50 ราย ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำแนกตามลักษณะการประกอบธุรกิจเกษตร ทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และการสื่อสารการตลาด

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ ตำบลบ้านด่านนาขาม

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ช่วงเวลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2560 - มิ.ย. 2561

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2) จัดประชุมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านการตลาดและแนวทางการสื่อสารการตลาด 3) จัดเวทีเสวนา ประกอบด้วย องค์กรภาครัฐ ได้แก่ มร.อบต. เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน และผู้ขายทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ข้อมูลเพื่อการสื่อสารคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ควรมีการสื่อสารในประเด็นองค์ความรู้คุณภาพทุเรียน ดังสรุปได้ว่า ทุเรียนคุณภาพ จะมีลักษณะของเนื้อและรสชาติที่ดี ทั้งสายพันธุ์หลงลับแลและหลินลับแล โดยสามารถเลือกซื้อได้จากการดูสีของเปลือกทุเรียนและสีของเนื้อทุเรียน โดยเนื้อทุเรียนคุณภาพ เมื่อสุกจะมีสีเหลืองอ่อน สีของเปลือกทุเรียนมีสีเขียวอมเหลือง ถึงแม้จะเป็นทุเรียนที่แก่ สีของเปลือกยังคงเป็นสีเขียวอมเหลือง วิธีการปลูกทุเรียนสุกควรผ่าซีกที่ละพวงจะทำให้ปอกง่าย ส่วนแหล่งที่สามารถซื้อทุเรียนคุณภาพ สามารถซื้อกับผู้ขายคนเดิมที่เคยซื้อเป็นประจำเนื่องจากจะมีการรักษาคุณภาพของทุเรียนและรักษาสถานลูกค้าเดิม แม้ค่าที่ขายทุเรียนควรได้รับป้ายรับรองคุณภาพจากส่วนราชการที่ประเมินคุณภาพของทุเรียนให้กับร้านค้าหรือเจ้าของที่จำหน่ายทุเรียนหลงลับแลที่ได้คุณภาพ หน่วยงานราชการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำการประชาสัมพันธ์ป้ายรับรองคุณภาพทุเรียนหลงลับแลให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ผู้ขายทุเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำคิวอาร์โค้ดสำหรับตรวจสอบย้อนกลับไปยังแหล่งผลิต เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและรักษามาตรฐานการผลิต ส่วนเครื่องมือที่ควรใช้ในการศึกษาการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

2. ผลการพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วยสื่อทางการตลาด 6 สื่อ คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) การขายริมทาง การสื่อสารทางโทรศัพท์การจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event) การสื่อสารทางไลน์ (Line) และการสื่อสารโดยใช้ QR Code (วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) ในการพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ นักวิจัยได้มีการพัฒนาการสื่อสารทางเฟซบุ๊ก (Face book) ในชื่อเฟซบุ๊กว่า “ชมรมคนรักทุเรียน บ้านดำนานาขาม” ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเลือกซื้อทุเรียน การรับประทานทุเรียน การแกะทุเรียน และเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมาตรฐานคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ข่าวกจาก สวท.อุตรดิตถ์ เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำป้ายรับรองคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล แก่ผู้ประกอบการร้านค้าจำหน่ายทุเรียนบริเวณริมทางหลวงหมายเลข 11 ข้อมูลคุณภาพทุเรียน เบอร์หัว ที่มีจำนวนพูไม่ต่ำกว่า 4 พู ข้อมูลการจัดทำป้ายรับรองจัดทำป้ายรับรองคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล แก่ผู้ประกอบการร้านค้าจำหน่ายทุเรียนบริเวณริมถนนทางหลวงหมายเลข 11 เพื่อเป็นการการันตีคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคในการซื้อทุเรียนที่ได้คุณภาพมาตรฐานและมีการรับประกันสินค้าข้อมูลประชาสัมพันธ์โครงการอบรมส่งเสริมและพัฒนการผลิตทุเรียนคุณภาพดีตำบลบ้านดำนานาขาม ข้อมูลประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมส่งเสริมการดูแลและป้องกันโรคแมลงในทุเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ข้อมูลประชาสัมพันธ์โครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานสวนทุเรียนวนเกษตร ข้อมูลประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงคุณภาพทุเรียนที่ดีของตำบลบ้านดำนานาขาม ข้อมูลประชาสัมพันธ์การประชุมเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการขายทุเรียนด้อยคุณภาพ และข้อมูลประชาสัมพันธ์ช่วงฤดูกาลของหลงลับแลจังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนสื่อการขายริมทาง ได้มีการส่งมอบป้ายให้กับผู้ประกอบการริมทางคุณภาพ โดยนายประสงค์ อุไรวรรณ นายอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 37 ราย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนผู้บริโภค นอกจากนั้นได้การพัฒนาการสื่อสารทางโทรศัพท์หรือสื่อบุคคล โดยข้อความที่ผู้ส่งสาร ส่งไปยังผู้รับสารผ่านช่องทางโทรศัพท์นั้นมีข้อความที่อ้างอิงและพัฒนามาจากมาตรฐานคุณภาพทุเรียนของชมรมคนรักทุเรียนบ้านดำนานาขาม ในประเด็นคุณภาพ ได้แก่ เบอร์หัว เบอร์หาง ราคา จำนวนพู ขนาด ได้แก่ น้ำหนัก เกณฑ์ความขาดเคลื่อน ได้แก่ จำนวนพู ฉลากและเครื่องหมาย ได้แก่ พันธุ์ทุเรียน แหล่งที่มาและข้อความอื่น ๆ ได้แก่ การสอบถามถึงลักษณะของเนื้อทุเรียนที่ต้องการ และการสอบถามถึงระยะเวลาในการรับประทานทุเรียน การแจ้งการันตีและการรับประกันทุเรียนกรณีมีปัญหา การแจ้งเบอร์โทรศัพท์หรือไลน์ ส่วนการพัฒนาสื่อการจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event) ทีมวิจัยสื่อสารคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางแผนการเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดโครงการงานเทศกาลทุเรียนและความหลากหลายทางชีวภาพตำบลบ้านดำนานาขาม และได้กำหนดการจัดกิจกรรมนี้ทุกปี และมีการจัดทำโปสเตอร์รายละเอียดของการจัดกิจกรรมเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ ส่วนการพัฒนาการสื่อสารทางไลน์ ผู้ขายจะต้องมีความตระหนักในการขายทุเรียนคุณภาพ และให้ข้อมูลการบริโภคเพื่อป้องกันปัญหาทุเรียนอ่อน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา มีการร้องเรียนจากผู้ซื้อบางรายที่ซื้อทุเรียนราคาแพงแต่ไม่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็น ทุเรียนอ่อน หนอน หรือโรค ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ไลน์ที่นำไป

ประยุกต์ใช้เพื่อการค้า จึงควรพัฒนาการให้ข้อมูล (Information) ที่ถูกต้อง ชัดเจน มีคุณภาพ และอัปเดต ทั้งนี้ จะส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากผู้ซื้อ จนทำให้เกิดกระแสการบอกต่อและการซื้อซ้ำ ส่วนการพัฒนาการใช้ QR Code มีการทำ QR Code เกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานทุเรียนของกลุ่มการทำ QR Code เกี่ยวกับการบอกและบริโภคทุเรียน และการทำ QR Code เกี่ยวกับการเลือกซื้อทุเรียนคุณภาพ

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ 1. การใช้สื่อทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ได้มีการประเมินจากการเข้าไปดูและเข้าไป comment จากกลุ่มผู้บริโภคเป็นการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคอีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งเป็นช่องทางที่นิยมมากที่สุด เพราะผู้บริโภคได้เห็นภาพ ข้อความและสามารถ comment และสั่งซื้อการขายริมทาง ประเมินจากการสอบถามกลุ่มผู้บริโภคที่มาซื้อทุเรียนริมทางและผู้ประกอบการริมทาง การสื่อสารทางโทรศัพท์ได้ประเมินการให้ข่าวสารคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล ที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความที่สื่อถึงคุณภาพทุเรียน เช่น ใบปลิวที่มีการสื่อสารถึงคุณภาพทุเรียน วิธีการดูทุเรียนคุณภาพ ผ่านช่องทางข่าวสารหรือสื่อไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย ด้วยสื่อประเภทบุคคล เช่น คำพูด วาจา การจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event) มีการประเมินการจัดกิจกรรมทางการตลาด ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดี ทาง อบต.บ้านดำนานาขามจึงได้มีการจัดเป็นปีที่ 3 เพราะมีเสียงตอบรับที่ดี เพราะลูกค้าสามารถได้สัมผัส ได้ลิ้มลอง ทดลอง และสัมผัส ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication) และสามารถสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องของคุณภาพสินค้าได้เป็นอย่างดี การสื่อสารทางไลน์ ทำให้ผู้บริโภคสามารถส่งข้อมูลถึงกันได้เฉพาะบุคคล เป็นการประหยัดเวลาในการติดต่อสื่อสาร หรือการส่งข้อมูลต่าง ๆ ประหยัดค่าใช้จ่ายที่สำคัญสามารถส่งข้อมูลให้หลาย ๆ คนต่อครั้ง ส่วนการใช้ QR Code ทำให้ผู้บริโภครับรู้ผลิตภัณฑ์ได้ดีและละเอียดถี่ถ้วน ผู้บริโภคได้รับข้อมูลได้รวดเร็วและนำข้อมูลบันทึกลงใน Smart Phone ได้ทันที แล้วสามารถนำมาดูในภายหลังได้ เพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบสินค้าเพื่อค้นหาแหล่งที่มาของผลผลิตได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคว่าสินค้านี้มีคุณภาพ ปลอดภัยอย่างแท้จริง และเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าไปในตัว ดังสรุปในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการสรุปผลการทดลองใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

เครื่องมือการสื่อสารการตลาด คุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	ผลการทดลองใช้และประเมินผล
การใช้สื่อทางเฟซบุ๊ก (Facebook)	เป็นช่องทางที่นิยมมากที่สุด เพราะผู้บริโภคได้เห็นภาพ ข้อความและสามารถ comment และสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ได้ www.facebook.com/profile . ชมรมคณกรทุเรียนบ้านดำนานาขาม ในประเด็นเนื้อหาของสื่อเฟซบุ๊ก (Facebook) โดยได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเลือกซื้อทุเรียน การรับประทานทุเรียน การแกะทุเรียน ซึ่งถือ

ตารางที่ 1 แสดงการสรุปผลการทดลองใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ (ต่อ)

เครื่องมือการสื่อสารการตลาด คุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	ผลการทดลองใช้และประเมินผล
การสื่อสารทางโทรศัพท์	เป็นการสื่อสารที่สามารถให้ข้อมูลได้ถูกต้องจำนวนมาก รวมถึงสามารถประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมคนรักทุเรียนบ้านดำนานาขามได้เป็นอย่างดี
การจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event)	เป็นสื่อที่ค่อนข้างสะดวกแก่ลูกค้าเก่าที่เคยซื้อทุเรียน สามารถโทรศัพท์มาสอบถามข้อมูลจากผู้ขาย หรือเจ้าของสวนได้โดยตรงอย่างชัดเจน แต่มีข้อจำกัดในกรณีลูกค้าใหม่ที่ยังไม่ทราบเบอร์ติดต่อกับผู้ขาย
การสื่อสารทางไลน์ (Line)	ทีมวิจัยสื่อสารคุณภาพทุเรียนหลงลับแล หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางแผนการเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดโครงการงานเทศกาลทุเรียนและความหลากหลายทางชีวภาพตำบลบ้านดำนานาขาม และได้กำหนดการจัดกิจกรรมนี้ทุกปี ณ ตำบลบ้านดำนานาขาม และมีการจัดทำโปสเตอร์รายละเอียดของการจัดกิจกรรมเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี
QR Code	ทำให้ผู้บริโภคสามารถส่งข้อมูลถึงกันได้เฉพาะบุคคล เป็นการประหยัดเวลาในการติดต่อสื่อสาร หรือการส่งข้อมูลต่าง ๆ ประหยัดค่าใช้จ่าย ที่สำคัญสามารถส่งข้อมูลให้หลาย ๆ คนต่อครั้ง
	ทำให้ผู้บริโภครับรู้ผลิตภัณฑ์ได้ดีและละเอียดถี่ถ้วนผู้บริโภคได้รับข้อมูลได้รวดเร็วและนำข้อมูลบันทึกลงใน Smart Phone ได้ทันที แล้วสามารถนำมาดูในภายหลังได้ เพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบสินค้า เพื่อค้นหาแหล่งที่มาของผลผลิตได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ว่าสินค้ามีคุณภาพปลอดภัยอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาเชิงพื้นที่ โดยแบ่งการอภิปราย ดังนี้

1. ศึกษาการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์พบว่าวิธีการสื่อสารการตลาดของผู้ประกอบการในปัจจุบัน ได้แก่ การสื่อสารผ่านรายการข่าว โซเชียลมีเดีย เฟซบุ๊ก การจัดแสดงสินค้าเทศกาลทุเรียนประจำปี ปากต่อปาก บรรจุภัณฑ์ทุเรียนและแบรนด์เนอร์ที่ติดทุเรียน การจัดกิจกรรมพิเศษของการท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์ มาสคอตของการจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิ ชีรสรณ์. (2562:217) ที่กล่าวว่า การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการหรือแบบครบวงจร หมายถึงกระบวนการวางแผนที่มุ่งเน้นสร้างความมั่นใจว่าจุดสัมผัส

ด้านตราผลิตภัณฑ์ทุกจุดที่ลูกค้าหรือผู้ที่มีโอกาสเป็นลูกค้าได้มาสัมผัส มีความเกี่ยวข้องกับคนนั้น และมีเนื้อหาคงเส้นคงวาโดยตลอด เพื่อความชัดเจนตรงกันและส่งผลกระทบบที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคและเป็นการนำเอากิจกรรมการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารผ่านรายการข่าว โซเชียลมีเดียเฟซบุ๊ก การจัดแสดงสินค้า ปากต่อปากและการตลาดทางตรง เพื่อให้ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้รู้จักสินค้า ค้นเคย เกิดความเชื่อมั่นในสินค้าหรือบริการ และนำไปสู่การตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ คือ

ภาพที่ 1 แสดงการสรุปการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับ สิทธิ อีรสรณ์. (2562 : 2) ที่กล่าวว่า กระบวนการสื่อสาร (Communication Process) ประกอบด้วยผู้มีส่วนร่วม 2 ฝ่าย คือ ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร มีเครื่องมือในการสื่อสารที่เป็นช่องทาง และสาร องค์ประกอบที่เหลือเป็นส่วนของบทบาท หน้าที่และกระบวนการ ซึ่งได้แก่ การเข้ารหัส (encoding) การถอดรหัส (decoding) การป้อนกลับ (feedback) ส่วนสิ่งรบกวน (noise) เป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยภายนอกที่เข้ามาแทรกแซงกระบวนการสื่อสาร และขัดขวางไม่ให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ และมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งข่าวสาร ซึ่งอยู่ในรูปของความรู้ ความเข้าใจ การตอบรับ การปฏิเสธหรือการนิ่งเงียบก็เป็นได้ ทั้งนี้ข่าวสารที่ถูกส่งจากผู้ส่งข่าวสารอาจจะไม่ถึงผู้รับข่าวสารทั้งหมดก็เป็นได้ หรือข่าวสารอาจถูกบิดเบือนไป เพราะในกระบวนการสื่อสาร ย่อมมีโอกาสเกิดสิ่งรบกวนหรือตัวแทรกแซง (Noise or Interferes) ได้ ทุกขั้นตอนของการสื่อสาร

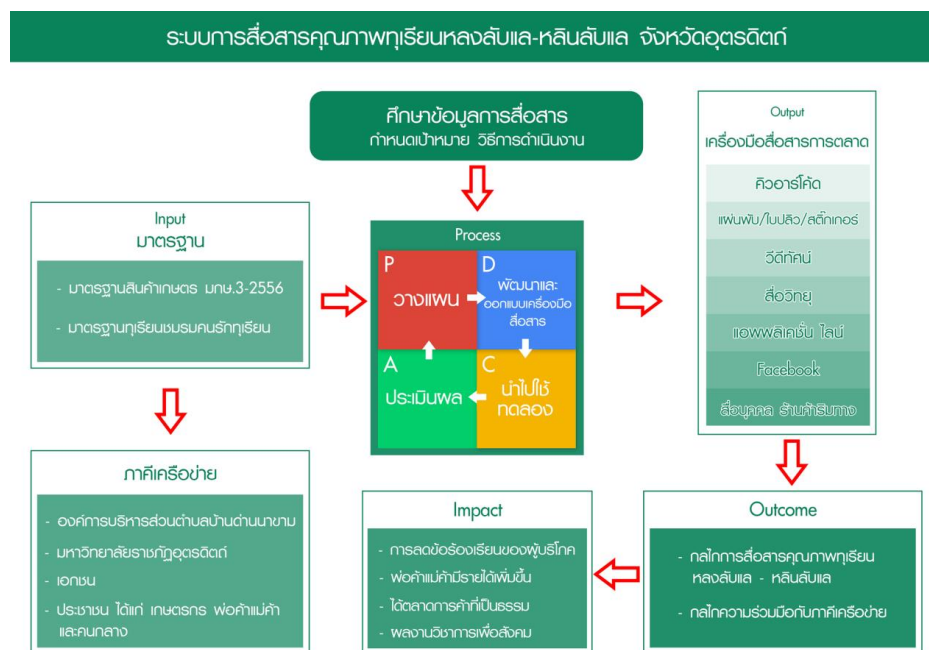
2. พัฒนาเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล – หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเป็น อบต. เกษตรกร ผู้ปลูกทุเรียน ผู้ประกอบการ ลูกค้า

หรือผู้บริโภค ต้องการให้พัฒนาเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 6 สื่อ ได้แก่ การสื่อสารทางเฟซบุ๊ก การขายริมทาง การสื่อสารทางโทรศัพท์ การจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event) การสื่อสารทางไลน์ และการสื่อสารโดยใช้ QR Code สอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2562 : 194) ที่กล่าวว่า เครื่องมือของการสื่อสารการตลาด เป็นกลยุทธ์การประสานงานและการรวมความพยายามทางการตลาดของบริษัทและการติดต่อสื่อสาร เพื่อส่งเสริมการตลาดโดยใช้ทุกเครื่องมือของการมุ่งใจที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข่าวสารและภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้แก่ การโฆษณา การขายโดยบุคคล การตลาดทางตรง การขายโดยผ่านสื่อเฟซบุ๊ก การขายผ่านทางไลน์ การขายผ่านคนกลาง ฯลฯ

3. การทดลองใช้และประเมินผลเครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุดรธานี พบว่า การใช้สื่อทางเฟซบุ๊ก เป็นช่องทางและสื่อที่นิยมมากจากการเข้าไปดูและเข้าไป comment จากกลุ่มผู้บริโภคเป็นการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคอีกช่องทางหนึ่ง เพราะผู้บริโภคได้เห็นภาพ ข้อความและสามารถ comment และสั่งซื้อ การใช้สื่อแบบการขายริมทาง จากการสอบถามกลุ่มผู้บริโภคที่มาซื้อทุเรียนริมทางและผู้ประกอบการริมทาง มีรู้สึกดีใจและภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะได้ยกระดับคุณภาพทุเรียนของตลาดบ้านด่านนาขามให้มีคุณภาพและขายทุเรียนที่มีคุณภาพ มาตรฐาน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าเกี่ยวกับคุณภาพของทุเรียนตลาดบ้านด่านนาขามต่อมาตรการที่ภาครัฐมาสุ่มตรวจคุณภาพทุเรียน ผู้ขายที่มีการติดป้ายราคาทุเรียน 80 บาท ควรให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการลงโทษตามมาตรการที่กำหนด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอาอย่าง การสื่อสารทางโทรศัพท์ เมื่อมีลูกค้ามาซื้อทุเรียน ถ้าทุเรียนไม่ดีหรืออ่อนส่วนใหญ่มักมีการสื่อสารตอบกลับ (Feedback) โดยการโทรกลับมาและกลับมาหาที่ร้าน หลังจากที่ซื้อทุเรียนร้านของท่านไปแล้ว และมีส่วนน้อยที่จะคืนกลับมาไม่เกิน 3 เปอร์เซ็นต์ของการขายและเมื่อมีลูกค้าต้องการกลับมาซื้อทุเรียนที่ร้านอีก ส่วนใหญ่แล้วลูกค้ามักติดต่อกลับมาทางช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรสั่งเพิ่มโดยตรง ปากต่อปาก ไลน์และมาซื้อที่หน้าร้านขาย การจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event) พบว่าได้รับการตอบรับที่ดี ทาง อบต.บ้านด่านนาขาม จึงได้มีการจัดเป็นปีที่ 3 เพราะมีเสียงตอบรับที่ดี เพราะลูกค้าสามารถได้สัมผัส ได้ลิ้มลอง ทดลอง และสัมผัส ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง (Two Way communication) และสามารถสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องของคุณภาพสินค้าได้เป็นอย่างดี การสื่อสารทางไลน์ พบว่าทำให้ผู้บริโภคสามารถส่งข้อมูลถึงกันได้เฉพาะบุคคล เป็นการประหยัดเวลาในการติดต่อสื่อสาร หรือการส่งข้อมูลต่าง ๆ ประหยัดค่าใช้จ่าย ที่สำคัญสามารถส่งข้อมูลให้หลาย ๆ คนต่อครั้ง และการใช้ QR Code พบว่า ผู้บริโภครับข้อมูลได้รวดเร็วและนำข้อมูลบันทึกลงใน Smart Phone ได้ทันที แล้วสามารถนำมาดูในภายหลังได้ เพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบสินค้าเพื่อค้นหาแหล่งที่มาของผลผลิตได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคว่าสินค้านี้มีคุณภาพปลอดภัยอย่างแท้จริงและเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าไปในตัวซึ่งสอดคล้องกับ สนิ เสรีวัฒน์. (2561 : ออนไลน์) กล่าวไว้ว่า ประเภทของสื่อทางการตลาดประกอบด้วย 1) สื่อดั้งเดิม 2) สื่อใหม่ ที่เกิดจากการหลอมรวมเทคโนโลยีการสื่อสาร ภายใต้พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสาร ได้แก่ เทคโนโลยี

ด้านการพิมพ์ เทคโนโลยีการแพร่ภาพและกระจายเสียง และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม และคอมพิวเตอร์

จากผลการวิจัย การสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ สามารถสรุปได้ตามโมเดล ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงระบบการสื่อสารคุณภาพทุเรียนหลงลับแล หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

สิ่งที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นองค์ความรู้ที่สามารถสรุปข้อเสนอแนะทางวิชาการ และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยทางวิชาการ

1. การพัฒนาการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ไปยังพื้นที่อื่น ๆ ทั่วทั้งจังหวัด โดยกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
2. การศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามนโยบาย ด้านกลยุทธ์การสื่อสารการตลาด หรือการตลาดออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของลูกค้าในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เครื่องมือการสื่อสารการตลาดคุณภาพทุเรียนฯ ที่จะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนหลงลับแลหลินลับแล ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพสินค้าของตนเองให้เป็นที่ต้องการของลูกค้า สร้างความน่าเชื่อถือในตัวสินค้า คุณภาพของสินค้า รวมทั้งการเข้าใจถึงลักษณะการเลือกซื้อทุเรียนคุณภาพมีมาตรฐาน

2. ผู้ประกอบการควรเปลี่ยนแปลงวิธีการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าในรูปแบบใหม่ที่สามารถติดต่อได้เร็วขึ้นและประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น ด้วยการเสนอขายสินค้าผ่านทางสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊กหรือไลน์ ทั้งนี้ ประโยชน์ของการทำความเข้าใจกับช่องทางการสื่อสารจะช่วยผู้ประกอบการให้สามารถวางแผนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การประกอบธุรกิจในเรื่องช่วงเวลา สถานที่ และค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น การตระหนักถึงการศึกษาด้านช่องทางการสื่อสารการตลาดจะช่วยเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

เอกสารอ้างอิง

การประชุมโครงการ. (2557). ศึกษาและพัฒนากิจการธุรกิจการเกษตรเพื่อลดความเสียหายของเกษตรกรในกลไกการตลาดทุเรียนหลงลับแล - หลินลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.

วันที่ 31 ก.ค 2557

สิทธิ อีธรรม. (2562). การสื่อสารทางการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สินี เสรีวัฒน์. (2561). การสื่อสารการตลาด. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.sara-dd.com/> สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มี.ค.2561

สำนักงานจังหวัดอุตรดิตถ์. (2560). มหัศจรรย์ทุเรียนเมืองอุตรดิตถ์. (ออนไลน์). แหล่งที่มา http://www.uttaradit.go.th/doc/turean_utt.pdf. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2560.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ศุภร เสรีรัตน์, ปณิศา มีจินดา และจิระวัฒน์ อนุวิชานนท์.(2562). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

**ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู
ในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย**
**Causal Factors Affecting Teaching Efficiency of Teachers
in Multicultural Schools, Chiang Rai Province**

สุมนา พรธนา^{1*}, กิตติศักดิ์ นิวัฒน์² และปรมินทร์ อริเดช³

(Sumana Phansa^{1*}, Kittisak Newrat² and Poramin Aridech³)

^{1*,2,3}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

อีเมลผู้แต่งหลัก : sumana.phansa@gmail.com เบอร์โทร : 08 0791 8628

วันที่รับบทความ 28 เมษายน 2563

Received: Apr. 28, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 27 สิงหาคม 2563

Revised: Aug. 27, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 31 สิงหาคม 2563

Accepted: Aug. 31, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาอิทธิพลรวมทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในจังหวัดเชียงราย ที่สอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2562 ในเขตอำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น จำนวน 360 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของครู ความสามารถทางวิชาการ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์ของครู บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปรสาเหตุทั้ง 5 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดเท่ากับ 0.725 และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุดเท่ากับ 0.550

2. โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 12.09 ค่าความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 0.99850 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ดัชนีรากของกำลังสองนัยสำคัญทางเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.0010 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.05 ค่าส่วนเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardize Residual) มีค่าเท่ากับ 1.82 รวมทั้งกราฟคิวพล็อต (Q-Plot)

มีความชันกว่าเส้นทแยงมุม ซึ่งโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ได้ร้อยละ 81

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม คือ ปัจจัยมนุษยสัมพันธ์ของครู และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม คือ บุคลิกภาพของครู

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ; ประสิทธิภาพการสอน; โรงเรียนพหุวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the relationship between casual variables and teaching efficiency of teachers in multicultural schools, Chiang Rai Province, 2) to determine the consistence between the casual factors of the constructed model and empirical data, and 3) to investigate the influences of total, direct and indirect factors effecting teaching efficiency of teachers in multicultural schools, Chiang Rai province. The sample consisted of 360 teachers who taught in multicultural schools in the Measai district, Meafahluang district, Chiangsaen District, Thoeng district, Chiangkhong district and Wiangkaen district during the academic year of 2019, obtained using multi-stage random sampling technique. The research instrument was a questionnaire on factors affecting teaching efficiency of teachers in multicultural schools, Chiang Rai Province, consisting of teacher' s personality, academic ability, morale, teacher' s human relationship and teaching atmosphere in multicultural schools. Data was analyzed by using Pearson product moment correlation coefficient and path analysis. The results of the research revealed the following.

1. The 5 factors were associated with the teaching efficiency of teachers, statistically significant at the .01 level. The maximum correlation coefficient was that of teaching atmosphere in multicultural schools, being equal to .725. The minimum correlation coefficient was that of morale, being equal to .550.

2. The model was in accordance with the empirical data with Chi-square of 12.09, and probability level (p) of 0.99850, the Goodness of Fit Index (GFI) of 1.00, the Adjust Goodness of Fit Index (AGFI) of 0.98, the Root Mean Squared Residual (RMR) of 0.0010, the Root Mean Squared error of Approximation (RMSEA) of 0.05, Standardize Residual of 1.82 and the dammar of Q-Plot with its diagonal line was not rejected. The model could explain the teaching efficiency of teachers in multicultural schools at 83 percent;

3. The highest total factor and direct factor influencing the teaching efficiency of teachers in multicultural schools was a teacher' s human relationship and the

highest indirect factor influencing the teaching efficiency of teachers in multicultural schools was a teacher's personality.

Keywords: Causal factors; Teaching Efficiency; Multicultural schools

บทนำ

ประเทศไทยประกอบด้วยพลเมืองที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิตอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งความหลากหลายชาติพันธุ์ในบางพื้นที่เป็นกลุ่มที่อยู่ดั้งเดิมก่อนแล้ว และบางกลุ่มเป็นผลจากการย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งสภาพทั่วไปด้านสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงราย มีความหลากหลาย เนื่องจากแหล่งที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายติดกับชายแดนเมียนมาร์และสปป.ลาว ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีความหลากหลายด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย, 2562: 5) โดยความหลากหลายทางชาติพันธุ์เหล่านี้ยังส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยโรงเรียนส่วนใหญ่มักจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแกนกลาง เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่อาจไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต อีกทั้งยังไม่ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนกับชีวิตจริงได้ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ รวมทั้งส่งผลต่อการออกกลางคันในที่สุด นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนยังไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียนที่มาจากต่างชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมีเจตคติที่ดีต่อกัน นักเรียนมักจะทำกิจกรรมเฉพาะในกลุ่มของตน ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเกิดอคติต่อกันจนประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีเด็กต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน เรียกว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) มีเป้าหมายสำคัญ 2 ประการ คือ 1) การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จหรือได้รับการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของตน และ 2) การส่งเสริมให้นักเรียนมีความอดทนอดกลั้น และเกิดการยอมรับ เคารพในความแตกต่างหลากหลายวัฒนธรรม หรืออาจสรุปได้ว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรมมีเป้าหมายสำคัญ คือการฝึกนักเรียนให้เป็นพลเมืองที่พร้อมจะอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลาย วัฒนธรรม รวมถึงการลดอคติและการเลือกปฏิบัติต่อกัน (บัญญัติ ยงยวน, ปันดา ธนเศรษฐกร และ วสุนันท์ ชุ่มเชื้อ, 2553: 2)

ปัญหาของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา การแบ่งแยก ความไม่เสมอภาค การเกิดอคติ และการเลือกปฏิบัติ ครูส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียน จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการ และวิธีการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกันไปตามศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตได้ส่งผลให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนทั้งทางพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม ทักษะชีวิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ขวัญสุตา วงษ์แหยม, 2559: 8; อ้างอิงจาก Jenks, Lee, and Kanpol, 2001: Unpaged) ดังนั้น ครูผู้สอนควรคิดหารูปแบบการจัดการศึกษา วิธีการสอน และเทคนิคต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพการสอนที่ดีต่อผู้เรียนในกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการสร้าง

บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมให้เกิดการยอมรับในความแตกต่าง และให้เกียรติซึ่งกันและกัน เกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างวัฒนธรรม และผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา

ประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนเพราะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งต้องคำนึงถึงเทคนิค วิธีการสอน ความเหมาะสมบรรยากาศ และองค์ประกอบต่าง ๆ มาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม ประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญ ครูผู้สอนต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของนักเรียนที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดระบบการเรียนการสอน ครูที่มีคุณภาพในการสอนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยพฤติกรรมการสอนของครูจะเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของนักเรียนได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อรายวิชานั้น ซึ่ง Millman (อัญชลี หนูรักษ์, 2546: 11; อ้างอิงจาก Millman, 1981: 174) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนสำคัญที่สุด หากได้พบกับครูที่เอาใจใส่และคอยควบคุมพฤติกรรมเชิงบวกของตนเองและของนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนดแล้ว ย่อมจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผู้สอนต้องเลือกวิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน และครูคือองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ของการสอน บุคลิกภาพ และความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (สุพิน บุญชูวงศ์, 2536: 4)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ทำให้ทราบความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบตัวแปรที่สนใจศึกษา ประกอบด้วย บุคลิกภาพของครู ความสามารถทางวิชาการ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์ของครูและบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญทำให้ทราบถึงปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูที่จัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลรวม ทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน และวางแผนให้เกิดประสิทธิภาพในการสอน

สมมติฐานของการวิจัย

1. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปร กับประสิทธิภาพการสอนของครู มีความสัมพันธ์กัน
2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. รูปแบบการวิเคราะห์เส้นทางที่มีอย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ในจังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในจังหวัดเชียงราย ที่สอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2562 ในเขตอำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น จำนวน 199 โรงเรียน จำนวน 3,753 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในจังหวัดเชียงราย ที่สอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2562 ในเขตอำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น จำนวน 360 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

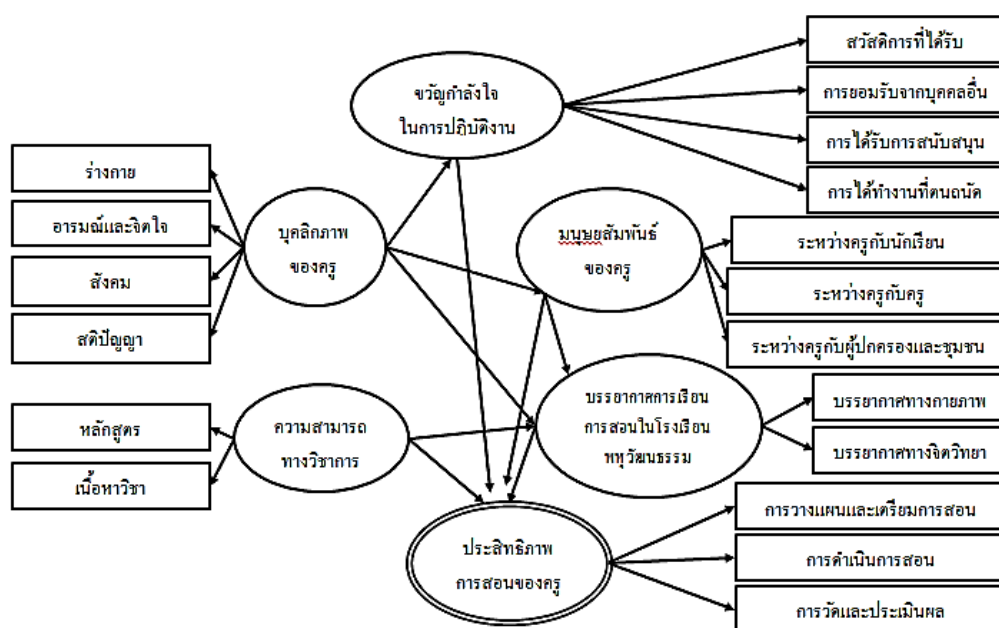
ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ได้แก่ ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย

1. บุคลิกภาพของครู มีตัวแปรที่สังเกตได้ คือ 1) ร่างกาย 2) อารมณ์และจิตใจ 3) สังคม 4) สติปัญญา

2. ความสามารถทางวิชาการ มีตัวแปรที่สังเกตได้ คือ 1) หลักสูตร 2) เนื้อหาวิชา ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย

1. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีตัวแปรที่สังเกตได้ คือ 1) สวัสดิการที่ได้รับ 2) การยอมรับจากบุคคลอื่น 3) การได้รับการสนับสนุน 4) การได้ทำงานที่ตนถนัด
2. มนุษยสัมพันธ์ของครู มีตัวแปรที่สังเกตได้ คือ 1) ระหว่างครูกับนักเรียน 2) ระหว่างครูกับครู 3) ระหว่างครูกับผู้ปกครองและชุมชน
3. บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม มีตัวแปรที่สังเกตได้ คือ 1) บรรยากาศทางกายภาพ 2) บรรยากาศทางจิตวิทยา

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นตัวแปรแฝงภายใน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) การวางแผนและเตรียมการสอน 2) การดำเนินการสอน 3) การวัดและประเมินผล

ภาพที่ 1 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในจังหวัดเชียงรายที่สอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2562 ในเขตอำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น จำนวน 199 โรงเรียน จำนวน 3,753 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในจังหวัดเชียงราย ที่สอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2562 ในเขตอำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น ผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ ซูแมคเกอร์ และโลแมกซ์แฮร์และคณะ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 311) ได้เสนอให้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 - 20 คน ต่อตัวแปรในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ มีทั้งหมด 20 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง จะต้องได้น้อยที่สุดไม่ต่ำกว่า 360 คน จึงจะถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับการวิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการสุ่ม ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 หาขนาดในแต่ละอำเภอโดยเทียบสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 360 คน ขั้นตอนที่ 2 สุ่มโรงเรียน

ในแต่ละอำเภอที่สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1 โรงเรียน และสุมโรงเรียนที่สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 1 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออก 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมคำตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 5 ปัจจัยได้แก่ บุคลิกภาพของครู ความสามารถทางวิชาการ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์ของครู และบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ท (Likert) และตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิภาพการสอนของครู แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนและเตรียมการสอน การดำเนินการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ท (Likert)

นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำไปให้กับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างเนื้อหา และความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยาม ตัวแปร (Index of Item Objective Congruence: IOC) และการใช้ภาษา พบว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีคุณภาพและมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

จากนั้นนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้ กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Alpha Reliability Coefficient) โดยผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ดังนี้

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ด้านบุคลิกภาพของครู จำนวน 13 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.521 – 0.873 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.928 ด้านความสามารถทางวิชาการจำนวน 11 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.331 – 0.803 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.896 ด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานจำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.204 – 0.774 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.868 ด้านมนุษยสัมพันธ์ของครูที่จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.422 – 0.798 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.916 ด้านบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมจำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.286 – 0.843 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.932

แบบสอบถามประสิทธิภาพการสอนของครู จำนวน 34 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.365 – 0.917 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.977

เมื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยการทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความ

ร่วมมือในการเข้าไปเก็บข้อมูลจากคณะครูกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 โรงเรียน โดยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับต้นสังกัด พร้อมแนบบแบบสอบถามให้กับแต่ละโรงเรียน

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ ยื่นขออนุญาตต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่ละโรงเรียน พร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาในการขอเก็บแบบสอบถามคืน

3. ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากโรงเรียนที่ได้ไปขอเก็บข้อมูลเมื่อถึงกำหนดเวลานัดหมาย

4. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามที่เก็บมาได้ มาตรวจให้คะแนนและนำค่าคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายงานผลการวิจัยต่อไป

วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์ ดังนี้ วิเคราะห์สถิติพื้นฐานเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวแปร ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม และการวิเคราะห์ KMO and Bartlett's test ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ข้อมูลที่เก็บมาได้โดยใช้ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความตรงของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เป็นภาพรวมทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพของครู ความสามารถทางวิชาการ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์ของครู และบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าตั้งแต่ 0.529 ถึง 0.725 โดยบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมกับประสิทธิภาพการสอนของครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดเท่ากับ 0.725 และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการสอนของครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุดเท่ากับ 0.550 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งหมด 15 คู่ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 12.09$, $df = 30$) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.99850$) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องมีค่าเข้าใกล้ 1 (Goodness of fit index: GFI = 1.00) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้วมีค่าเข้าใกล้ 1 (Adjusted goodness of fit index: AGFI = 0.98)

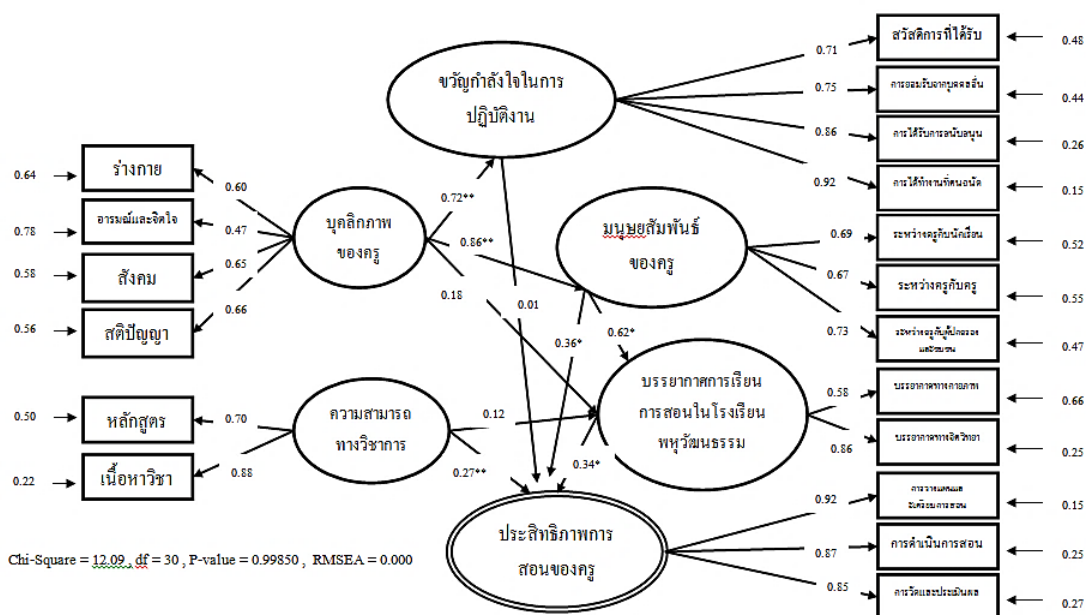
ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Root mean square residual: RMR = 0.010) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่ามีค่าต่ำกว่า 0.05 (Root Mean Squared error of Approximation: RMSEA = 0.000)

3. ผลการศึกษาค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างโมเดลปัจจัย (R^2) ของปัจจัยที่นำมาศึกษาในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยประสิทธิภาพการสอน ได้ร้อยละ 81

ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวม (TE) ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม มีทั้งหมด 4 ปัจจัย โดยทุกปัจจัยได้ส่งผลทางบวกทั้งหมด ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม คือ ปัจจัยมนุษยสัมพันธ์ของครู (TE = 0.57) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมา ได้แก่ บุคลิกภาพของครู (TE = 0.56) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม (TE = 0.34) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสามารถทางวิชาการ (TE = 0.31) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม มีทั้งหมด 3 ปัจจัย โดยทุกปัจจัยได้ส่งผลทางบวกทั้งหมด ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม คือ ปัจจัยมนุษยสัมพันธ์ของครู (DE = 0.36) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รองลงมาได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม (DE = 0.34) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสามารถทางวิชาการ (DE = 0.27) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม (IE) ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม มีทั้งหมด 1 ปัจจัย โดยปัจจัยได้ส่งผลทางบวก ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม คือ บุคลิกภาพของครู (IE = 0.56) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาพที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยมนุษยสัมพันธ์ของครู เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย เนื่องจากมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นปัจจัยที่ช่วยให้ครูกับนักเรียนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เอาใจใส่ มีความเป็นกันเองกับนักเรียน แนะนำและคอยช่วยเหลือ รับฟังความคิดเห็นจะทำให้มีความรู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก มีความอบอุ่นและลดความวิตกกังวลในการเรียน เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี นอกจากนี้การที่ครูมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับเพื่อนร่วมงาน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำงานและทางวิชาการ แนะนำให้คำปรึกษาซึ่งกันและกัน มีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองและชุมชน ร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ย่อมส่งผลที่ดีต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับ สุภัทรา ภมร (2553: 44) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนเป็นการติดต่อระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจึงสำคัญยิ่ง ที่จะทำให้นักเรียนมีความสบายใจและพร้อมที่ทำความเข้าใจในบทเรียน อันส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อรรวรรณ รุ่งวิสัย (2552: 123) พบว่าตัวแปรด้านมนุษยสัมพันธ์ของครู มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการสอนของครู และทางอ้อมผ่านทางบรรยากาศในชั้นเรียน และสอดคล้องกับ คุชชาภรณ์ จะแรมรัมย์ (2556: 75) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครู

2. ปัจจัยบุคลิกภาพของครู เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ผ่านตัวแปรขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมนุษยสัมพันธ์ของครู เนื่องจากครูเป็นอาชีพที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จึงต้องมีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

พูดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส เมตตากรุณาต่อนักเรียน เป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงเป็นผู้ที่มีความสุขุมรอบคอบ มีเหตุผล ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียนมาก เมื่อครูมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีพฤติกรรมสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนแล้ว จะทำให้ผู้เรียนอยากเข้าเรียน มีความสุขกับการเรียน สอดคล้องกับจินตนา เสนคำ (2551: 100) พบว่า ตัวแปรด้านบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และบรรยากาศในชั้นเรียน สอดคล้องกับ ดลนภา กลางมณี (2552: 129) พบว่า ตัวแปรด้านบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการสอนผ่านขวัญกำลังใจ มนุษยสัมพันธ์ของครู และการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้

3. ปัจจัยบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย กล่าวคือ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน คือ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนดีจะก่อให้เกิดความร่วมมือกัน รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ตลอดจนในหมู่นักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พฤติกรรมการสอนของครูที่ให้ความสนใจและสนับสนุนนักเรียน โดยปราศจากอคติต่อนักเรียนที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกกลุ่มเชื้อชาติ และวัฒนธรรมได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ทำให้เกิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมช่วยส่งเสริมสถานะด้านอารมณ์และสังคมของครูและนักเรียน มีความสนใจกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือ ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์สอดคล้องกับ ภัทรารวรรณ ชาสันเทียะ (2560: 123) พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน และสอดคล้องกับศุภชัย สว่างภพ (2554: 90) พบว่า ตัวแปรด้านบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลในทิศทางบวกต่อประสิทธิภาพการสอน นอกจากนี้ ผลการวิจัยของรสสุคนธ์ เนาวบุตร (2554: 186) พบว่า การจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เต็มไปด้วยความเสมอภาค ความยุติธรรม เป็นสังคมแห่งประชาธิปไตย ส่งผลให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความสามัคคี ยอมรับซึ่งกันและกัน

4. ปัจจัยความสามารถทางวิชาการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม หากครูมีความรู้ที่แท้จริงในวิชาที่สอน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน จัดเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น พฤติกรรมที่แสดงออกในการสอนก็จะเป็นไปอย่างมั่นใจขั้นตอนต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน ส่งผลให้การสอนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ นพดล เสนขวา (2552: 26) กล่าวว่า ความสามารถทางวิชาการของครูมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู ในด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร และเนื้อหาวิชาที่สอน มีความสามารถในการค้นคว้า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความรู้รอบตัว ตลอดจนมีความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ นำมาสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน และสอดคล้องกับ นิเลาะ แวอุเซ็ง (2551: 76) พบว่า ตัวแปรด้านความสามารถทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูและสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม คือ มนุษยสัมพันธ์ของครู ดังนั้น ครูควรให้ความสำคัญและประพฤติตนให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ครูควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับนักเรียน กับเพื่อนครูด้วยกัน รวมถึงผู้ปกครองและชุมชน โดยการพูดคุยกับนักเรียนด้วยสื่อน้ำยิ้มแย้มแจ่มใส รับฟังความคิดเห็น เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง ร่วมกันทำงานและมีความสามัคคีกับเพื่อนครูติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับชุมชน นอกจากนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม คือ บุคลิกภาพของครู ดังนั้นครูควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ครูและบุคลากรในโรงเรียนควรส่งเสริมการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้ ครูมีบทบาทหลักในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนด้วยวิถีประชาธิปไตย ส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ปรับเนื้อหาและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายและจัดห้องเรียน สื่อ แหล่งเรียนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศที่ดีเกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ เพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และสนุกสนานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยกันพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำเทศการศึกษ ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูที่สอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพการสอนมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาและอบรมทางวิชาการ หาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน รวมถึงจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนให้แก่ครูที่ที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมดูแลและให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครู ซึ่งทำหน้าที่สอนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ทำให้ครูมีกำลังใจในการสอนซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมครั้งนี้ ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ของครู ควรนำไปศึกษาในลักษณะของการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อยืนยันผลที่เป็นสาเหตุต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้ง 5 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม ได้ร้อยละ 81 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมอีก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรค้นหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ หรือเป็นสาเหตุให้เกิดประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงบริบทด้านสถานศึกษา สถานภาพทางสังคม และความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูผู้สอน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน พหุวัฒนธรรม โดยการวิเคราะห์กลุ่มพระหว่างกลุ่มชายและหญิง ประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน นับถือศาสนาแตกต่างกัน ครูที่มีสถานะทางเชื้อชาติแตกต่างกัน นักเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมแต่ละกลุ่มอาจมีความแตกต่างกัน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปแก้ไขปัญหาก็ได้ทุกกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญสุดา วงษ์แฮม. (2559). การบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนพหุวัฒนธรรมของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การศึกษาศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ศุภวรรณ จะแรมรัมย์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- จินตนา เสนคำ. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ดลนภา กลางมณี. (2552). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์ : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพดล เสนขวา. (2552). โมเดลโครงสร้างปัจจัยเชิงเส้นความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์.
- นิเลาะ แวอูเซ็ง. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี: งานวิจัยกองทุนวิจัยวิทยาเขตปัตตานี ประจำปีงบประมาณ 2552 วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- บัญญัติ ยงยวน, ปันดดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- ภัทรารวรรณ ชาสันเทียะ. (2560). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วารสารราชพฤกษ์. 15(2), 118-124.

- รสสุคนธ์ เนาวบุตร. (2557). **แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมพหุวัฒนธรรม:กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- ศุภชัย สว่างภพ. (2554). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. (2562). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย**. เชียงราย: สำนักงานฯ.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2536). **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุภัทรา ภูมิ. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนภาษาอังกฤษของครูช่วงชั้นที่ 1 - 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ราชบุรี.
- อรรธรณ รุ่งวิสัย. (2552). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- อัญชลี หนูรักษ. (2546). **องค์ประกอบในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะ ในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Problem Based Learning Curriculum for Enhancing Accounting Skills of Grade 9 Students

หทัยทิพย์ รินศรี^{1*} และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์²

(Hathaithip Rinsri^{1*} and Kedthip Sirichaisin²)

^{1*}สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

²อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อีเมลผู้แต่งหลัก: blud_k@hotmail.com เบอร์โทร: 08 5864 4467

วันที่รับบทความ 3 สิงหาคม 2563
Received: Aug. 25, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2563
Revised: Aug. 28, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 1 กันยายน 2563
Accepted: Sep. 1, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บุนยวาทวิทยาลัย์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาบัญชีกิจการบริการ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบทดสอบวัดทักษะในการจัดทำบัญชี

ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีคะแนนผลการวัดทักษะการจัดทำบัญชีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน; ทักษะในการจัดทำบัญชี

Abstract

The purposes of this research were to develop and to study the result of using the curriculum to enhance Accounting skills by Problem Based Learning for Grade 9 students. The samples were 30 students in the ninth grade of Bunyawatwittayalai School. The research tools were the curriculum to enhance Accounting skills by Problem Based Learning for Grade 9 students and Accounting skill tests.

The results found that the results of quality evaluation of curriculum and curriculum documents had appropriateness at the level of high. The students' posttest scores were statically higher than pretest scores at the level of 0.01.

Keywords: Curriculum development; Problem Based Learning; Enhancing Accounting Skill

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน การพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอก จากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศ ที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรมและประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2579, หน้า 256)

การมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้ให้จำมาเป็นผู้ถ่ายทอดความเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปสร้างสรรค์ความรู้ของตน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 3) ฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถสืบแสวงหาความรู้ โดยการรู้จักกำหนดปัญหาวิเคราะห์ปัญหาอย่างชัดเจน มีการหาคำตอบและคำอธิบายต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง ครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่นักเรียน ในการเรียนการสอนลักษณะนี้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถของตนเองได้อย่างเหมาะสม (ประสารมาลากุล ณ อยุธยา, 2532, หน้า 35-48)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นผลจากการทำงานที่ต้องใช้การแก้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดสังเคราะห์ (ไพศาล สุวรรณน้อย, 2556, หน้า 3) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท (Context) ของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขากลุ่มสาระที่ตนศึกษา ด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก (มณฑรา ธรรมบุศย์, 2545, หน้า 11-17)

การจัดการเรียนการสอนวิชาบัญชีกิจการบริการในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านมามีตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 – พ.ศ.2560 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยในปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 62.07 และในปีการศึกษา 2560 มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 67.74

จากการศึกษาสาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ไม่ผ่าน พบว่า เป็นวิชาที่ยาก ไม่มีความน่าสนใจเป็นการคำนวณตัวเลขซึ่งเป็นวิชาที่ไม่ถนัด ดังนั้นการที่จะทำให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจในเนื้อหาวิชาบัญชีโดยเฉพาะบัญชีเบื้องต้นถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญมากของการเรียนบัญชี ต้องรู้จักตัดแปลงการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน มีกระบวนการในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการจัดการสอนผู้เรียนต้องได้รับความรู้อย่างเต็มศักยภาพและมีความสุขสนุกสนานในการเรียน

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงได้สร้างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ คุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. หลักสูตรมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ผลการเรียนรู้ ระยะเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล และเงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้
2. เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้หลักสูตร โครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ สารสำคัญ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงาน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ บันทึกผลหลังสอน และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน มีประสบการณ์การอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 ท่าน
 - 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 ท่าน
 - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาบัญชี มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาบัญชีกิจการบริการและไมใช่ักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2 ของหลักสูตร

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความเหมาะสมและประสิทธิภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนในการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1. โครงสร้างเวลาของหลักสูตร
2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 3 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 18 คาบ รวมทั้งสิ้น 6 แผนการเรียนรู้

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 35 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 2,600 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะในการจัดทำบัญชีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. ศึกษาบริบทของสถานศึกษา
3. ศึกษาเนื้อหาวิชาการบัญชีกิจการบริการ
4. ศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้
5. สร้างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย หลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ผลการเรียนรู้

ระยะเวลาการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลของหลักสูตร เจาะลึกในการนำหลักสูตรไปใช้

6. เอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย คู่มือสำหรับครูและแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

7. ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วย หลักสูตรเอกสารประกอบหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ รวม 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 18 คาบ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายของสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น และสมการบัญชี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง งบแสดงฐานะการเงิน, สินทรัพย์, หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง รูปแบบของกิจการและรายการค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักการวิเคราะห์รายการค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความหมาย ประเภท รูปแบบของสมุดรายวันทั่วไป และการกำหนดผังบัญชี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หลักการบันทึกรายการในสมุดรายวัน

8. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำมาปรับปรุงหลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

9. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องโดยใช้แบบประเมินหลักสูตร และแบบประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

10. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรผู้วิจัยคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตรด้วยการหาค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2 ของหลักสูตร

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 (E_1/E_2) ของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน นักเรียน	ผลรวมของคะแนน				ประสิทธิภาพ (E ₁ /E ₂)
	ทดสอบระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 80 คะแนน)		ทดสอบหลังเรียน (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)		
	$\bar{X}$	E ₁	$\bar{X}$	E ₂	
30	60.87	76.08	37.75	75.13	76.08/75.13

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน E_1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.08 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน E_2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คน ดังนี้

1. แจกจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน แนะนำวิธีการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะในการจัดทำบัญชี

3. ดำเนินการใช้หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน โดยใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 18 สัปดาห์ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นการกำหนดปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ก่อนเริ่มบทเรียน จะต้องให้ความรู้เบื้องต้นแก่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นความรู้พื้นฐาน นำไปสู่การเลือกกิจการที่ผู้เรียนต้องการจะศึกษา

3.2 ขั้นการวิเคราะห์ปัญหาการนำปัญหามาวิเคราะห์ ได้มาจากการที่ผู้เรียนเลือกกิจการที่ผู้เรียนสนใจ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลให้สัมพันธ์กับความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ

3.3 ขึ้นค้นคว้าข้อมูล ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลและศึกษาเพิ่มเติมจากทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต หรือปรึกษาครูผู้สอน

3.4 ขึ้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เกิดความรู้ใหม่ พิสูจน์ให้เหมาะสมกับโจทย์ปัญหา

3.5 ขึ้นสรุปผลการวิเคราะห์ ผู้เรียนนำมาอธิบายให้กับผู้เรียนคนอื่นได้เรียนรู้ไปพร้อมกัน

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะในการจัดทำบัญชี

5. นำคะแนนหลังการทดลองใช้หลักสูตรมาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดทักษะทางการเรียนรายวิชาบัญชี

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ทักษะในการจัดทำบัญชี	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	30	15.23	3.60	24.966**	0.000
หลังเรียน	30	36.63	4.75		

**p < .01

จากตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเท่ากับ 15.23 และ 36.63 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนทดสอบทักษะการจัดทำบัญชีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ผู้วิจัยคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตร ด้วยการหาค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการประเมินหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.= 0.58) ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตรด้วยการหาค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.= 0.42)

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่เรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2 ของหลักสูตรมีค่าเท่ากับ 76.08/75.13 ซึ่งหลักสูตรมีคุณภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้

2. การทดลองใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวัดทักษะในการจัดทำบัญชี พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่เรียนรู้โดยใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.63 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากผลความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน ดังนี้ Taba (1962), Saylor (1981), Tyler (1949), สัจจ อุทรานันท์ (2532) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2545) จากนั้นได้ร่างหลักสูตรสร้างคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมทั้งปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จึงทำให้หลักสูตรมีความน่าเชื่อถือ นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม พบว่า คู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพรพรณ แสงตะวัน (2558 : 90-91) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 พบว่าผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ

มีคุณภาพและความเหมาะสมรายแผนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผลประเมินโดยรวมทุกแผนอยู่ในระดับมาก

การนำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ พบว่า ผลการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน E_1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.08 ผลการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน E_2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้ผ่านการสร้างอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ทำให้ได้คู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธพวรรณ แสงตะวัน (2558 : 90-91) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์แนวความคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.86/88.47

การทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักเรียนจำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผล การวัดทักษะในการจัดทำบัญชีเมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 15.23 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยทางการเรียนหลังได้รับ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 36.63 จากคะแนนเต็ม 50คะแนน นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ เป็นเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 3 การค้นคว้าข้อมูล ขั้นที่ 4 การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และขั้นที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่โดยผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้ Good (1973), Delisle (1997), Barrows & Tamblyn (1980) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษฎาญุทธ ไกรกลาง (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหา เป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.48/84.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานสูง กว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถพัฒนารูปแบบให้นักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตร (ปวช.) ซึ่งควรจัดให้มีเนื้อหาที่ยากง่ายไปตามวัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนวัตกรรมหรือสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

1.3 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- เจษฎายุทธ ไกรกลาง. (2560). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต. วิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2537). **ความคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาได้**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์
- พัชฎาพรรณ แสงตะวัน. (2558). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1**. ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2556). **เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน**. แหล่งที่มา <https://ph.kku.ac.th/thai/index.php/student/2013-05-09-17-53-61/38-km-2556/499-2015-10-01-08-53-02>. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 256
- มันตรา ธรรมบุศย. (2545). **การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning)**. วิชาการ. 2 กุมภาพันธ์, 11-17.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ปรินท์
- สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสหาย
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- Barrows, H.S. and Tamblyn, Roblyn M. (1980). **Problem Based Learning: An Approach to Medical Education**. New York: Springer
- Delisle, R. (1997). **How to use Problem-Based Learning in the Classroom**. Alexandria: ASCD.

- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill.
- Saylor Alexander and Lewis. (1981). **Curriculum Planing for The Better Teaching and Learning**. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum development: Theory and practice**. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, R.W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: The University of Chicago Press.

**การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย
ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
Development of the Curriculum to Enhance Thai Reading Skill by Using
Brain-Based Learning for Grade1 Students**

อัจฉรา ใจสุตะ^{1*} และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์²

(Atchara Jaisuta^{1*} and Kedthip Sirichaisin²)

^{1*}สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง

²อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง

อีเมลผู้แต่งหลัก : achara@sobpad.ac.th เบอร์โทร : 09 9270 3668

วันที่รับบทความ 7 มิถุนายน 2563

Received: Jun. 7, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 10 สิงหาคม 2563

Revised: Aug. 10, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 13 สิงหาคม 2563

Accepted: Aug. 13, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบป่าดงวิทยาลำปาง จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นแบบทดสอบการอ่านออกเสียงและอ่านรู้เรื่อง วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3) ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ และนักเรียนมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน; ทักษะการอ่านภาษาไทย

Abstract

The purposes of this research were to develop and to study the result of using the curriculum to enhance Thai reading skill by using Brain-Based Learning for grade 1 students. The samples were 13 students in grade 1 of Sobpadwittaya School. The research tools were the curriculum to enhance Thai reading skill by using Brain-Based Learning for grade 1 students. and Thai reading skill tests.

The results found that the results of quality evaluation of curriculum and curriculum documents had appropriateness at the level of high and most. The students' posttest scores were statically higher than pretest scores at the level of 0.05.

Keywords: Curriculum development; Brain-Based Learning; Enhancing Thai reading skill.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงานและดำรงชีวิต ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 9) นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 4 ได้ให้แนวทางการศึกษา มาตรา 22 กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้ถูกต้องคล่องแคล่วโดยฝึกทักษะแต่ละอย่างทั้ง 4 ด้าน ให้แม่นยำสัมพันธ์กัน มีความตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย เห็นคุณค่าและความงามของภาษาและวรรณกรรมไทย มีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูควรรู้จักเลือก วิธีสอนที่เหมาะสมหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเสียงได้อย่างรวดเร็ว คำนึงถึงวัย จิตวิทยา (สายนธ์ ฝาน้อย และคณะ, 2553, หน้า 19 - 20)

จากผลการสำรวจการอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 445,000 คน อยู่ในข่าย ที่ต้องปรับปรุงประมาณ 127,800 คน แยกเป็นอ่านไม่ได้เลย 27,000 คน อ่านได้แต่ต้องปรับปรุง 23,700 คน อ่านได้แต่ไม่เข้าใจ 14,600 คน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) (สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์, 2556) นอกจากนี้ในการประชุมผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั่วประเทศ ได้นำเสนอผลการประเมินในการทดสอบนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2555 ซึ่งตัวเลขผลการประเมินที่ออกมานั้น ยังไม่เป็นที่น่าพอใจเช่นกันเพราะมีนักเรียน ที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และต้องปรับปรุงอีกจำนวนมาก (จุไรรัตน์ พงศาภิชาติ, 2553, หน้า 1-3)

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถด้านการอ่านนั้น มีหลากหลายด้วยกัน แต่แนวทางที่ดีนั้นที่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ คือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน Joyce B., Weil M., & Calhoun E. (2000) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการพัฒนา ด้านประสาทวิทยาและชีววิทยา ที่พยายามศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการและการทำงานของสมองมาปรับ ใช้ในการมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดให้สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการวางแผน และดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สาระที่ 1 มาตรฐาน ท.1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้

ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านตัวชี้วัดที่ 1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4-38)

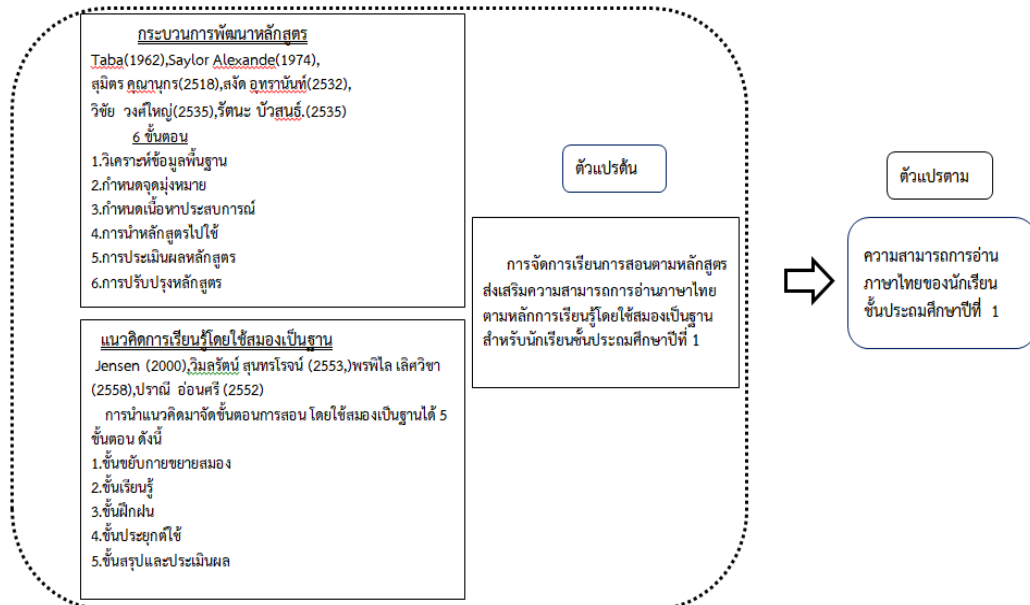
โรงเรียนสบป่าดงวิทยเป็นโรงเรียนขนาดกลาง นักเรียนมีพื้นฐานความสามารถแตกต่างกัน เนื้อหาหลักสูตรมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนนำกระบวนการสู่การปฏิบัติ ซึ่งในคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ความว่า ศึกษาการอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองข้อความสั้น ๆ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่านและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้จากการสำรวจและวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านภาษาไทยในปีการศึกษา 2561 ที่ผ่านมา พบว่านักเรียนอ่านไม่คล่องและมีผลคะแนนความสามารถการอ่านภาษาไทย เฉลี่ยร้อยละ 35.40 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ (ร้อยละ 50) (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนสบป่าดงวิทยา, 2561, หน้า 14-16) ผลจากการสำรวจและวิเคราะห์ความสามารถการอ่านภาษาไทย ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาด้านการอ่านออกเสียง และการอ่านรู้เรื่องจึงควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชาอื่น ๆ ให้สูงตามไปด้วย

ในปัจจุบันได้มีการพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน ทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจก็คือแนวคิดในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน การเชื่อมโยงการค้นพบทางด้านการเรียนรู้ของสมองกับการจัดการเรียนรู้เป็นฐานสำคัญที่จะทำให้เราสามารถก้าวไปบนเส้นทางของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้ชัดเจน (วิทยากร เชียงกูล, 2548, หน้า 115) ดังนั้น การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน จึงเป็นทางออกสำหรับวิกฤติการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวเป็นการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้สมองทั้งสองซีกเกิดการเรียนรู้อย่างสมดุลมีการจัดการเรียนรู้อย่างมีหลักการ คือ การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย การสร้างประสบการณ์หลากหลาย และการสร้างประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 64) และจากที่ได้ศึกษาปรัชญาและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหลักสูตรการอ่านตามหลักการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แก้ปัญหาด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้ การออกแบบหลักสูตรดังกล่าว ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาและทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. หลักสูตรมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร การวัดและประเมินผลของหลักสูตร
2. เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้หลักสูตร คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน จุดประสงค์ของหลักสูตรสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงาน/ภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ บันทึกผลหลังสอน และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาการวัดและประเมินผล มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 ท่าน
 - 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 ท่าน
 - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ สาขาวิชาภาษาไทย มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

1.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสบเต็น จำนวน 12 คน ซึ่งมีบริบทของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพ E1,E2 ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความเหมาะสมและประสิทธิภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

1.2 ศึกษาบริบทของสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

1.3 ศึกษาเนื้อหาแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน

1.4 ศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

1.5 สร้างหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

- 1) หลักการของหลักสูตร
- 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร
- 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร
- 5) การวัดและประเมินผลของหลักสูตร

1.6 เอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยคู่มือสำหรับครู และแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงาน/ภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ บันทึกผลหลังสอน และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

1.7 ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรส่งเสริมความสามารถอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ รวม 15 แผนการจัดการเรียนรู้รวม 15 ชั่วโมง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร จำนวน 15 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ระยะเวลา
สนุกกับมาตราตัวสะกด 1	1. คำในมาตรา แม่ ก กา	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 1	2. คำในมาตรา แม่ กง	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 1	3. คำในมาตรา แม่ กม	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 1	4. คำในมาตรา แม่ เกย	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 1	5. คำในมาตรา แม่ เกอว	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 1	6. คำในมาตรา แม่ กก	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 2	7. คำในมาตรา แม่ กน	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 2	8. คำในมาตรา แม่ กบ	1 ชั่วโมง
สนุกกับมาตราตัวสะกด 2	9. คำในมาตรา แม่ กด	1 ชั่วโมง
นักอ่านรุ่นเยาว์	10. นิทานแสนสนุก	1 ชั่วโมง
นักอ่านรุ่นเยาว์	11. เรื่องสั้นน่ารู้	1 ชั่วโมง
นักอ่านรุ่นเยาว์	12. นักข่าวตัวจิ๋ว	1 ชั่วโมง
นักอ่านรุ่นเยาว์	13. สัญลักษณ์น่ารู้	1 ชั่วโมง
อ่านจับใจความสำคัญ	14. คำคล้องจอง	1 ชั่วโมง
อ่านจับใจความสำคัญ	15. อ่านประโยชน์ง่าย ๆ	1 ชั่วโมง

1.8 นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำมาปรับปรุงหลักสูตร และแก้ไขข้อบกพร่องของเอกสารประกอบหลักสูตร

1.9 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรส่งเสริมความสามารถอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.10 นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินหลักสูตร และแบบประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.11 หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อหาประสิทธิภาพ

E1,E2 ของแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

2. ประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

3. ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสบเตี๊ญ จำนวน 12 คน ที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากมีบริบทโรงเรียนและจำนวนนักเรียนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพ E1,E2 ของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80(E_1/E_2) ของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จำนวน นักเรียน	ผลรวมของคะแนน (n=13)				ประสิทธิภาพ (E ₁ /E ₂)
	ทดสอบระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 150 คะแนน)		ทดสอบหลังเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		
	$\bar{X}$	E ₁	$\bar{X}$	E ₂	81.06/80.83
	13	121.58	81.06	24.25	

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน E_1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.06 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน E_2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ

หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสบป่าดงวิทยาคม จำนวน 13 คน ดังนี้

1. แจกจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน แนะนำวิธีการสอนอ่านโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และชี้ให้เห็นบทบาทของผู้เรียนที่ต้องร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. ดำเนินการให้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 แผน โดยใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 15 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นขยายกายขยายสมอง ก่อนเรียนใช้กิจกรรมบริหารสมองที่ทำให้สมองแข็งแรงและทำงานได้อย่างสมดุลเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ทำให้ผ่อนคลายรวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายและใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นสื่อในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ขั้นเรียนรู้ การจัดกิจกรรมจะมาจากเนื้อหาที่นักเรียนสนใจอยากเรียนการเรียนการสอนจะเป็นการสอนข้อมูลสัมพันธ์กับประสบการณ์ก่อนหน้า ให้มีความเชื่อมโยงกันการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนมีการเสริมแรงทางบวก กระตุ้นความสนใจให้กับเด็กและการจัดกิจกรรมจะมาจากประสบการณ์ตรงที่นักเรียนสัมผัสในชีวิตประจำวัน

3.3 ขั้นฝึกฝน นักเรียนจะเป็นผู้ฝึกความรู้กับเพื่อนซี้ ๆ จนเกิดความเข้าใจและสามารถตรวจสอบคำตอบด้วยตนเอง มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งที่ตนสนใจเพื่อสมองจะได้แสวงหาความเข้าใจจากประสบการณ์จริง

3.4 ขั้นประยุกต์ใช้ นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่ได้ โดยการนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงานของตนเอง

3.5 ขั้นสรุปและประเมินผล โดยใช้แบบประเมินการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทดสอบการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการใช้หลักสูตรเสร็จสิ้น

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

5. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนน การอ่านเฉลี่ยหลังการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และนำผลจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

และปัญหาอุปสรรคในระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S. D. _D	t	Sig.(1tailed)
ก่อนเรียน	10.77	1.59	15.54	2.22	25.22*	0.0000
หลังเรียน	26.31	2.69				

*p < .05

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างตามหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเท่ากับ 10.77 และ 26.31 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนการวัดทักษะการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.= 0.81)

ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$, S.D.= 0.52)

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสบเตี๊น จำนวน 12 คน ที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2 ของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถ การอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 81.06/80.83 ซึ่งหลักสูตรมีคุณภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้

2. การทดลองใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่าน ภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการวัดทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 13 คน ที่เรียนรู้โดยใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทยตามหลัก การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.31 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถ การอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย อย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและทำการสังเคราะห์องค์ประกอบ ของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน ดังนี้ Taba (1962, p.12-13), Saylor Alexande (1974, p.22-24), สมิตร์ คุณานุกร (2518, หน้า 5-8), สัจด์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 38-42), วิชัย วงศ์ใหญ่ (2535, หน้า 5-25), รัตนะ บัวสนธ์ (2535, หน้า 71) จากนั้นได้ร่าง หลักสูตรเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมทั้งปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ทำให้หลักสูตรมีความ น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สร้างคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปประกอบกิจกรรม การจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม พบว่า คู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

การนำหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมอง เป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ พบว่า ผลการ วิเคราะห์ประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน E₁ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.06 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน E₂ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพราะหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้ผ่านการสร้าง อย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างคู่มือและแผนการจัดการ เรียนรู้ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ ทำให้ได้คู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพ รัตสีสม (2553, หน้า 100 – 101) ได้ศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยไซมอนเพนฐาน พบว่า 1) แผนการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน และการเขียนคำยากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยไซมอนเพนฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.48/81.33 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.65 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดสร้างสรรค์จากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยไซมอน เพนฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน การทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย

ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจาก การสอนอ่านด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน นักเรียนมีความสนใจในการเรียน มีการเรียนรู้ร่วมกันในกระบวนการกลุ่ม ครูผู้สอนทำหน้าที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรม ใช้สื่อที่หลากหลายและน่าสนใจ ดูแลเอาใจใส่ในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดมีการยกตัวอย่างสถานการณ์ที่มีอยู่จริงในบริบทของผู้เรียน ส่งผลให้การวัดทักษะการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรณัฐ เบาว์วันดี (2552, หน้า 92-93) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนคำยากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยแบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.82/83.33 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.7594 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาไทย ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถพัฒนารูปแบบให้นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เรียนได้ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตร (ปวช.) ซึ่งควรจัดให้มีเนื้อหาจากง่ายไปยากตามวัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
2. ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนวัตกรรมหรือสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
3. ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สมองเป็นฐานเพื่อสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด .
- งานวิชาการ. (2561). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: Sar) ปีการศึกษา 2561: โรงเรียนสบป่าดงวิทยา**.
- จุไรรัตน์ พงศาภิชาติ. (2553). **เคลื่อนโรคแม่แก้วิกฤติ ป.1 อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ คำนวนไม่เป็น**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ข่าวสารนโยบายสาธารณะ.
- ธีรณัฐ เบาว์วันดี. (2552). **ผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนคำยากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยแบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปราณี อ่อนศรี. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้สมอง
เป็นฐานของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. ปริญญาโทการศึกษาดุขฎี
บัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2558). การพลิกโฉมโรงเรียน ป.1 อ่านออก เขียนได้ ใน 1 ปี. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2535). การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา
ท้องถิ่นกรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
สุวริณาสัน.
- วิทยากร เชียงกุล. (2548). เรียนลึก รู้ไว ใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์
แอนด์พับลิช ชิง.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สายันท์ ผาน้อย และคณะ. (2543). การสอนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้โดยวิธีแจกลูกสะกดคำ.
นนทบุรี: ซี.ซี.นอลติติงคส์
- สุภาพ รัตสีสม. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยดานการอ่านและการเขียนคำยาก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน.
การศึกษาคณควาอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมิตร คุณานุกร. (2518). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- สำนักข่าวแห่งชาติกรมประชาสัมพันธ์. (2556). การอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้. กรุงเทพฯ:
กรมประชาสัมพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Jensen, Eric. (2000). **Brain – Based Learning**. San Diego, CA: The Brain Store
Publishing.
- Saylor J. Galen; & William M. Alexander. (1974). **Planning Curriculum for Schools**.
NewYork: Holt,Pine hart and Winstion.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York, NY:
Harcourt, Brace & World.

**การพัฒนาทักษะการใช้ไวยากรณ์ความสอดคล้องโครงสร้างโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
ในรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**
**The Development of Programmed Lesson in English Grammar and Consistency
in a Sentence for Matthayomsuksa 4 Students**

อัจฉรา ชื่นใจ^{1*}

(Achara Chuenjai^{1*})

^{1*} สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนลำปางกัลยาณี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

อีเมลผู้แต่งหลัก : achara_chuenjai@yahoo.com เบอร์โทร : 08 3254 5299

วันที่รับบทความ 5 กุมภาพันธ์ 2563

Received: Feb. 5, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 16 มิถุนายน 2563

Revised: Jun. 16, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 18 มิถุนายน 2563

Accepted: Jun. 18, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้อง โครงสร้าง 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง จำนวน 1 จำนวนนักเรียน 42 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป และแบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความสอดคล้องโครงสร้าง มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยอยู่ที่ระดับ 81.63/88.63 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50

คำสำคัญ: บทเรียนสำเร็จรูป; ความสอดคล้องโครงสร้าง; แผนการจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this study were to : 1) The development and find efficiency of programmed lesson in English grammar and consistency in a sentence for Matthayomsuksa 4 students. 2) To study achievement of students learning the programmed lesson in English grammar and consistency in a sentence 3) To study achievement of students learning the programmed in English Grammar and Consistency in a Sentence. A sample is Mathayomsuksa 4 students to studying in the

academic year 2019 of Lampang Kanlayani School, Lampang Province, amount 1, 42 students were obtained by simple random sampling. A research instrument were Programmed lesson in English grammar and consistency in a sentence and student satisfaction survey. The statistics used are Mean, standard deviation and t-test

The results showed that : 1) Programmed lesson in English grammar and consistency in a sentence is higher than the specified criteria 80/80 is equal 81.63/88.63 2) Student achievement is an after studying with program higher than before studying to 0.01 Level of Statistical Significance. and 3) student satisfaction with learning Programmed lesson in English grammar and consistency in a sentence most at average of 4.50.

Keywords: Programmed lesson; English Grammar and Consistency in a Sentence; lesson plan

บทนำ

ภาษาอังกฤษ ในบริบทของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมทั่วโลก เป็นภาษาที่ในหลายภูมิภาคส่วนใหญ่นิยมใช้ในการสื่อสาร ซึ่งหมายรวมถึงการนำเสนอทั้งในเชิงการสื่อสารด้วยภาษา และการจัดทำเอกสารที่มีความจำเป็นต่อการเผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น ด้านการวิจัย ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านธุรกิจและด้านการศึกษา (Parupalli SRINIVAS Rao, 2019, p. 65) ประการสำคัญหนึ่งในการเป็นภาษากลางกรณีของภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาอังกฤษมีความแตกต่างจาก ภาษาอื่น ๆ ที่แสดงถึงเนื้อหาที่ครอบคลุม (Chew, 1999, p. 43) ด้วยเหตุนี้ ผลของการศึกษาแบบบูรณาการทั่วโลกในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง จึงได้รับการประเมินเชิงคุณภาพตลอดหลักสูตรการทดลอง อีกทั้งมีการตรวจสอบประเด็นการศึกษาทั่วโลกซึ่งพบว่า วิธีการสอนเป็นวิธีการสื่อสารที่แตกต่าง (Anita Dewi, 2013, p. 2)

ดังนั้น การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว และเหมาะสมนั้น ต้องขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา โดยผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้รับการฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด จึงจะถือว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ดี นอกจากนี้การจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษาควบคู่กับการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองไปด้วย จะทำให้ผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner - Independence) นำไปสู่การต่อยอดด้านความสามารถในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ และการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป นอกจากนี้ยังรวมถึงการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542, หน้า 14-15) มาตรา 24 ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนจากสถานการณ์จริงได้รับประสบการณ์จริง โดยฝึกกระบวนการคิด การจัดการแก้ปัญหาสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

สำหรับในรายวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง พบว่า ผลการประเมินอิงเกณฑ์ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพ และผลการประเมินอิงสถานศึกษาคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ แต่ผลรับรองมาตรฐานคุณภาพ ยังไม่ได้มาตรฐาน จึงมีความจำเป็นต้องวางแผนแก้ไขปัญหามาจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ผ่านมา นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะและความชำนาญในเรื่องการใช้ ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง

ด้วยปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง เนื่องด้วยเหตุผลสองประการ คือ 1) มีความประสงค์ให้นักเรียนสามารถศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ เรื่องความสอดคล้องโครงสร้างมากขึ้น และ 2) มีความประสงค์ที่จะฝึกฝนทักษะทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และช่วยเสริมสร้างทักษะด้านไวยากรณ์และช่วยเสริมสร้างทักษะด้านไวยากรณ์ให้นักเรียนให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้นตามศักยภาพของนักเรียน ซึ่งหากอาศัยเฉพาะแบบเรียนของกรมวิชาการ ที่ให้นั้นยังไม่เพียงพอ และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542, หน้า 14-15) มาตรา 24 ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากนวัตกรรมที่มีรูปแบบที่หลากหลาย เนื่องจากนวัตกรรมที่ใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นตัวกลางในการส่งผ่านข้อมูล สารสนเทศจากผู้สอนไปยังผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ดังนั้น การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ไวยากรณ์ความสอดคล้อง โครงสร้าง จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักการเรียนรู้ ที่ผู้เรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนได้ประเมินตนเองและทราบคำตอบ ได้ทันที ทราบจุดอ่อนและจุดแข็ง เพื่อการปรับปรุงผลการเรียนรู้ของตนเองได้ มีการเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในส่วนที่ปฏิบัติได้ถูกต้อง เกิดความพยายามที่จะแก้ไขส่วนบกพร่อง มีการเรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้น จากง่ายไปหายากตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละคน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง

ขอบเขต

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ไวยากรณ์ความสอดคล้องโครงสร้าง โดยยึดตามสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อิงเกณฑ์ 3 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดประกอบแผนการเรียนการสอน ดังนี้

1. มาตรฐานตัวชี้วัด 1.2 : ต. 1.2 ม.4-6/1 สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว ประสบการณ์ สถานการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสำคัญของสังคม และสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

2. มาตรฐานตัวชี้วัด 2.1 : ต. 2.1 ม.4-6/1 เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยา ท่าทางเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาส และสถานที่ตามมารยาท สังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

3. มาตรฐานตัวชี้วัด 4.1 : ต. 4.1 ม.4-6/1 พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและประสบการณ์

ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในการสอนไวยากรณ์ เรื่อง ความสอดคล้องโครงสร้าง โดยนำตัวชี้วัดประกอบในแผนการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง และได้จัดทำบทเรียนสำเร็จรูป ทั้งหมดจำนวน 6 ชุด

ขอบเขตด้านตัวแปร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง จำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 มีจำนวนนักเรียน 42 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้างและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง

กรอบแนวคิด / ทฤษฎีวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีจิตวิทยากับบทเรียนสำเร็จรูป

ผู้วิจัยใช้การบูรณาการทฤษฎีตามหลักทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Thorndike) และทฤษฎี ของสกินเนอร์ (Skinner) ดังที่ถวัลย์ มาศจรัส. 2546, หน้า 18 - 19 และทิศนา แคมมณี. 2548, หน้า 52 - 53 ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike) (S-R Bond Theory) โดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connection) ระหว่างสิ่งเร้า (S) กับการตอบสนอง (R) ภายใต้กฎสำคัญของการเรียนรู้ 3 ประการ ได้แก่ (1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เป็นความสำคัญของการตั้งใจ และสนใจในการเรียนรู้ (2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) เป็นหลักการที่ว่าด้วยความเชื่อมโยงการกระทำของผู้เรียนรู้ และ (3) กฎแห่งผล (Law of Effect) ผลลัพธ์ที่ได้

2. ทฤษฎีของสกินเนอร์ (Skinner) ให้ความสำคัญภายใต้เงื่อนไขที่ว่าด้วยพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นพฤติกรรมที่เน้นใน 3 เรื่องด้วยกัน ซึ่งหลักการสำคัญของทฤษฎีดังกล่าวที่นำมาใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปมี 3 ประการ ได้แก่ (1) เงื่อนไขในการตอบสนอง (Operant Conditioning) (2) การเสริมแรง (Reinforcement) และ (3) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences)

เมื่อนำมาเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปนั้น มีส่วนสำคัญในการนำพาให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้ตามหลักการเรียนรู้ คือ นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ได้ประเมินตนเองและทราบคำตอบได้ทันที มีการเสริมแรง และได้เรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้น

หลักการที่เป็นแนวคิดพื้นฐานในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

เปรื่อง กุมุท (2519, หน้า 1) ได้กล่าวถึงหลักการที่เป็นแนวคิดพื้นฐานในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดย (1) นักเรียนได้ตอบสนองเองทันที (Active Responding) โดยการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรม (2) การทำผิดแต่น้อย (Minimal Error) (3) การตรวจผลการเรียนได้ทันที (Knowledge of Results) (4) การสอนเนื้อหาความรู้ทีละน้อย (Small Step) และ (5) บทเรียนจะต้องมีประสิทธิภาพ

ลำดับขั้นตอนและวิธีการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป

ขั้นเตรียม (สำหรับครู)

บทเรียนสำเร็จรูปจะต้องได้รับการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญก่อน และต้องมีการทดลองตามหลักการวิจัยจึงจะแนะนำให้ให้นักเรียนได้เรียนตามกิจกรรมที่กำหนดในบทเรียนนั้น ฉะนั้นขั้นตอนการออกแบบและผลิตบทเรียนสำเร็จรูปสามารถดำเนินการได้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร เพื่อต้องการทราบว่า ต้องการสอนอะไร พิจารณาเนื้อหา มีขอบข่ายไหนใช้กับนักเรียนในระดับใด ออกแบบบทเรียนประเภทใด คู่มือครูมีอะไรบ้าง และอาจมีการสัมภาษณ์จากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ ช่วยให้แนวคิดในการผลิต

2. กำหนดเนื้อหาวิชาและระดับชั้น โดยพิจารณาเนื้อหาและระดับชั้นที่สอนว่าควรมีสาระเพียงใด

3. กำหนดจุดประสงค์ เป็นการวางเป้าหมายเพื่อให้รู้ที่นักเรียนจะได้รับความรู้อะไร มีความสามารถมากน้อยเพียงใด เมื่อนักเรียนได้เรียนจบบทเรียน

4. วางขอบเขตของงาน โดยการวางเค้าโครงเรื่องลำดับเรื่องราวก่อนหลัง และเป็นการป้องกันการหลงลืมเรื่องราวในบางตอน

5. วิเคราะห์เนื้อหา เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะเป็นการแตกเนื้อหาออกเป็นเนื้อหาย่อย เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยการวิเคราะห์ภารกิจ (Task Analysis) เป็นแนวทางให้ผู้ออกแบบ หรือผลิตบทเรียนสำเร็จรูปทราบว่า จะเริ่มต้นจากที่ใด และจะไปไหนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. การสร้างแบบทดสอบ โดยการออกแบบเนื้อหาที่จะใช้ทดสอบนักเรียนทั้งก่อนเรียน และหลังเรียนในบทเรียนนั้น แบบทดสอบนี้จะเป็เครื่องมือบอกให้ทราบว่า เนื้อหาตอนใด มีประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งการทดสอบแบบนี้จะต้องวัดให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วางไว้ และต้องสร้างขึ้นตามหลักการสร้างแบบทดสอบ โดยต้องมีการหาค่าความเชื่อมั่น

ขั้นตอน (สำหรับนักเรียน)

1. ขั้นตอนนี้อาจเรียกเป็นขั้นตอนการทํากิจกรรมของนักเรียน
2. ครูแนะนำบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการเรียน ซึ่งมีรายละเอียดเขียน แนะนำนักเรียนไว้ในส่วนหน้าบทเรียนสำเร็จรูป แล้วแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้กับนักเรียน
3. ศึกษาด้วยตนเองตามกิจกรรมที่บทเรียนได้กำหนดไว้

ขั้นสรุป

1. ขั้นตอนนี้อาจเรียกเป็นขั้นตอนการทํากิจกรรมของนักเรียน
2. ครูสรุปความสำคัญเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนที่ต้องการทราบ
3. ครูตรวจสอบและประเมินผลงานของนักเรียน

สรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนโปรแกรม ผู้ออกแบบจะต้องทราบขั้นตอนการเขียน เป็นอย่างดี ก่อนจะเขียนต้องทำความเข้าใจกับขั้นตอนการเขียนนั้น โดยยึดโครงสร้างและขอบเขต ของงานเป็นพื้นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปาง กัลยาณีจังหวัดลำปาง ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นบทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้อง โครงสร้าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้อง โครงสร้างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประเภทงานวิจัย การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยใน 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบและพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบ หลังเรียน ขั้นตอนที่ 6 รายงานผล และขั้นตอนที่ 7 สรุปและอภิปรายผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ จำแนกออกเป็น

1) บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 6 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง Subjects (Singular and Plural) ชุดที่ 2 บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง Verbs (Singular and Plural) ชุดที่ 3 บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง Verb Tense ชุดที่ 4 บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง Sentence Structure ชุดที่ 5 บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง Conjunctions และชุดที่ 6 บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง Agreement

2) แผนการเรียนการสอน เนื้อหาประกอบด้วยชุดการสอน เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง ทั้งหมด 6 ชุด โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำตอนเรียนเรียบร้อยแล้ว แบ่งสอนสัปดาห์ละ 1 ชุด และกำหนดการสอนโดยมีการทบทวนเนื้อหาและแบบฝึกทักษะในบทเรียนสำเร็จรูปใหม่อีกครั้ง ในสัปดาห์ต่อไป

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง เป็นข้อคำถามชนิดประเมินค่า (Rating scale) ตามเทคนิคของของลิเคิร์ต (Likert, 1932, pp. 1 – 55) โดยเกณฑ์การตอบมี 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด, 4 หมายถึง พึงพอใจมาก, 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง, 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย และ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลา 2 เดือน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2562 ถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2563 ในคาบรายวิชาภาษาอังกฤษอ่านเขียน ซึ่งผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้

1) การสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนนั่งตามระเบียบของการจัดห้องสอบ แจกข้อสอบให้นักเรียนตามโต๊ะเรียนทีละคน โดยกำหนดระยะเวลาทั้งหมด 50 นาที ข้อสอบ 40 ข้อ

2) การเรียนและการสอน โดยนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยผ่านการทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำการเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน อ่อน 1 คน รวม 3 คน กลุ่มเล็ก (1 ต่อ 1) แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มขนาดกลาง (1 ต่อ 3) คัดเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับเก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 3 คน รวม 9 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนา และหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, หน้า 7)

3) การสอบหลังเรียน ให้นักเรียนนั่งตามระเบียบของการจัดห้องสอบ แจกข้อสอบให้นักเรียนตามโต๊ะเรียนทีละคน โดยกำหนดระยะเวลาทั้งหมด 50 นาที ข้อสอบ 40 ข้อ

4) การประเมินความพึงพอใจในแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามประกอบด้วยประเภทผู้กรอแบบสอบถาม เพศ และค่าชี้แจงตามด้วยคำถามให้เลือกระดับความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 15 นาที

4. การจัดทำและวิเคราะห์ผลข้อมูล

1) ผู้วิจัยรวบรวมข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มาดำเนินการตรวจคำตอบตามเฉลย ทำการตรวจสอบความถูกต้องของคะแนน กรอคะแนนของส่วนต่าง ๆ ลงในแบบฟอร์มรายชื่อ

และนำคะแนนที่กรอกเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสเพื่อประมวลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) การวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การให้คะแนน วัดระดับความพึงพอใจ (แปลผล) จากการคำนวณอัตราภาคพื้น ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2540, หน้า 27-28)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

หลังจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้างทั้ง 6 ชุด กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ดังตารางที่ 1

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง หลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 2

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง โดยเฉลี่ยรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

N	กิจกรรมระหว่างเรียน				หลังเรียน				E ₁ / E ₂
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	E ₁	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	E ₁	
42	60	48.98	1.99	81.63	40	35.45	1.61	88.63	81.63/88.63

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

N	คะแนนเฉลี่ย		$\sum D$	$\sum D^2$	ดรชนีประสิทธิผล (E.I.)	t-test
	ก่อนเรียน	หลังเรียน				
42	25.50	35.45	418	4502	0.6864	22.3353

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 = 2.423, df = 41

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป (N=42)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1 การอธิบายการใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบ การเรียน มีความกะทัดรัดเข้าใจง่าย	4.26		มาก
2 การอธิบายเนื้อหาที่มีความชัดเจนในรูปเล่ม มีความ เหมาะสม	4.14		มาก
3 คำถามที่ใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปมีความชัดเจน	4.28		มาก
4 แบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	4.63		มากที่สุด
5 การใช้ภาพประกอบมีความเหมาะสม สวยงาม	4.67		มากที่สุด
6 การใช้สี ขนาดตัวอักษรในการนำเสนอมีความ ชัดเจน	4.77		มากที่สุด
7 เทคนิคในการนำเสนอบทเรียนสำเร็จรูปมีความ น่าสนใจ	4.31		มาก
8 เวลาที่ใช้ในการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปมีความ เหมาะสม	4.17		มาก
9 เกิดการเรียนรู้ได้ดีจากการเรียนด้วยบทเรียน สำเร็จรูป	4.15		มาก
10 สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและ ชีวิตประจำวันได้	4.73		มากที่สุด
11 บทเรียนสำเร็จรูปทำให้เรียนอย่างสนุกสนาน	4.64		มากที่สุด
12 บทเรียนสำเร็จรูปทำให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนดียิ่งขึ้น	4.67		มากที่สุด
13 บทเรียนสำเร็จรูปสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง	4.79		มากที่สุด
14 บทเรียนสำเร็จรูปกระตุ้น เร้าใจ ทำให้อยากรู้ อยาก เห็นมากยิ่งขึ้น	4.67		มากที่สุด
15 มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทำให้ทราบ ความก้าวหน้า	4.61		มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ย	4.50	0.56	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการใช้ไวยากรณ์ความสอดคล้องโครงสร้าง โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความสอดคล้องโครงสร้าง ทั้ง 6 ชุด มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดที่ระดับ 81.63/88.63 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ที่ตั้งไว้ มีความพึงพอใจต่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้าง ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50

ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของกรมวิชาการ (2544) กอบแก้ว ยลพันธุ์ (2548) และสมถวิล โสภภาพ (2550) ทั้งนี้เนื่องจาก ประการแรก จากการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง ความสอดคล้องโครงสร้าง ในรายวิชาภาษาอังกฤษ บทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 6 ชุด มีประสิทธิภาพทุกชุด นักเรียนสามารถตอบคำถามผ่านเกณฑ์ เฉลี่ยร้อยละ 80 ประการที่สอง จากผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนจากการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความสอดคล้องโครงสร้าง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้คะแนนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาการที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากการเรียนดังกล่าวนักเรียนมีความรู้สึก สนุกสนาน มีส่วนร่วม นำมาซึ่งความสนใจต่อการเรียน มีการพัฒนาทักษะด้วยตนเองและสามารถต่อยอดไปยังการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และประการสุดท้าย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพนำไปสู่ความรู้ที่ยั่งยืน เป็นการจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่ผู้สอนดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียนภายใต้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิด การวิเคราะห์ มีการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาทักษะการใช้ไวยากรณ์ความสอดคล้องโครงสร้างโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ช่วยให้นักเรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ รายวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้ความก้าวหน้าของตนเอง ทำให้เรียนอย่างสนุกสนาน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ต่อยอดในการพัฒนากระบวนการคิด การวิเคราะห์ และนำไปสู่การใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความสอดคล้องโครงสร้าง ควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษ

2. ครูผู้สอนสามารถนำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความสอดคล้องโครงสร้างนั้น เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนสามารถเรียนเองได้ และอนุญาตให้นำไปศึกษานอกสถานที่ได้ เช่น ที่บ้าน หรือ ห้องสมุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูผู้สอนควรนำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้างนี้ นำไปปรับปรุงทดลองหาค่าประสิทธิภาพการเรียน และหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความพึงพอใจอีกครั้ง

เพื่อให้ได้ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพทางการเรียนและค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจที่สูงขึ้น สามารถเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป

2. ครูผู้สอนควรนำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องความสอดคล้องโครงสร้างนี้ไปตั้งเป็นหัวข้อวิจัยใหม่ เรื่องไวยากรณ์ เรื่อง กาลเวลา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาหาค่าประสิทธิภาพทางการเรียนและหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). **แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัลยา วาณิชยบัญชา. (2540). **หลักสถิติ**. พิมพ์ครั้งที่ 4: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กอบแก้ว ยลพันธุ์. (2548). **รายงานการสร้างและผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการเดาความหมายของคำศัพท์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. เอกสารอัดสำเนา.
- ชนัญกาญจน์ นุชิตรัมย์. (2550). **การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง Agreement of Subject and Verb กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. เอกสารอัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). **การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน**. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์. 5,3: 7-20.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). **คู่มือการเขียนหนังสือสำหรับคั่นคว่ำ**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมและพัฒนาการอ่านการเขียนแห่งประเทศไทย.
- ทิตินา แคมมณี. (2548). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **หนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา**. กลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ สป.ศธ..
- เป็รื่อง กุมุท. (2519). **การวิจัยและนวัตกรรมการสอน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมถวิล โสภภาพ. (2550). **รายงานการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง English around me**. เอกสารอัดสำเนา.
- Anita Dewi. (2013). **English As an International Language: An Overview**. Research Monash University (Australia).
- Chew, P. G.-L. (1999). **Linguistic imperialism, globalism, and the English language**. The AILA review: English in a changing world, 13, 37-47.
- Likert, R. (1932). **A technique for measurement of attitudes**. Archives of Psychology, 140, 5-55.
- Parupalli SRINIVAS Rao. (2019). **The role of English as a global language**. Research King Faisal University.

ปัจจัยทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

Factors Predicting the English Use in Daily lives of Student Nurses,
Boromarajonani College of Nursing Nakhon Lampang, Thailand

โอภาส ประมูลสิน^{1*}, จันทรธิลา ศรีกระจ่าง² และ Maricor Aniban Balucanag³
(O-pas Pramoonasin^{1*}, Janthila Srigrang² and Maricor Aniban Balucanag³)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง 268 ถนนป่าขาม ต.หัวเวียง อ.เมือง จ.ลำปาง 52000

อีเมลผู้แต่งหลัก : opas.p@mail.bcnlp.ac.th เบอร์โทร : 09 5675 0511

วันที่รับบทความ 1 กรกฎาคม 2563
Received: Jul. 1, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 17 สิงหาคม 2563
Revised: Aug. 17, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 18 สิงหาคม 2563
Accepted: Aug. 18, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและศึกษาปัจจัยทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ปัจจัยทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และส่วนที่ 3 การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันผ่านการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.98 และหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation)

ผลการศึกษาพบว่า 1) การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ในภาพรวมมีการใช้น้อยครั้ง ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 1.01$) โดยใช้ภาษาอังกฤษผ่านการฟังมากที่สุด ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.96$) รองลงมาคือ การอ่าน ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.98$) การเขียน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 1.05$) และใช้น้อยที่สุดคือการพูด ($\bar{X} = 2.77$, $SD = 1.04$) 2) ปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อน ด้านเทคโนโลยีและด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สามารถทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ได้ร้อยละ 26.4 ($R^2 = 0.264$, $p < 0.01$) ซึ่งปัจจัยที่ทำนายได้มากที่สุดคือ ด้านครอบครัวและเพื่อน ($Beta = 0.259$, $p < 0.01$) รองลงมาคือด้านเทคโนโลยี ($Beta = 0.234$, $p < 0.01$) และ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($Beta=0.178$, $p < 0.01$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยทำนาย; การใช้ภาษาอังกฤษชีวิตประจำวัน; นักศึกษาพยาบาล

Abstract

The purposes of this research were to study English used in daily life and to study factors predicting English used in daily life of nursing students, Boromarajonani College of Nursing Nakhon Lampang. The sample consisted of 310 nursing students. The research instruments were questionnaires consisting of part 1 general information of the sample, part 2 factors predicting English used in daily life and part 3 use of English in Daily life. The questionnaire was reviewed by experts, the content validity index was 0.98 and the reliability was evaluated by using the alpha Cronbach coefficient equal to 0.86. Data were analyzed by descriptive statistics and multiple linear regression analysis and Pearson correlation.

The research results showed that 1) English language used in daily life in general is rarely used ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 1.01$). The most frequently used was listening ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.96$) reading ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.98$) writing ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 1.05$) and speaking ($\bar{X} = 2.77$, $SD = 1.04$) respectively. 2) Family and friends, technology and physical environment were able to predict English used in daily life for 26.4 percent ($R^2 = .264$, $p < 0.01$). The most predictable factor is family and friends ($Beta = 0.259$, $p < 0.01$), technology ($Beta = 0.234$, $p < 0.01$), and physical environment ($Beta = 0.178$, $p < 0.01$) respectively.

Keywords: Factors Predicting; The English Use in Daily lives; Student Nurses

บทนำ

การพยาบาลเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่เป็นที่ต้องการของสังคมในประเทศไทย ในความเป็นจริงพยาบาลเป็นที่ต้องการของทั่วโลกเพราะมีหลายประเทศที่ขาดบุคลากรทางการแพทย์ ในการเป็นพยาบาลนั้นจะต้องมีทักษะความสามารถหลากหลาย ทั้งมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และในปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะในด้านภาษาและนวัตกรรม ด้วยความทันสมัยและโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 นี้ พยาบาลจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้พยาบาลมีความสามารถที่พร้อมและเป็นที่ต้องการของสังคม (เยาเวศ สมทรัพย์ และอัชฌา วารีย์, 2562)

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ดำเนินยุทธศาสตร์ระดับชาติที่เรียกว่า Thailand 4.0 และหนึ่งในความคิดริเริ่มของยุทธศาสตร์ระดับชาตินี้คือการทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์ของเอเชีย ซึ่งได้ตั้งเป้าหมายที่จะจัดหายาและอุปกรณ์ทางการแพทย์ในการรักษาผู้สูงอายุและสร้างมาตรฐานการดูแล (Thai Embassy, Washington DC, 2018) อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็มีปัญหาในเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าระดับภาษาอังกฤษของประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนอื่น ๆ ข้อมูลล่าสุดจากดัชนีความสามารถด้านภาษาอังกฤษของ EF (Education First) ปี 2019 รายงานว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 74 จาก 100 ภูมิภาคและอันดับที่ 17 จาก 25 ประเทศ ในเอเชียด้วยคะแนน (EF English Proficiency Index : EF EPI)

47.52 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำมาก นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นที่ทำให้คนไทยมีปัญหาด้านภาษาอังกฤษ ประการแรกคือการขาดแรงจูงใจ ถึงแม้ว่าภาษาอังกฤษจะมีความสำคัญในทุก ๆ งานและมีโอกาสในการทำงานก็ตาม สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการสอบถามพนักงาน พบว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ยาก เพราะขาดแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ (Franco & Roach, 2018) ในด้านการศึกษาพยาบาลเช่นเดียวกัน สภาการพยาบาลแห่งประเทศไทยเปิดเผยว่าวิชาภาษาอังกฤษในวิทยาลัยการพยาบาลไทยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเตรียมนักศึกษาให้พร้อมสำหรับการทดสอบภาษาอังกฤษที่ได้มาตรฐาน (Kampak, 2015) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการฝึกฝนและใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น เนื่องจากภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาแรกของประเทศไทย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มากขึ้น

การขาดการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาพยาบาลเป็นสิ่งสำคัญที่วิทยาลัยและนักการศึกษาต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของ Thailand 4.0 ได้ สิ่งนี้จะช่วยให้คนรุ่นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาลในอนาคตมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งในปัจจุบันสถาบันการศึกษาแห่งประเทศไทยได้มีการเพิ่มหน่วยกิตภาษาอังกฤษในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ทุกที่และเพิ่มโอกาสในการใช้งาน (เยาวเรศ สมทรัพย์ และ อัมมา วารีย์, 2562) นอกจากนี้ปัจจัยที่ช่วยในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา คือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ นโยบายของโรงเรียน ครู ครอบครัวยุคใหม่และคนรอบข้าง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตหรืออิทธิพลของสื่ออื่น ๆ ด้วย จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าสภาพแวดล้อมมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาและสามารถช่วยพัฒนาภาษาอังกฤษของนักศึกษาได้ นอกจากนี้วิชาภาษาอังกฤษที่เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรยังช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ดีขึ้นและใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้มากขึ้น (Lagi, 2016) ซึ่งนักศึกษาจะได้รับแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการใช้ภาษาอังกฤษจากอาจารย์ด้วย และยังพบว่าในห้องเรียนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนักเรียนมีแรงจูงใจภาษาอังกฤษค่อนข้างสูงเนื่องจากการสนับสนุนของอาจารย์ (Vibulphol, 2016) นอกจากนี้เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวก็มีอิทธิพลอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการใช้ภาษาอังกฤษในหมู่นักศึกษา (Olosiju, 2016) และ การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตหรือสื่ออื่น ๆ ที่มีการควบคุมโดยนักวิชาการก็ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นเดียวกัน (Almarwaey, 2017) สอดคล้องกับการศึกษาของ Chomphuchart (2560) พบว่า ในประเทศไทย นักศึกษามหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา เพื่อให้สามารถใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาสู่บุคลากรด้านสาธารณสุขในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีผลต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยต้องมีสมรรถนะด้านการสื่อสารมากขึ้น เนื่องจากบริบทวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปมีการไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศ ทำให้การใช้ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองนั้นเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับพยาบาลไทยต้องพัฒนาสมรรถนะหลักด้านนี้ เพื่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการ การรักษาพยาบาล ชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั่วโลกยอมรับว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ติดต่อสื่อสารมากที่สุด (เยาวเรศ สมทรัพย์ และอัมมา วารีย์, 2562)

จากการทบทวนวรรณกรรม มีการศึกษาถึงความยากลำบากในการเรียนภาษาอังกฤษ และมีรายงานเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย แต่ยังไม่มีการวิจัยเพิ่มเติมในส่วนของปัจจัยที่ทำนายการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา โดยเฉพาะในวิทยาลัยพยาบาล ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และปัจจัยที่จะมีผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล โดยประกอบด้วยปัจจัย คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ นโยบายวิทยาลัย อาจารย์ ครอบครัวและเพื่อน และเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตหรือสื่อ ซึ่งผลการศึกษานี้จะสามารถเป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่จะเอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอาจทำนายได้ว่ามีผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ซึ่งพบว่ามี 5 ปัจจัย คือ 1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีผลกระทบต่อการสัทธิภาพการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาและสามารถช่วยพัฒนาภาษาอังกฤษของนักศึกษาได้ 2) ด้านนโยบาย เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา เช่น วิชาภาษาอังกฤษเป็นที่เน้นวิชาบังคับในหลักสูตรยังช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ดีขึ้นและใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้มากขึ้น 3) ด้านอาจารย์ นักศึกษาจะได้รับแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการใช้ภาษาอังกฤษจากอาจารย์ และยังพบว่านักศึกษามีแรงจูงใจภาษาอังกฤษค่อนข้างสูง เนื่องจากการสนับสนุนของอาจารย์ 4) ด้านครอบครัวและเพื่อน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเพื่อนและสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการใช้ภาษาอังกฤษในหมู่นักศึกษา และ 5) ด้านทรัพยากรเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและสื่อ การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตหรือสื่ออื่น ๆ ที่มีการควบคุม ซึ่งควบคุมโดยนักวิชาการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย การฟังภาษาอังกฤษ การอ่านภาษาอังกฤษ การเขียนภาษาอังกฤษ และการพูดภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ชั้นปี 1 - 4 จำนวน 680 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ชั้นปีที่ 1 - 4 คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 251 คน และคำนวณ dropout rate 20% จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 310 คน และใช้การเลือกแบบการสุ่มแบบหลายขั้นตอน multi-stage cluster sampling ขั้นตอนแรก แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ตามระดับชั้นปี ขั้นตอนที่สอง แบ่งแต่ละกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แบ่งออกเป็นกลุ่ม A และ B รวมทั้งสิ้น 8 กลุ่มย่อย ขั้นตอนที่สาม แต่ละกลุ่มได้รับการสุ่มให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากโดยใช้ชื่อและหมายเลขแบบไม่ใส่คืน 39 คน 4 กลุ่ม และ 38 คน 2 กลุ่ม รวมทั้งหมด 310 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ปัจจัยทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จำนวน 54 ข้อ เป็นคำถามแบบ Likert scale แบบ 5 ระดับ ส่วนที่ 3 การใช้ภาษาอังกฤษ เป็นคำถามแบบ Likert scale แบบ 5 ระดับและแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนการพยาบาล 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนด้านภาษาอังกฤษ 2 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.98 และผู้วิจัยจะนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย จากนั้นนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยแก่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานกับงานกิจการนักศึกษา เพื่อขอพบนักศึกษาที่เป็นอาสาสมัคร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยสุ่มนักศึกษาพยาบาลตามจำนวนที่กำหนดไว้ จากนั้นผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งขอความร่วมมือ และให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ
2. ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วย สถิติเชิงพรรณนา คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ปัจจัยทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ใช้สถิติถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (multiple linear regression analysis) ใช้วิธี Stepwise c และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 92.3 จำแนกเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 25.2 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 25.2 ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 25.2 และชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 24.5 ตามลำดับ มีคะแนนการสอบภาษาอังกฤษของสถาบันพระบรมราชชนก ปีล่าสุด (2562) เฉลี่ย 39.3 คะแนน ต่ำสุด 17 คะแนน สูงสุด 86 คะแนน แบ่งตามระดับออกเป็น Beginner ร้อยละ 3.2 Lower Intermediate ร้อยละ 82.3 Upper Intermediate ร้อยละ 13.5 และระดับ Advanced ร้อยละ 1.0

ตารางที่ 1 การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลฯ (n = 310)

การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
การฟัง			
ฟังเพลงภาษาอังกฤษ	4.02	0.96	สัปดาห์ละครั้ง
ฟังสื่อเสียง (พอดคาสต์) ทางอินเทอร์เน็ต	3.45	0.91	เดือนละครั้ง
ฟังข่าวภาษาอังกฤษ	2.87	0.96	น้อยครั้ง
ดูภาพยนตร์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ	3.37	0.97	เดือนละครั้ง
ดูรายการโทรทัศน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ	3.04	1.00	เดือนละครั้ง
รวม	3.35	0.96	เดือนละครั้ง
การอ่าน			
อ่านข่าวหรือ นิตยสาร ภาษาอังกฤษ	2.85	0.96	น้อยครั้ง
อ่านนิยายหรือเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ	2.79	1.04	น้อยครั้ง
อ่านวารสารหรือวิจัยภาษาอังกฤษ	2.79	0.95	น้อยครั้ง
อ่านอีเมลภาษาอังกฤษ	2.88	1.02	น้อยครั้ง
อ่านหนังสือวิชาการภาษาอังกฤษ	2.83	0.93	น้อยครั้ง
รวม	2.82	0.98	น้อยครั้ง

ตารางที่ 1 การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลฯ (n = 310) (ต่อ)

การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
การเขียน			
เขียนหรือพิมพ์ภาษาอังกฤษในโซเชียลมีเดียในการสื่อสารกับเพื่อนหรือครอบครัว	2.95	1.05	น้อยครั้ง
เขียนอีเมลเป็นภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับอาจารย์ในวิทยาลัย	2.61	1.06	น้อยครั้ง
เขียนโน้ต ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับอาจารย์ในวิทยาลัย	2.61	1.03	น้อยครั้ง
เขียนการบ้านและกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นภาษาอังกฤษ	2.99	1.02	น้อยครั้ง
เขียนงาน หรือเปเปอร์ฝึกปฏิบัติงาน เป็นภาษาอังกฤษ	2.95	1.11	น้อยครั้ง
รวม	2.82	1.05	น้อยครั้ง
การพูด			
พูดเป็นภาษาอังกฤษกับเพื่อนคนไทย	2.75	1.05	น้อยครั้ง
พูดเป็นภาษาอังกฤษกับเพื่อนชาวต่างชาติ	2.73	1.10	น้อยครั้ง
พูดเป็นภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวไทย	2.60	1.02	น้อยครั้ง
พูดภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติ	3.15	1.02	เดือนละครั้ง
พูดภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาติ	2.64	1.05	น้อยครั้ง
รวม	2.77	1.04	น้อยครั้ง
รวมทุกทักษะ	2.94	1.01	น้อยครั้ง

จากตารางที่ 1 การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง พบว่า การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันในภาพรวม มีการใช้น้อยครั้ง ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 1.01$) เมื่อดูเป็นรายด้านทักษะที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด เดือนละครั้ง คือ ทักษะการฟัง ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.96$) ซึ่งการฟังเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้มากที่สุดสัปดาห์ละครั้ง ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.96$) รองลงมา ฟังสื่อเสียง (พอดคาสต์) ทางอินเทอร์เน็ต เดือนละครั้ง ($\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.91$) และทักษะที่มีการใช้น้อยที่สุด คือ ทักษะการพูด ($\bar{X} = 2.77$, $SD = 1.04$) ซึ่งการพูดเป็นภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวไทยเป็นทักษะที่ใช้น้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 1.02$) รองลงมาคือ การเขียนอีเมลเป็นภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับอาจารย์ในวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 1.06$) และเขียนโน้ตภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับอาจารย์ในวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 1.03$) ปัจจัยทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลฯ (n = 310)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (AveFPE)	2.78	0.67	ปานกลาง
2. นโยบายวิทยาลัย (AveFCP)	3.73	0.59	มาก
3. อาจารย์ (AveFT)	3.86	0.59	มาก
4. ครอบครัวและเพื่อน (AveFFP)	2.59	0.72	ปานกลาง
5. เทคโนโลยี (AveFTIM)	3.63	0.70	มาก
6. การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (AveUE)	2.94	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$, $SD = 0.67$) นโยบายวิทยาลัยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.59$) อาจารย์มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.59$) ครอบครัวและเพื่อน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$, $SD = 0.72$) เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, $SD = 0.70$) และการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 0.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา (n = 310)

ตัวแปรที่ศึกษา	การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	นโยบายวิทยาลัย	อาจารย์	ครอบครัวและเพื่อน	เทคโนโลยี
1. การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (AveFPE)	1.000					
2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (AveFPE)	0.393	1.000				
3. นโยบายวิทยาลัย (AveFCP)	0.285	0.398	1.000			
4. อาจารย์ (AveFT)	0.211	0.197	0.636	1.000		
5. ครอบครัวและเพื่อน (AveFFP)	0.437	0.542	0.305	0.159	1.000	
6. เทคโนโลยี (AveFTIM)	0.380	0.297	0.523	0.537	0.331	1.000

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา พบว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นโยบายวิทยาลัย อาจารย์ ครอบครัวและเพื่อน และเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.380, 0.297, 0.523, 0.523$ และ 0.331 ตามลำดับ) ($p < 0.01$)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์โดยวิธีถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงของตัวแปรที่ศึกษา ($n = 310$)

ตัวแปรที่ศึกษา	B	Beta	SE	t	p
Constant	0.952		0.246		
AveFPE	0.177	0.178	0.060	2.929	0.004
AveFCP	0.014	0.013	0.079	0.180	0.857
AveFT	0.001	0.001	0.075	0.015	0.988
AveFFP	0.240	0.259	0.055	4.346	< 0.001
AveFTIM	0.226	0.234	0.060	3.770	< 0.001

$R = 0.525$, $R^2 = 0.264$, Std. Error of the Estimate = 0.573, $F = 23.173$

จากตารางที่ 4 ปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อน เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สามารถทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ได้ร้อยละ 26.4 ($R^2 = 0.264$, $p < 0.01$) ปัจจัยที่ทำนายได้มากที่สุดคือ ครอบครัว และเพื่อน ($Beta = 0.259$, $p < 0.01$) รองลงมาคือเทคโนโลยี ($Beta = 0.234$, $p < 0.01$) และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($Beta = 0.178$, $p < 0.01$) ตามลำดับ

สรุปและการอภิปรายผล

1. การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลฯ ในภาพรวมมีการใช้น้อยครั้ง ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 1.01$) เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ มีการเรียนการสอนที่เข้มข้นในเนื้อหาสาระการพยาบาลทั้งด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ ทำให้การฝึกฝน และการใช้ภาษาอังกฤษทำได้น้อย รวมถึงการเรียนการสอนกับอาจารย์ชาวไทย ทำให้นักศึกษาใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ในภาพรวมมีการใช้ภาษาอังกฤษน้อยครั้ง สอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวเรศ สมทรัพย์ และอัมมา วารีย์ (2562) พบว่า พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ สมรรถนะภาษาอังกฤษอยู่ระดับปานกลางถึงน้อย แม้ว่าจะมีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษา ซึ่งการเรียนรู้อังกฤษนั้นยากที่จะเรียนรู้สำหรับนักเรียนไทยเนื่องจากขาดการ ฝึกฝนและการขาดโอกาสเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน และเกิดจากความไม่กล้าใช้เนื่องจากกลัว ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการฟังและการออกเสียง และการขาดความมั่นใจในการพูด ภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าระดับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล จะอยู่ในระดับการใช้น้อยครั้ง แต่นักศึกษาพยาบาลยังคงพัฒนาและเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

เมื่อดูเป็นรายด้าน ทักษะที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ทักษะการฟัง ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.96$) เนื่องจาก ทักษะด้านการฟังเป็นทักษะที่เรียนรู้ได้ง่าย การเข้าถึงสื่อการเรียนรู้และการพัฒนา

ภาษาได้ง่ายกว่าทักษะอื่น เช่น การดูหนัง ฟังเพลงเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น จึงทำให้นักศึกษาเลือกการพัฒนาภาษาอังกฤษด้านการฟังมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Listiyaningsih (2017) พบว่า นักศึกษาส่วนมากพัฒนาโดยการฟัง เป็นลำดับแรก ๆ เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษา และง่ายต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะการฟังเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้มากที่สุดสัปดาห์ละครั้ง ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.96$) อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้น เรียนรู้ได้ง่ายมากขึ้นจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยเรียนรู้ได้จากสมาร์ตโฟนหรือคอมพิวเตอร์ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลส่วนมากมีสื่อการเรียนเรียนรู้เหล่านี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Chomphuchart (2017) พบว่า ในประเทศไทย นักศึกษามหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา เพื่อให้สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะ การฟังเพลงเป็นสิ่งที่นักศึกษาในยุคปัจจุบันใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอด ซึ่งการฟังเพลงต่างประเทศเป็นที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เป็นเหตุผลว่านักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะภาษาต่างประเทศ และ Listiyaningsih (2017) พบว่า การฟังเพลงภาษาอังกฤษสามารถพัฒนาทักษะการฟังได้เพราะเพลงสามารถเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการฟังได้ ซึ่งการฟังเพลงภาษาอังกฤษสามารถเพิ่มเติมคำศัพท์ พัฒนาการออกเสียงและสามารถเข้าใจในทักษะการฟังและมีวิธีพัฒนาทักษะการฟังได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นเหตุผลที่นักศึกษาเลือกใช้การฟังเพลงภาษาอังกฤษในการพัฒนาทักษะด้านการฟัง

ในทางกลับกัน ทักษะที่มีการใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ทักษะการพูด ($\bar{X} = 2.77$, $SD = 1.04$) ซึ่งพบว่าการพูดเป็นภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวไทยเป็นทักษะที่ใช้กันน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 1.02$) รองลงมาคือ การเขียนอีเมลเป็นภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับอาจารย์ ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 1.06$) อธิบายได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติจนเกิดความชำนาญนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากการอ่านบทความและตำราทางการแพทย์ ซึ่งโอกาสในการสนทนาและการเขียนภาษาอังกฤษยังมีน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ ภราดร สุขพันธ์ (2561) พบว่า นักศึกษามีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันน้อย จึงทำให้ทักษะการสื่อสารด้วยการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และการพูดเป็นภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวไทยเป็นทักษะที่ใช้กันน้อยที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า การเข้าศึกษาในวิชาชีพพยาบาลส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน และมีการใช้ภาษาอังกฤษในเฉพาะศัพท์ทางการแพทย์ จึงทำให้ออกสาในการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนหรือในชีวิตประจำวันมีน้อย

2. ปัจจัยทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

ปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อน เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สามารถทำนายการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ได้ร้อยละ 26.4 โดยปัจจัยที่ทำนายได้มากที่สุดคือ ครอบครัวและเพื่อน ($Beta = 0.259$, $p < 0.01$) รองลงมาคือเทคโนโลยี ($Beta = 0.234$, $p < 0.01$) และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($Beta = 0.178$, $p < 0.01$) ตามลำดับ ครอบครัวและเพื่อนสามารถทำนายร่วมการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาลได้มากที่สุด เนื่องจากการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข นักศึกษาต้องพักอาศัยในหอพักของวิทยาลัย การใช้ชีวิตร่วมกันทั้งการเรียนการฝึกปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักศึกษามีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ

การดำเนินชีวิตประจำวันซึ่งกันและกันตลอดเวลา เป็นปัจจัยกระตุ้นให้นักศึกษาแต่ละคนต้องพยายามเรียนรู้ และปรับตัวเพื่อให้ทันกันโดยเฉพาะในด้านการเรียนในรายวิชาพื้นฐาน เช่น กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา พยาธิวิทยา และเภสัชศาสตร์ ที่ต้องอาศัยพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษทั้งทั่วไปและเชิงวิชาชีพ การเรียนและร่วมทำกิจกรรมอื่น ๆ กับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน ทั้งในห้องเรียนและในหอพัก นอกเวลาเรียนทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความสนิทสนมกัน สามารถปรับตัวเข้าหากันเพื่อไปสู่เป้าหมายร่วมกันและครอบครัวคอยสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา ในการใช้ภาษาอังกฤษจากงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ Ismail et al.(2015) ที่สรุปว่า การที่ผู้เรียนได้ใช้เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับเพื่อนสามารถส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ดี เนื่องจากผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกมีความสุขและพึงพอใจ ทำให้เกิดความมั่นใจและรู้สึกมีคุณค่า ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคล

เทคโนโลยีเป็นปัจจัยทำนวยร่วมการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล เนื่องจาก ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของเทคโนโลยีทั้งรูปแบบของเทคโนโลยีดิจิทัลและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและพัฒนาอย่างมาก การใช้ชีวิต การติดต่อสื่อสาร ธุรกิจและการศึกษา ล้วนต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเหล่านี้ และกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมของผู้คนในสังคมโลก การศึกษาของ Al Mubarak (2016) พบว่านักศึกษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองใช้สื่อออนไลน์ (Social Media) ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผ่านเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ที่หลากหลาย ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ โน้ตบุ๊ก การดูภาพยนตร์ การใช้ Web blogs YouTube Twitter และ Facebook ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล การอภิปรายหัวข้อการเรียนและการนำเสนอในห้องเรียน เดียวกัน โดยให้เหตุผลว่า Twitter และ Facebook เป็นสื่อออนไลน์ที่ผู้ใช้รู้จักทั่วโลกน่าสนใจ สามารถเข้าถึงได้ง่าย และไม่มีค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังมีรูปแบบใหม่ ๆ สำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่ทันสมัยอยู่เสมอ เช่นเดียวกับการศึกษาในประเทศไทย (Chomphuchart, 2017) พบว่านักศึกษาไทยพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษผ่านอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการเรียน บันทึกลง และการสื่อสาร

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยทำนวยร่วมการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาล สิ่งแวดล้อมทางกายภาพในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียนและวิทยาลัยฯ เช่น อาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักศึกษา บุคคลทั่วไป ตลอดจนบุคลากร ผู้ป่วย และผู้รับบริการในโรงพยาบาลที่นักศึกษาพยาบาลได้มีการพบเจอในชีวิตประจำวันของนักศึกษาแต่ละคน นอกจากนี้ยังรวมถึง ของเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ วิธีการสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งในการใช้ชีวิตและการเรียน เป็นปัจจัยจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ที่สามารถกำหนดพฤติกรรมในการใช้ภาษาอังกฤษของบุคคลได้ (ภราดร สุขพันธ์, 2561)

นโยบายวิทยาลัยและอาจารย์มีความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปางแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายว่า วิทยาลัยพยาบาลฯ มุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตที่มีสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษทุกชั้นปี โดยเรียนกับครูสอนภาษาอังกฤษทั้งครูที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และครูต่างชาติที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา นอกจากนี้ วิทยาลัยยังมีนโยบายให้อาจารย์ผู้สอนรายวิชาทางการพยาบาลใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนและมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยน

ประสบการณ์และสื่อสารกับเพื่อนชาวต่างชาติอย่างสม่ำเสมอ มีการสอบวัดระดับทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาตามนโยบายของสถาบันพระบรมราชชนกทุกปี และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทุกคนที่จะจบการศึกษาวิทยาลัยฯ มีนโยบายให้สอบ TOEIC (Test of English for International Communication) ซึ่งนักศึกษาพยาบาลรับรู้มาก่อนเข้าศึกษาแล้วว่าการเรียนหลักสูตรพยาบาลจำเป็นต้องใช้ทักษะภาษาอังกฤษทั้งในการเรียนและการปฏิบัติงาน สำหรับปัจจัยด้านอาจารย์ อธิบายได้ว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนหรือในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ การใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนพบได้น้อย นอกจากนี้การฝึกปฏิบัติงานในสถานพยาบาล อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติบุคลากรในแหล่งฝึก ผู้รับบริการและผู้ป่วยส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถาบันการศึกษาทางการพยาบาล สามารถวางแผนการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาพยาบาลจากผลการวิจัย ดังนี้

1. จัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่นอกเหนือจากรายวิชาตามหลักสูตร โดยรูปแบบของกิจกรรมควรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้นักศึกษาพยาบาลแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อสารกับเพื่อนชาวต่างชาติควรมีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
2. จัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เช่น ห้องเรียนรู้ คอมพิวเตอร์และโปรแกรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนการจัดเวลาให้บริการที่เอื้อให้นักศึกษาพยาบาลสามารถมาใช้บริการได้ตามความต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- ภราดร สุขพันธ์. (2561). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับความเป็นบัณฑิตในยุคปัจจุบัน. **วารสาร มจร.ทริภูฏชัยปริทรรศน์**, 2(2), 89-100.
- เยาวเรศ สมทรัพย์ และอัมมา วารีย์. (2562). แปรนัยพยาบาลไทยในศตวรรษที่ 21: ความท้าทายต่อวิชาชีพพยาบาล. **วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์**, 39(3), 169-178.
- Almarwaey, A. O. (2017). Using Social-Networking Sites in Learning English Language and Students' Self-Efficacy. *US-China Education Review A*, 7(5), 246-254.
- Al Mubarak, A. A. (2016). Learning English as a second language through social media: Saudi Arabian tertiary context. *International Journal of Linguistics*, 8(6), 112-127.
- Chomphuchart, N. (2017). Thai University Students' Attitudes toward the Use of the Internet in Learning English. *Rangsit Journal of Educational Studies*, 4(1), 13-30.

- Franco, A. And Roach, S.S. (2018) An Assessment of the English Proficiency of the Thai Workforce and Its Implication for the ASEAN Economic Community: An Empirical Inquiry. **Open Journal of Business and Management**, 6, 658-677.
- Ismail, N. S., Atek, E. S. E., Azmi, M. N. L., & Mohamad, M. (2015). **The Role of Peer Facilitator in Enhancing English Language Proficiency in a Simulated Environment**. *English Language Teaching*, 8(2), 78-85.
- Kampak, K. (2015). **Preparing to step into the ASEAN community**. The dimension of nursing education; Available from: <http://www.rtn.cn.ac.th>
- Lagi, K. (2016). Compulsory teaching of English: Impacts on learning in a Fiji classroom. **Open Journal of International Education**, 1(2), 90-101.
- Listiyaningsih, T. (2017). The Influence of Listening English Song to Improve Listening Skill in Listening Class. **Academica: Journal of Multidisciplinary Studies**, 1(1), 35-49.
- Olusiji, L. (2016). **Parents, Teachers and Peers Effects on College Students' Motivational Intensity to Learn English**. *Language in India*, 16(4), 61-80.
- Sargsyan, M., & Kurghinyan, A. (2016). The use of English language outside the classroom. **Journal of Language and Cultural Education**, 4(1), 29-47.
- Vibulphol, Jutarat. (2016). **Students' Motivation and Learning and Teachers' Motivational Strategies in English Classrooms in Thailand**. *English Language Teaching*, 9(4), 64-75.

การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์กิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง

Logistics Cost Analysis for Ceramic Businesses in Lampang

ไอลดา คำปากุล^{1*}, ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล², อรุณี ยศบุตร³ และศรฐา วรณกุล⁴(Ilada Khampagul^{1*}, Chaiyot Sumritsaku², Arunee Yodbutr³ and Satha Waroonkun⁴)^{1*,2,3,4}สาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยแม่โจ้

อีเมลล์ผู้แต่งหลัก : Ilada.kpa@gmail.com เบอร์โทร : 09 5448 6757

วันที่รับบทความ 5 พฤษภาคม 2563

Received: May. 5, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 28 มิถุนายน 2563

Revised: Jun. 28, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 30 มิถุนายน 2563

Accepted: Jun. 30, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง 2) เพื่อการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง และผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กิจการขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงงาน กิจการขนาดกลาง จำนวน 2 โรงงาน และกิจการขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงงาน

โดยผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิก ประกอบไปด้วย การจัดการคำสั่งซื้อ การบริการลูกค้า การพยากรณ์ความต้องการสินค้า การสื่อสารในงานโลจิสติกส์ การจัดการการบรรจุภัณฑ์และการบรรจุ การจัดการสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ การขนส่ง การบริหารจัดการและสำนักงาน และการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ 2) ต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกมีความแตกต่างกัน ในด้านต้นทุนตามหลักการแล้วกิจการขนาดใหญ่จะมีต้นทุนที่สูงที่สุด รองลงมา เป็นกิจการขนาดกลาง และกิจการขนาดเล็กใช้ต้นทุนน้อยที่สุด ยกเว้น กิจกรรมการบริการลูกค้า ในกิจกรรมย่อยการบริการออกแบบสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า จะเห็นว่า กิจการขนาดเล็กใช้ต้นทุนในกิจกรรมนี้สูงที่สุด จำนวน 35,109.44 บาท รองลงมาเป็นกิจการขนาดกลาง จำนวน 25,963.00 บาท และกิจการขนาดใหญ่ไม่มีต้นทุนในกิจกรรมนี้ เช่นเดียวกันกับกิจกรรมการพยากรณ์ความต้องการสินค้า ในกิจกรรมย่อยการคาดการณ์ความต้องการสินค้าในอนาคต จะเห็นว่า กิจการขนาดเล็กใช้ต้นทุนในกิจกรรมนี้สูงที่สุด จำนวน 23,860.28 บาท รองลงมาเป็นกิจการขนาดกลาง จำนวน 20,478.82 บาท และกิจการขนาดใหญ่ไม่มีต้นทุนในกิจกรรมนี้ และในกิจกรรมการจัดซื้อ กิจกรรมย่อยการจัดซื้อวัตถุดิบ กิจการขนาดใหญ่ใช้ต้นทุนในกิจกรรมนี้สูงที่สุด จำนวน 103,874.00 บาท รองลงมาเป็นกิจการขนาดเล็ก จำนวน 31,974.48 บาท และกิจการขนาดกลาง จำนวน 22,210.64 บาท ข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ ลดต้นทุนกิจกรรมที่สูงเป็นอันดับหนึ่ง จากการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม พบว่า กิจกรรมกระบวนการผลิตเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดต้นทุนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.39 ของต้นทุนรวมทั้งหมด โดยจุดมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมการผลิตเป็นหลัก หากทำการลดต้นทุนไปในกิจกรรมกระบวนการผลิตที่มีต้นทุนสูง จะสามารถลดต้นทุนรวมของกิจการได้

คำสำคัญ: ต้นทุนโลจิสติกส์; กิจการเซรามิก; ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม

Abstract

This research aims 1) To study the logistic activities of ceramic businesses in Lampang Province. 2) To analyze the cost. 3) Comparative study of the cost of logistics activities of ceramic businesses in Lampang Province. The researcher collected data about ceramic businesses in Lampang Province. The sample consists of two small factories, two mid-sized factories and two large factories.

The finding showed that the logistics activities of ceramic businesses include order management, customer service, demand forecasting, logistics communications, procurement, packaging, Warehouse and storage, transportation, office and reverse logistics. The cost of logistics activities of the ceramic business are different. Actually, large businesses have the highest costs. The second is mid-sized businesses and small businesses using the least costs. Except customer service activities of the sub-activity of the product design service according to the customer's purchase order, it shown that small businesses use the highest cost of this activity in the amount of 35,109.44 baht, mid-sized businesses of 25,963.00 baht and large businesses do not have the cost of this activity. Likewise, the demand forecasting activities in the sub-activities, anticipating future demand for products, small businesses will use the highest costs of this activity in the amount of 23,860.28 baht, mid-sized businesses of 20,478.82 baht and large businesses do not have the cost of this activity and purchasing activity, sub-activity of materials purchasing, large businesses use the highest costs of this activity in the amount of 103,874.00 baht. Then the small businesses were 31,974.48 baht and mid-sized businesses got 22,210.64 baht. The research suggestion is to reducing the activity cost at the highest level from the activity base cost calculation, found that Production activities are the most cost-effective activities. Accounting for 70.39 percent of the total cost Which mainly focuses on production activities If reducing costs in high cost production process activities Will be able to reduce the total cost of the business.

Keywords: Logistic Cost; Ceramic Enterprise; Activities-Based Costing

บทนำ

กิจการเซรามิกเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมาตั้งแต่ในอดีต เนื่องจากมีการใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นส่วนใหญ่ มีการจ้างแรงงานจำนวนมากในกระบวนการผลิต โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด จึงเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชนบทได้ อีกทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์สะท้อนอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น โดยผลิตภัณฑ์เซรามิกที่เราสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ กระเบื้องปูพื้น บุผนัง เครื่องสุขภัณฑ์ เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ของชำร่วย เครื่องประดับ ลูกถ้วยไฟฟ้า เป็นต้น ในการศึกษางานวิจัยนี้เก็บข้อมูลในจังหวัดลำปาง เนื่องจากจังหวัดลำปางเป็นแหล่งผลิตเซรามิกมากที่สุดในประเทศไทย โดยจังหวัดลำปาง

มีโรงงานเซรามิก จำนวน 159 โรงงาน เป็นร้อยละ 65.70 ของจำนวนกิจการเซรามิกทั้งหมดในประเทศไทย ตามด้วยจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 โรงงาน ร้อยละ 11.16 จังหวัดราชบุรี จำนวน 23 โรงงาน เป็นร้อยละ 9.50 จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 20 โรงงาน ร้อยละ 8.26 และจังหวัดนครราชสีมา (ด่านเกวียน) จำนวน 13 โรงงาน ร้อยละ 5.37 ตามลำดับ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัสดุอุตสาหกรรมสร้างสรรค์, 2561) แต่อย่างไร จากข้อมูลตัวเลขส่งออกนำเข้าสินค้าเซรามิกจากกลุ่มเซรามิกสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ระบุว่าสถิติการส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิก ปี 2560 มีมูลค่าส่งออกรวม 26,720 ล้านบาท ปี2561 มีมูลค่าส่งออก 27,234 ล้านบาท และถ้าดูเปรียบเทียบมูลค่าส่งออกรวม ช่วงเดือนม.ค. - ส.ค.61 มีมูลค่ารวม 18,341.91 ล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2562 มูลค่ารวมอยู่ที่ 18,746.84 ล้านบาท ส่วนสถิติการนำเข้าปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าที่ 24,824 ล้านบาท ปี2561 มีมูลค่า 23,938 ล้านบาท และในช่วง เดือนม.ค. - ส.ค.61 มีมูลค่ารวม 15,538.93 ล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2562 มูลค่ารวมอยู่ที่ 14,329.75 ล้านบาท ถ้าเปรียบเทียบกับการส่งออกรวมอุตสาหกรรมเซรามิกในอดีตที่มีมูลค่าสูงกว่า 30,000 ล้านบาทต่อปี อุตสาหกรรมเซรามิกกำลังเผชิญปัญหาหลากหลายรูปแบบ เช่น การนำเข้าเซรามิกราคาถูก (มาก) จากจีน ที่เข้ามาตีตลาดในประเทศไทยในราคาถูกกว่าตั้ง 30 - 50% โดยเฉพาะเซรามิกราคาถูกที่นำเข้าจากจังหวัดในแนวตะเข็บชายแดน ทำให้ผู้ประกอบการที่มีสายป่านสั้นในพื้นที่ชนภาคเหนือได้รับผลกระทบอย่างหนัก (ฐานเศรษฐกิจ คอลัมน์ Let Me Think, 2562)

ซึ่งในส่วนของการดำเนินกิจการจำเป็นต้องใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมโลจิสติกส์ที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการซัพพลายเชน เพื่อช่วยในการวางแผน การสนับสนุน การควบคุม การไหลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการเก็บรักษาสินค้า บริการ กับสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจากจุดเริ่มต้นไปสู่จุดสุดท้าย เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า (The Council of Supply Chain Management Professionals: CSCMP, 2018) หน้าที่นี้ก็คือ การนำสินค้าจากแหล่งที่ถูกต้องในรูปแบบ จังหวะเวลา คุณภาพ และปริมาณ ด้วยต้นทุนที่พอเหมาะไปสู่สถานที่ที่ต้องการ โดยการวางแผนการดำเนินการและการประสานงานดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยต้นทุนการดำเนินการที่สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่านาย อภิปรัชญาสกุล, 2551) จึงต้องทราบต้นทุนของกิจการเสียก่อน โดยนำต้นทุนฐานกิจกรรมมาปรับใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งระบบต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing: ABC) เป็นแนวคิดของระบบการบริหารต้นทุนที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนหันมาให้ความสนใจกับการบริหารกิจกรรมและต้นทุนที่เกี่ยวข้อง โดยการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์โดยแบ่งแยกตามกิจกรรมที่เกิดขึ้น เมื่อแยกเป็นกิจกรรมได้แล้ว จะจัดสรรทรัพยากรให้กับการทำกิจกรรม จึงจะนำไปสู่การพิจารณาค่าใช้จ่าย หลักการคำนวณต้นทุนกิจกรรม จะคำนวณในรูปแบบต้นทุนต่อหน่วย ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของต้นทุนที่เกิดขึ้นในกิจกรรมที่ปฏิบัติงานจริง แนวคิดสำคัญของ ABC เป็นคิดต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เข้าไปในกิจกรรมของธุรกิจ โดยอาศัยความสัมพันธ์ของตัวผลักดันต้นทุน (Cost Driver) แล้วจึงคิดต้นทุนนั้นเข้าสู่ตัวสินค้า หรือสิ่งที่จะคิดต้นทุน สมมติฐานที่สำคัญของแนวคิดต้นทุนกิจกรรม คือ กิจกรรมต่าง ๆ ของธุรกิจได้ก่อให้เกิดต้นทุน (Activities Cause Costs) และกิจกรรมต่าง ๆ ได้ถูกใช้ไปในสิ่งที่จะคิดต้นทุนนั้น (Cost Object Consume Activities) (ดวงมณี โกมารทัต, 2552)

จากที่กล่าวผู้วิจัยเห็นว่า การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง การนำทฤษฎีการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ เพื่อการวางแผน การดำเนินการและการประสานงาน ดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยต้นทุนการดำเนินการที่สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC นำไปสู่การพิจารณาค่าใช้จ่าย หลักการคำนวณต้นทุนกิจกรรม จะคำนวณในรูปแบบต้นทุนต่อหน่วย ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของต้นทุนที่เกิดขึ้นในกิจกรรมที่ปฏิบัติงานจริง โดยนำการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลไปประกอบวางแผน การดำเนินกิจการในปัจจุบันและอนาคตหรือการตัดสินใจ ในการควบคุมต้นทุนและสามารถเข้าสู่ การแข่งขันในกิจการเซรามิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง

ขอบเขต

ศึกษาต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปางเท่านั้น โดยนำแนวคิดต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing: ABC) มาใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน กิจกรรมโลจิสติกส์ และเปรียบเทียบต้นทุนโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ประกอบการในกิจการโรงงานเซรามิกในจังหวัดลำปาง การศึกษาครั้งนี้การเลือกกลุ่ม ตัวอย่างได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยประชากร ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ กิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง จำนวน 159 กิจการ (ศูนย์วิจัยและ พัฒนาวัสดุอุตสาหกรรมสร้างสรรค์, 2561) โดยจะแบ่งตามการพิจารณาอนุญาตโรงงาน (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม, 2557) ดังนี้ (1) โรงงานจำพวกที่ 1 (โรงงานขนาดเล็ก) จำนวน 2 โรงงาน (2) โรงงาน จำพวกที่ 2 (โรงงานขนาดกลาง) จำนวน 2 โรงงาน (3) โรงงานจำพวกที่ 3 (โรงงานขนาดใหญ่) จำนวน 2 โรงงาน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จากกิจการเซรามิก 6 แห่ง ในจังหวัดลำปาง โดยมีขั้นตอนการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1. ทำการพัฒนาคำถามจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างและจากการทบทวน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. นำเครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาคำถามแล้ว มาสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ช่วยตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักวิชาการ และความสมบูรณ์แบบของเครื่องมือ

3. นำเครื่องมือที่ได้ไปทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ โดยแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการพัฒนาคำถามแล้วแบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกิจการเซรามิก ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานของกิจการโรงงานเซรามิก ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายแต่ละขั้นตอนของผู้ประกอบการ รวมถึงปริมาณการใช้ทรัพยากรของแต่ละกิจกรรม โดยการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ จะใช้วิธีการคำนวณต้นทุนบนฐานกิจกรรมและเกณฑ์เวลา Time – Driven Activity – Based Costing ช่วยในการค้นหาชั่วโมงการทำงานของพนักงาน และนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity – Based Costing: ABC) มาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมของต้นทุนที่เกิดขึ้น โดยมีกระบวนการในการวิเคราะห์ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการโรงงานเซรามิก (2) กำหนดกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อย (3) ศึกษาต้นทุนทั้งหมดจำแนกตามทรัพยากรที่ใช้และกำหนดเกณฑ์การ กระจายต้นทุน (4) คำนวณต้นทุนทั้งหมดของแต่ละกิจกรรม โดยใช้วิธีการคำนวณต้นทุนบนฐานกิจกรรมและเกณฑ์เวลา (TDABC) (5) ศึกษาปริมาณการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรมและคำนวณต้นทุนต่อชั่วโมงการทำงาน

ผลการวิจัย

การศึกษาการคำนวณต้นทุนได้นำระบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกโดยละเอียดดังต่อไปนี้ ได้แก่ การวิเคราะห์กิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิก การวิเคราะห์ตัวผลักดันต้นทุน การวิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกิจกรรมกระจายต้นทุนค่าใช้จ่ายเข้าแต่ละกิจกรรมและการวิเคราะห์ต้นทุนต่อชั่วโมงการทำงาน

1) การศึกษากิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีกิจกรรมโลจิสติกส์แบบบูรณาการของ Stock and Lambert ประกอบด้วย การบริการลูกค้า การจัดการคำสั่งซื้อ การพยากรณ์ความต้องการของลูกค้า การจัดการสินค้าคงคลัง การจัดการคลังสินค้าและการจัดเก็บ การจราจรและการขนส่ง การจัดซื้อจัดหา กระบวนการโลจิสติกส์ย้อนกลับ การจัดเตรียมอะไหล่และงานบริการหลังการขาย การเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้า การเคลื่อนย้ายวัสดุต่าง ๆ บรรจุภัณฑ์และการบรรจุ และการสื่อสารในการกระจายสินค้าด้านโลจิสติกส์ โดยสามารถนำมาประยุกต์เชื่อมโยงกับกิจกรรมของกิจการเซรามิก สามารถแบ่งกิจกรรมหลักได้ 10 กิจกรรม ได้แก่ การจัดการคำสั่งซื้อ การบริการลูกค้า การพยากรณ์ความต้องการสินค้า การสื่อสารในงานโลจิสติกส์ การจัดซื้อ การบรรจุภัณฑ์ การจัดการสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ การขนส่ง การบริหารจัดการและสำนักงาน การจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ และยังได้วิเคราะห์แบ่งกิจกรรมย่อย ออกเป็นทั้งหมด 15 กิจกรรม เพื่อนำมาใช้ในการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมแยกออกเป็นรายกิจกรรมย่อย โดยข้อมูลที่นำมาคำนวณได้มาจากข้อมูลทางบัญชี การสัมภาษณ์ และการสังเกตจากการปฏิบัติงานจริง ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษากิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการ

เซรามิกในจังหวัดลำปาง การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง
จากการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ โดยแบ่งแยกกิจกรรมได้ 10 กิจกรรม

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการกระจายต้นทุนค่าใช้จ่ายคำนวณต้นทุนเป็นรายกิจกรรม

ตารางที่ 1 การกระจายค่าใช้จ่ายในการผลิตเข้ากิจกรรมโลจิสติกส์

ลำดับ	รายการ	เลขที่กิจกรรม	รวมค่าใช้จ่ายในแต่ละกิจกรรม			
			รวมทั้งสิ้น	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
1	วัตถุดิบในการผลิต	2.2	4,300,728.00	250,428.00	374,100.00	3,676,200.00
2	ค่าแก๊ส	2.2	2,551,560.00	304,560.00	933,000.00	1,314,000.00
3	วัสดุประกอบการผลิต	2.2	125,300.00	42,100.00	41,200.00	42,000.00
4	ค่าแรงงานเหมา	2.2	180,000.00	180,000.00	-	-
5	ค่าบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ	7.2	1,716,434.00	39,756.00	134,238.00	1,542,440.00
6	ค่าแรงงานประจำ	1.1	208,293.94	49,289.52	67,499.42	91,505.00
		2.1	61,072.44	35,109.44	25,963.00	-
		2.2	8,477,700.24	667,428.60	1,533,222.00	6,277,050.00
		3.1	103,428.50	20,929.92	41,249.08	41,249.50
		3.2	44,339.10	23,860.28	20,478.82	-
		4.1	191,182.66	32,178.94	67,498.22	91,505.50
		4.2	120,678.92	11,930.14	48,749.78	59,999.00
		5.1	158,059.12	31,974.48	22,210.64	103,874.00
		6.1	564,611.60	39,001.08	101,861.52	423,749.00
		6.2	597,318.00	74,850.00	98,343.00	424,125.00
		6.3	163,590.92	35,341.92	61,949.00	66,300.00
		7.1	125,295.60	8,400.00	21,345.60	95,550.00
		8.1	119,601.00	19,125.00	34,176.00	66,300.00
		9.1	1,181,378.36	44,379.72	363,755.64	773,243.00
		10.1	57,456.34	12,601.20	20,480.14	24,375.00
7	ค่าซ่อมบำรุง	9.1	111,400.00	12,600.00	36,300.00	2,500.00
8	ค่าเสื่อมราคาอาคาร	9.1	398,706.14	25,000.00	32,039.47	341,666.67
9	ค่าเสื่อมราคารถยนต์	9.1	386,289.68	53,750.00	79,761.90	252,777.78
10	ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรในการผลิต	2.2	472,918.37	27,825.12	131,868.42	313,224.83
11	ค่าเสื่อมราคาแม่พิมพ์และแบบพิมพ์	2.2	2,091,312.50	428,611.11	273,812.50	1,388,888.89
12	ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต	2.2	21,759.72	8,368.75	7,362.50	6,028.47
13	ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การบรรจุสินค้า	7.2	19,654.38	3,394.38	1,760.00	14,500.00

ตารางที่ 1 การกระจายค่าใช้จ่ายในการผลิตเข้ากิจกรรมโลจิสติกส์ (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	เลขที่กิจกรรม	รวมค่าใช้จ่ายในแต่ละกิจกรรม			
			รวมทั้งสิ้น	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
14	ค่าเสื่อมราคาค่าอุปกรณ์สำนักงาน	9.1	12,168.75	2,856.25	3,683.33	5,629.17
15	ค่าเสื่อมราคาเครื่องใช้สำนักงาน	9.1	25,000.00	5,250.00	6,500.00	13,250.00
16	ค่าบิลเงินสด, บิลส่งของ	9.1	5,460.00	936.00	2,496.00	2,028.00
17	ค่าวัสดุสำนักงาน	9.1	83,400.00	4,200.00	15,000.00	64,200.00
18	ค่าบริการอื่น ๆ	9.1	15,000.00	15,000.00	-	-
19	ค่าสาธารณูปโภค	9.1	883,980.00	48,828.00	223,152.00	612,000.00
20	ค่าโทรศัพท์	9.1	84,000.00	18,000.00	24,000.00	42,000.00
21	ค่าอินเทอร์เน็ต	9.1	31,008.00	7,608.00	7,584.00	15,816.00
22	ค่าน้ำมันรถ	9.1	195,000.00	45,000.00	60,000.00	90,000.00
รวมทั้งสิ้น			25,885,086.54	2,630,471.60	4,916,640.13	18,337,974.80

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการกระจายต้นทุนค่าใช้จ่ายในตารางที่ 1 มาคำนวณต้นทุนเป็นรายกิจกรรม

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ในการทำกิจการเซรามิก

กิจกรรม	กิจกรรมย่อย	ต้นทุนแต่ละกิจกรรม			
		รวมทั้งสิ้น	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
1. การจัดการคำสั่งซื้อ	1.1 รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า	208,293.94	49,289.52	67,499.42	91,505.00
2. การบริการลูกค้า	2.1 การบริการออกแบบสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า	61,072.44	35,109.44	25,963.00	-
	2.2 กระบวนการผลิต	18,221,278.83	1,909,321.58	3,294,565.06	13,017,392.19
3. การพยากรณ์ความต้องการสินค้า	3.1 การวางแผนการใช้วัตถุดิบในแต่ละคำสั่งซื้อ	103,428.50	20,929.92	41,249.08	41,249.50
	3.2 การคาดการณ์ความต้องการสินค้าในอนาคต	44,339.10	23,860.28	20,478.82	-
4. การสื่อสาร	4.1 External Communication	191,182.66	32,178.94	67,498.22	91,505.50
	4.2 Internal Communication	120,678.92	11,930.14	48,749.78	59,999.00

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ในการทำกิจการเซรามิก (ต่อ)

กิจกรรม	กิจกรรมย่อย	ต้นทุนแต่ละกิจกรรม			
		รวมทั้งสิ้น	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
5. การจัดซื้อ	5.1 การจัดซื้อวัตถุดิบ	158,059.12	31,974.48	22,210.64	103,874.00
6. การบรรจุภัณฑ์และการบรรจุ	6.1 ตรวจสอบคุณภาพสินค้า	564,611.60	39,001.08	101,861.52	423,749.00
	6.2 บรรจุภัณฑ์และหีบห่อป้องกันตัวสินค้า	2,333,406.38	118,000.38	234,341.00	1,981,065.00
	6.3 บรรจุภัณฑ์และหีบห่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้าย	163,590.92	35,341.92	61,949.00	66,300.00
7. การจัดการคลังสินค้าและการจัดเก็บ	7.1 การจัดการพื้นที่ในคลังสินค้าและจัดเก็บสินค้า	125,295.60	8,400.00	21,345.60	95,550.00
8. การขนส่ง	8.1 การขนส่ง	119,601.00	19,125.00	34,176.00	66,300.00
9. การบริหารจัดการและสำนักงาน	9.1 การบริหารจัดการและสำนักงาน	3,412,791.58	283,407.97	854,273.00	2,275,110.61
10. การจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ	10.1 การจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ	57,456.34	12,601.20	20,480.14	24,375.00
รวมทั้งสิ้น		25,885,086.93	2,630,471.85	4,916,640.28	18,337,974.80

2) การวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง พบว่า กิจกรรมการจัดการคำสั่งซื้อ ประด้วยต้นทุนกิจกรรมการรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า มีต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 91,505.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 67,499.42 บาท และกิจการขนาดเล็ก 49,289.52 บาท กิจกรรมการบริการลูกค้า ประด้วยกิจกรรมการบริการออกแบบสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า มีต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดเล็ก 35,109.44 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 25,963.00 บาท ส่วนกิจการขนาดใหญ่ ไม่มีต้นทุนในกิจกรรมนี้ เนื่องจากเน้นจำหน่ายสินค้าที่มีอยู่แล้วในโรงงาน หรือสินค้าที่ออกแบบโดยโรงงานเป็นหลัก และกิจกรรมกระบวนการผลิต มีต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 13,017,392.19 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 3,294,565.06 บาท และกิจการขนาดเล็ก 1,909,321.58 บาท กิจกรรมการพยากรณ์ความต้องการสินค้า ประด้วยกิจกรรมการวางแผนการใช้วัตถุดิบในแต่ละคำสั่งซื้อ มีต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 41,249.50 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 41,249.08 บาท และกิจการขนาดเล็ก 20,929.92 บาท และกิจกรรม การคาดการณ์ความต้องการสินค้าในอนาคต มีต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดเล็ก

23,860.28 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 20,478.82 บาท และกิจการขนาดใหญ่ ไม่มีต้นทุน ในกิจกรรมนี้ เนื่องจากกิจการเน้นผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อเป็นหลัก กิจกรรมการสื่อสารในงาน โลจิสติกส์ ประด้วยกิจกรรม External Communication มีต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 91,505.50 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 67,498.22 บาท และกิจการขนาดเล็ก 32,178.94 บาท และกิจกรรม Internal Communication ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 59,999.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 48,749.78 บาท และกิจการขนาดเล็ก 11,930.14 บาท กิจกรรมการจัดซื้อ ประด้วยกิจกรรมการจัดซื้อวัตถุดิบ ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 103,874.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดเล็ก 31,974.48 บาท และกิจการขนาดกลาง 22,210.64 บาท กิจกรรมการบรรจุภัณฑ์และการบรรจุประด้วยกิจกรรมตรวจสอบคุณภาพสินค้า ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 423,749.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 101,861.52 บาท และกิจการขนาดเล็ก 39,001.08 บาท กิจกรรมบรรจุภัณฑ์และหีบห่อป้องกันตัวสินค้า ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 1,981,065.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 234,341.00 บาท และกิจการขนาดเล็ก 118,000.38 บาท และกิจกรรมบรรจุภัณฑ์และหีบห่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้าย ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 66,300.00 บาท รองลงมากิจการขนาดกลาง 61,949.00 บาท และกิจการขนาดเล็ก 35,341.92 บาท กิจกรรมการจัดการสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ ประด้วยกิจกรรมการจัดการพื้นที่ในคลังสินค้า และจัดเก็บสินค้า ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 95,550.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 21,345.60 บาท และกิจการขนาดเล็ก 8,400.00 บาท กิจกรรมการขนส่ง ประด้วยกิจกรรมการขนส่งสินค้า ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 66,300.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 34,176.00 บาท และกิจการขนาดเล็ก 19,125.00 บาท กิจกรรมการบริหารจัดการและสำนักงาน ประด้วยกิจกรรมการบริหารจัดการและสำนักงาน ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 2,275,110.61 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 854,273.00 บาท และกิจการขนาดเล็ก 283,407.97 บาท กิจกรรมการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ ประด้วยกิจกรรมการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ ต้นทุนสูงที่สุดอยู่ที่กิจการขนาดใหญ่ 24,375.00 บาท ตามด้วยกิจการขนาดกลาง 20,480.14 บาท และกิจการขนาดเล็ก 12,601.20 บาท สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิเคราะห์ เปรียบเทียบต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง

ผลการเก็บข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นพบว่า ต้นทุนของแต่ละขนาดกิจการมีความแตกต่างกัน โดยโรงงานจำพวกที่ 1 (ขนาดเล็ก) ต้นทุนทั้งสิ้น 2,630,471.60 บาท โรงงานจำพวกที่ 2 (ขนาดกลาง) ต้นทุนทั้งสิ้น 4,916,640.13 บาท โรงงานจำพวกที่ 3 (ขนาดใหญ่) ต้นทุนทั้งสิ้น 18,337,974.80 บาท และรวมต้นทุนของกิจการเซรามิกทั้งสิ้น 25,885,086.54 บาท

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. กิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง ตามทฤษฎีกิจกรรมโลจิสติกส์แบบบูรณาการของ Stock and Lambert สามารถแบ่งกิจกรรมหลักได้ 10 กิจกรรม ได้แก่ การจัดการคำสั่งซื้อ การบริการลูกค้า การพยากรณ์ความต้องการสินค้า การสื่อสารในงานโลจิสติกส์ การจัดซื้อ การบรรจุภัณฑ์ การจัดการสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ การขนส่ง การบริหารจัดการ

และสำนักงาน การจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฤดี นิยมรัตน์ (2553) พบว่า การจัดการโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมผลิตเครื่องเบญจรงค์จังหวัดสมุทรสงคราม ตามทฤษฎี กิจกรรมโลจิสติกส์แบบบูรณาการของ Stock and Lambert ประกอบด้วยกิจกรรมการบริการลูกค้า การวางแผนเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของอาคารโรงงาน มีกิจกรรมการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ การบรรจุหีบห่อ การขนส่งและการจัดส่ง โลจิสติกส์ย้อนกลับ การกระจายสินค้า การจัดการช่องทางจัดจำหน่าย และกิจกรรมการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ส่วนกิจกรรมโลจิสติกส์ที่สถานประกอบการมีการดำเนินการน้อย ได้แก่ กิจกรรมคลังสินค้า การเก็บสินค้าเข้าคลัง การพยากรณ์ และวางแผนอุปสงค์ โดยได้ยกกิจกรรมโลจิสติกส์มาประยุกต์เข้ากับอุตสาหกรรมผลิตเครื่องเบญจรงค์ และเพิ่มเติมกิจกรรมเพื่อความเหมาะสม

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง โดยใช้ การคำนวณต้นทุนกิจกรรมแบบ Activity - Based Costing (ABC) พบว่า ต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ที่มีมากที่สุด คือ กิจกรรมการบริการลูกค้า มีต้นทุนการดำเนินงานสูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีกิจกรรมย่อยที่ก่อให้เกิดต้นทุนสูงที่สำคัญ คือ กิจกรรมกระบวนการผลิต มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 18,221,278.83 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 70.39 ของต้นทุนรวมทั้งหมด ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของกานติมา อิมศรี (2555) พบว่า กิจกรรมการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อมีต้นทุนในการดำเนินการสูงเป็นอันดับหนึ่ง การดำเนินงานในกิจกรรมการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อมีต้นทุนในการดำเนินการสูงเป็นอันดับหนึ่ง การดำเนินงานในกิจกรรมการบรรจุภัณฑ์ จึงมีความจำเป็นกับการให้บริการของทางแพคเกจจิ้งบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ภายในแพคเกจ ทำให้การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบทำได้รวดเร็วขึ้นและเสียหายน้อยที่สุดและแตกต่างกับงานวิจัยของอตุลย์ พุกอินทร์ (2559) พบว่า ต้นทุนรวมโลจิสติกส์ที่มีมากที่สุด คือ ต้นทุนโลจิสติกส์ปลายน้ำที่มีต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งที่ต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ในกระบวนการโลจิสติกส์ปลายน้ำ แสดงให้เห็นว่าลักษณะของกิจการที่แตกต่างกันมีผลต่อการใช้ต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากจุดเน้นของกิจการแต่ละกิจการมีการให้ความสำคัญที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน ซึ่งกิจการเซรามิกมีจุดเน้นที่กระบวนการผลิตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอยู่ในกิจกรรมหลักบริการที่คำนึงถึงการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าในกิจการเซรามิก ครอบคลุมถึงการนำสินค้าที่ถูกต้อง ถูกจำนวน ถูกสถานที่ ถูกเวลา ตรงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิกในจังหวัดลำปาง มีประเด็นที่จะเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังนี้

ลดต้นทุนกิจกรรม จากการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมพบว่า กิจกรรมการบริการลูกค้า ในกิจกรรมย่อยกระบวนการผลิตเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดต้นทุนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.39 ของต้นทุนรวมทั้งหมด โดยจุดมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมการผลิตเป็นหลัก ผู้วิจัยมองว่าถ้าทำการลดต้นทุนไปในกิจกรรมกระบวนการผลิตที่มีต้นทุนสูง จะสามารถลดต้นทุนรวมของกิจการได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ปรับปรุงระบบบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยราชการ และระหว่างหน่วยราชการกับภาคส่วนอื่น ๆ และชุมชน ในการแก้ไขปัญหาด้านต้นทุนโลจิสติกส์ของกิจการ

เซรามิก ในกิจกรรมที่มีต้นทุนสูง จากงานวิจัยคือกิจกรรมกระบวนการผลิต ซึ่งหน่วยงานราชการ อาจจะมีส่วนในการให้ผู้เชี่ยวชาญจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการในการลดต้นทุนส่วนที่ไม่จำเป็น ในกระบวนการผลิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำแนวคิด Activity-Based Management (ABM) มาศึกษาเรื่องการจัดการโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิก
2. เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องการจัดการโลจิสติกส์ของกิจการเซรามิก เท่านั้น การวิจัยในครั้งต่อไปอาจจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับโลจิสติกส์ของกิจการประเภทอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2557). **ขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตโรงงาน**. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.diw.go.th/hawk/form/การพิจารณาอนุญาตโรงงาน.pdf>. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2561.
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2561). **รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 4/2561 และแนวโน้มไตรมาสที่ 1/2562**. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.ryt9.com/s/oie/2963762> สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2562.
- กานติมา อัมศรี และจกมลดินทร์ แสงอาสววิริยะ. (2555). **ต้นทุนโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมกุ้งแปรรูปด้วยระบบต้นทุนฐานกิจกรรม**. วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2555
- คอลัมน์ Let Me Think. **จับชีพจรเซรามิกไทยหายใจรวยริน!!!**. ฐานเศรษฐกิจ, 27 ตุลาคม 2562. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.thansettakij.com/content/413052>. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562.
- คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2551). **การจัดการต้นทุนโลจิสติกส์**. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดีย แอนด์พับลิชชิง.
- เซรามิกเลิฟเวอร์. (2556). **กระบวนการผลิต**. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <http://oknation.nationtv.tv/blog/ceramiclover/2013/03/01/entry-1>. สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน 2561.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2552). **การบริหารต้นทุน (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พชรวรรณ สนธิมูล. (2560). **แนวทางการยกระดับศักยภาพอุตสาหกรรมเซรามิกสมัยใหม่ให้ก้าวทันอุตสาหกรรมอนาคต**. สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- พงษ์ชัย อธิคมรัตนกุล. (2550). **โลจิสติกส์ก้าวอย่างประเทศไทยในกระแสโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, 2550
- สมชาย พรชัยวิวัฒน์ และธนัญญา วสุศรี. (2550). **คู่มือแนะนำแนวทางในการลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์**. สำนักงานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัสดุอุตสาหกรรมสร้างสรรค์. (2561). **รายชื่อโรงงานเซรามิก**. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://cim.dip.go.th/th/category/2017-03-03-02-37-41/2017-03-03-02-47-12>. สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2562.
- อดุลย์ พุกอินทร์. (2559). การวิเคราะห์และการลดต้นทุนโลจิสติกส์ผลิตภัณฑ์เหล็กน้ำพี้. **วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาง**. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559
- Cooper, R. & Kaplan, R. S., (1992). **Activity-Based Systems: Measuring the Costs of Resource Usage**. Accounting Horizons, 1-13
- CSCMP: Council of Supply Chain Management Professionals. (2018). **Supply Chain Management and Logistics Definition**. [online], Availabel: <http://www.cscmp.org/Website/AboutCSCMP/Definitions/Definitions.asp>. access on March 19, 2018.
- Stock, J.R., & Lambert, D.M., (2001). **Strategic Logistics Management**. 4th ed., New York: McGraw-Hill.

กลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพทางสื่อโฆษณาออนไลน์ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19

Health Communication Strategy of Online Advertorial in VIRUS COVID-19 Outbreak

ณัฐวัฒน์ คณารักษ์สมบัติ^{1*}

(Natawat Khanaruksombut^{1*})

^{1*}สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อีเมลผู้แต่งหลัก : dr.nut@msn.com เบอร์โทร : 08 8193 7916

วันที่รับบทความ 1 พฤษภาคม 2563

Received: May. 1, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 2 กันยายน 2563

Revised: Sep. 2, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 8 กันยายน 2563

Accepted: Sep. 8, 2020

บทคัดย่อ

จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ต้องกักตัวอยู่ภายในบ้าน รัฐบาลได้มีมาตรการปิดห้างสรรพสินค้า สถานที่ท่องเที่ยว ตลาดสด ร้านค้า และผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ ทำให้นักโฆษณาต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการโฆษณา ซึ่งกลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพทางสื่อออนไลน์ เป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นการนำเสนอขายสินค้าในภาวะที่ประชาชนต้องกักตัวภายในบ้าน โดยใช้แนวคิดหลักของการโฆษณา คือ การขายสินค้าที่นำเสนอเกี่ยวกับข้อมูลของสุขอนามัย แสดงถึงความเป็นห่วงเป็นใยผู้บริโภค การสร้างบุคลิกภาพในตราสินค้า เพื่อให้ตราสินค้ามีความเหมาะสม และแตกต่างจากสินค้าคู่แข่ง สะท้อนให้เห็นถึงความมั่นคง สร้างความน่าเชื่อถือ สร้างความจดจำในตราสินค้า และเกิดความภาคภูมิใจเมื่อใช้สินค้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาด ซึ่งจะทำให้สินค้าขายได้ในช่วงวิกฤติไวรัสโควิด-19

คำสำคัญ: กลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพ; สื่อโฆษณาออนไลน์; ไวรัสโควิด-19

Abstract

As a result of the COVID-19 outbreak in Thailand, most people are confined to their homes. The government has taken measures to close department stores. Tourist attractions, fresh markets, shops and providers of different types Causing advertisers to adjust their advertising strategy Which the online health communication strategy It is one way to present products for sale in the condition that the public has to be confined to the house. Using the main idea of advertising is to sell products that offer information about hygiene. Shows concern for consumers Brand personality formation So that the brand is suitable and different from competing products It reflects the stability and reliability. Create brand recognition and pride when using the product. To achieve marketing objectives Which will make the product sell during the COVID-19 crisis.

Keywords: Health Communication Strategy; Online Advertorial; Virus Covid-19

บทนำ

การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจประเทศไทย ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านพฤติกรรมของผู้บริโภค และสภาพสังคม

นิตยสารโพลีซันนิ่ง (2563) วิเคราะห์จากผลการวิจัยจากธนาคารออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (ANZ Research) พบว่า จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ประเทศไทยมีผลกระทบ ด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

1. ความผันผวนของค่าเงินบาทมาตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 โดยเงินบาทมีแนวโน้มที่จะอ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่อง

2. ตัวเลขการนำเข้า – ส่งออก ระหว่างไทยกับตลาดการค้าหลักอย่างประเทศจีนมีอัตราการลดลงอย่างมีนัยสำคัญนับตั้งแต่ช่วงต้นปีจากมาตรการต่าง ๆ ของจีนในการลดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

3. อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกรวมถึงประเทศไทยยังมีความไม่แน่นอน จากเดิมที่ประเทศไทยจะรับผลกระทบจากเหตุการณ์ไวรัสโควิด-19 คาดการณ์แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจเติบโต 3% ตลอดทั้งปี

สุพริศ สุวรรณิก (2563) ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า เมื่อการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สิ้นสุดลง สังคมโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในแง่มุมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การทวนกระแสโลกาภิวัตน์ (deglobalization) จะมีความเข้มข้นมากขึ้น และทำให้ห่วงโซ่อุปทานโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาเกิดวิกฤตครั้งนี้ เราได้เห็นหลายประเทศใช้นโยบายแบบเน้นตนเอง (inward-looking policy) หรือปกป้องทางการค้า (protectionism) อย่างชัดเจนกันอยู่แล้ว โดยเฉพาะจากสงครามการค้าที่ปะทุขึ้นโดยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ แห่งสหรัฐฯ ที่ส่งเสริมให้บริษัทสัญชาติอเมริกันกลับมาผลิตในประเทศมากขึ้น และกีดกันการค้าจากต่างประเทศ ประเด็นนี้ก็กลับมาชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วยเมื่อวิกฤตไวรัสโควิด-19 ที่กำลังตอกย้ำความเชื่อของฝ่ายขวาจัดและผู้ไม่สนับสนุนโลกาภิวัตน์ ว่าการพึ่งพิงระบบการผลิตระหว่างประเทศมากเกินไปเป็นเรื่องอันตราย ซึ่งจะเร่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลกที่มีอยู่แล้วให้ยิ่งรวดเร็วมากขึ้น กล่าวคือ ประเทศต่าง ๆ จะหันมาพึ่งพาห่วงโซ่อุปทานในประเทศตนเองเพิ่มขึ้นอีก และกระจายความเสี่ยงด้านการผลิตและขายสินค้า โดยไม่พึ่งพาแต่ประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น เพราะเห็นผลกระทบชัดเจนจากขั้นตอนการผลิตหรือตลาดขายสินค้าเมื่อยามที่ต้องปิดตัวลง ซึ่งเป็นผลจากมาตรการต่าง ๆ อาทิ การปิดเมืองหรือประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด นอกจากนี้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ อาจเปลี่ยนวิกฤตครั้งนี้ให้เป็นโอกาส ในการคิดทบทวนอย่างรอบคอบว่านโยบายเศรษฐกิจของประเทศจะเดินไปในทิศทางใด โดยจะพยายามกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจโดยไม่พึ่งพารายได้ทางใดทางหนึ่งจนเกินไป อาทิ ไม่พึ่งพาแต่การส่งออกหรือการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่อาศัยการบริโภคและการลงทุนในประเทศเป็นเครื่องจักรสำคัญ

2. ปัญหาเชิงโครงสร้างโดยเฉพาะด้านสาธารณสุข จะได้รับการแก้ไขให้ทั่วถึงและเสมอภาคมากขึ้น วิกฤตไวรัสโควิด-19 สร้างแรงกดดันให้รัฐบาลหลายประเทศหันมาใส่ใจพื้นฐานด้านสาธารณสุขของประชาชนและไม่ปล่อยให้กลไกตลาดเป็นตัวจัดการอย่างที่เคยเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐฯ ที่ระบบสาธารณสุขไม่มีระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า วิกฤตครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการ

ที่บุคคลจะเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้หรือไม่ นั่นไม่ควรเป็นเรื่องของปัจเจกชนอีกต่อไป เพราะคนคนหนึ่งที่เป็นพาหะของโรคอยู่ แต่ไม่สามารถไปใช้บริการตรวจหาเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ เพราะจ่ายค่าตรวจไม่ไหวทั้ง ๆ ที่อยากตรวจ จึงต้องใช้ชีวิตแบบเดิมตามปกติ ทำให้การแพร่ระบาดไปสู่ผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว จนในที่สุดการควบคุมโรคในภาพรวมจะทำได้ยากลำบาก และเป็นเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกา ต้องเผชิญกับวิกฤตการแพร่ระบาดหนักหนากว่าประเทศพัฒนาแล้วอื่น ๆ ดังที่ปรากฏในปัจจุบันตามยอดผู้ติดเชื้อในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแซงหน้าประเทศอิตาลีไปแล้ว ดังนั้น หลังผ่านพ้นวิกฤตครั้งนี้ เราอาจได้เห็นบทบาทที่เพิ่มขึ้นของระบบรัฐสวัสดิการในแต่ละประเทศก็เป็นได้

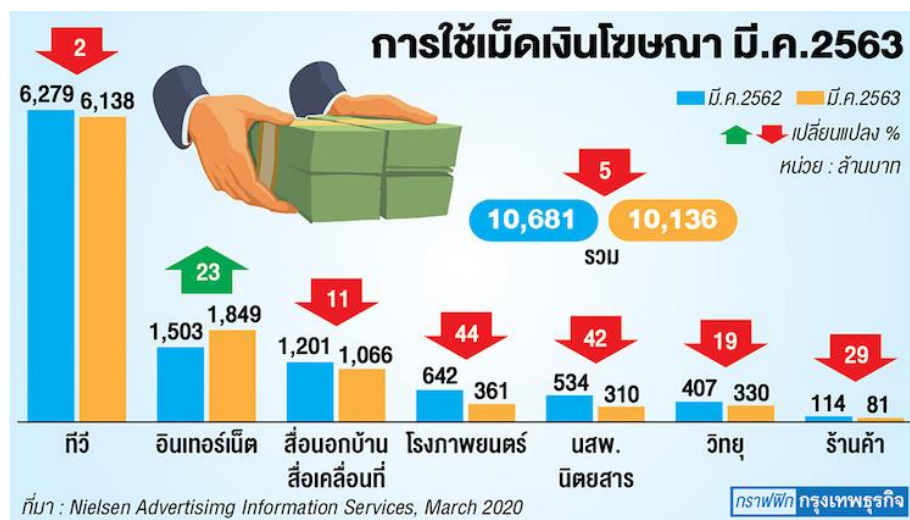
3. สังคมจะก้าวเข้าสู่ระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้ทันพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ย้อนกลับไปในสมัยการแพร่ระบาดของโรคซาร์สในปี 2545 ก็สร้างจุดเปลี่ยนสำคัญสำหรับการใช้เทคโนโลยีออนไลน์อย่างอีคอมเมิร์ซในจีนให้มาเป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนอย่างสูง โดยเฉพาะอาลีบาบาและเจดิดอทคอม เพราะผู้คนหลีกเลี่ยงการติดเชื้อจากพื้นที่สาธารณะและหันมาสั่งซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น มาถึงวิกฤตครั้งนี้ก็จะทิ้งร่องรอยไว้เช่นกัน โดยเป็นการตอกย้ำให้ร้านค้าและห้างสรรพสินค้าแบบดั้งเดิมต้องเร่งพัฒนาอย่างก้าวกระโดด เพื่อช่วงชิงตลาดจากการค้าขายแบบออนไลน์มากขึ้นอีก รวมทั้งเทคโนโลยีดิจิทัลหลายประเภทที่มีมานานแล้วแต่ยังไม่มีคนใช้กันมากนัก วิกฤตครั้งนี้ก็กลับบังคับให้คนต้องหันมาใช้เทคโนโลยีเหล่านี้อย่างจริงจัง และสร้างโอกาสต่อยอดให้มีผู้เล่นในตลาดมากยิ่งขึ้น อาทิ แพลตฟอร์มที่ช่วยสื่อสารทางไกล จัดประชุม หรืออีเวนต์ ซึ่งผู้บริโภคจะเกิดความคุ้นเคยและเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาใช้เทคโนโลยีอย่างถาวร นอกจากนี้ แม้กระทั่งสถาบันการศึกษาก็ต้องพัฒนาไปใช้วิธีการสอนแบบออนไลน์ทดแทนทั้งหมดในช่วงวิกฤต ซึ่งอาจพลิกโฉมระบบการศึกษาโลกไปโดยสิ้นเชิงหลังผ่านพ้นวิกฤตแล้ว และสุดท้ายแต่ไม่ท้ายสุด ผู้คนอาจจะกลัวการใช้เงินสดหรือธนบัตร เพราะกระดากอาจเป็นพาหะของเชื้อโรคได้แม้ผ่านพ้นวิกฤตไวรัสโควิด-19 ไปแล้ว และจะเริ่มคุ้นชินกับการรักษาสุขอนามัยอย่างเข้มงวดไปจนถึงการใช้ชีวิตประจำวันที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อสุขภาพ ด้วยปัจจัยเหล่านี้จะทำให้ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นได้

ตั้งแต่ที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ประชาชนในหลาย ๆ ประเทศมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสาธารณสุขอย่างมาก ส่งผลไปทางการใช้ชีวิตในสังคมอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันตนเองและครอบครัว ไม่ให้เป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น การสวมหน้ากากอนามัยเวลาอยู่ในที่ชุมชน ลดการสัมผัส หลีกเลี่ยงการยืนในระยะใกล้กัน เดินทางในระยะไกลน้อยลง งดเว้นการท่องเที่ยวในที่ชุมชน เปลี่ยนแปลงวิธีการซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าหรือตลาด ประชาชนมีการเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาด และการป้องกันตัวเองจากโรคไวรัสโควิด-19 มากขึ้น รวมทั้งการใช้บริการสินค้า อาหารจากสื่อออนไลน์แทนการออกไปซื้อด้วยตัวเอง สำหรับบทความนี้ มีวัตถุประสงค์นำเสนอการสร้างสรรค์งานโฆษณาออนไลน์ผ่านแนวคิดการสื่อสารสุขภาพ เพื่อให้เป็นอีกทางเลือกในการโฆษณาสินค้า และบริการในช่วงภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 หรือการแพร่ระบาดจากโรคร้ายอื่น ๆ ในอนาคต

การปรับตัวของการโฆษณา

เมื่อการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 กระทบประเทศไทยพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19 รายแรกเมื่อเดือนมกราคม 2563 จนกระทั่งช่วงปลายเดือนมีนาคม 2563 รัฐบาลมีมาตรการปิดห้างร้าน และสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ต้องอยู่บ้าน ทำงานจากบ้าน (Work from Home) ลดเสี่ยงจากการสัมผัสเชื้อ และป้องกันการแพร่ระบาด ทำให้การรับสื่อโฆษณาเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เม็ดเงินการโฆษณาสินค้าทุกประเภทในเดือนมีนาคม 2563 ลดลงร้อยละ 5 เหลือมูลค่า 10,136 ล้านบาท

ตั้งแต่เดือนมกราคม - มีนาคม 2563 เทียบกับเดือนเมษายน 2563 การดูโทรทัศน์ เพิ่มขึ้นเป็น 4.31 ชั่วโมงต่อวันต่อคน จากเดิม 4.03 ชม. ชั่วโมงต่อวันต่อคน ทำให้นาทีทอง ตั้งแต่ 20.20 - 20.30 น. อัตราเรตติ้งโต ร้อยละ 29 จากเดิม ร้อยละ 26 ส่วนหัวเมืองในต่างจังหวัดเรตติ้งโต ร้อยละ 15 จากร้อยละ 11 และช่วงเวลาที่โตขึ้นมามีทั้งเช้า กลางวันด้วย เพื่อติดตามข่าวสาร รายงานสถานการณ์ผู้ป่วยไวรัสโควิด-19 แต่ละวัน

ภาพที่ 1 แสดงเม็ดเงินโฆษณา เดือนมีนาคม 2563

ที่มา: www.bangkokbiznews.com (2563)

มาร์เกตติ้งอูปลัส (2563) ได้เผยแพร่ข้อมูลจาก QuestMobile ระบุว่านับตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 เป็นต้นมา ผู้บริโภคใช้เวลาอยู่กับโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ต้นเดือนมกราคม อยู่ที่ 6.1 ชั่วโมงต่อคนต่อวัน ปลายเดือนมกราคม เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 6.8 ชั่วโมงต่อคนต่อวัน เดือนกุมภาพันธ์ ขยับขึ้นมาที่ 7.3 ชั่วโมงต่อคนต่อวัน

แม้จะมีการชะลอการโฆษณาลงจากยอดโฆษณาที่ลดลง แต่สินค้ารายใหญ่ยังคงมีการใช้เงินบนสื่อเพื่อมุ่งหวังสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสินค้าในระยะยาว โดยมีแนวทางสำหรับนักโฆษณา ดังนี้

1. ในระยะยาวนักโฆษณาสามารถใช้กรณีศึกษาจากประเทศจีนที่สถานการณ์ไวรัสโควิด-19 เริ่มมีการคลี่คลายในการวางแผน และปรับตัว ในขณะเดียวกันในระยะสั้นก็ยังสามารถศึกษา

การรับมือต่าง ๆ จากประเทศที่กำลังประสบภาวะการแพร่ระบาดอย่างร้ายแรงอย่างเช่น ประเทศอิตาลี เพื่อเป็นแนวทางในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง

2. นักโฆษณาควรมองหาช่องทางที่จะเพิ่มมูลค่าของการบริการ รวมถึงการสร้าง ความมั่นใจ ความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคและสังคม เนื่องจากสถานการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ ไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาปกติ จึงเป็นโอกาสที่จะทำให้สินค้าเข้าไปมีส่วนร่วม และอยู่ในใจของผู้บริโภค

3. นักโฆษณามีหน้าที่ต้องติดตามสถานการณ์ของการแพร่ระบาด และพฤติกรรมของผู้บริโภค รวมไปถึงการเสฟสื่ออย่างใกล้ชิดแบบวันต่อวัน เพื่อให้สินค้ามีโอกาสในการปรับแผนกลยุทธ์ทางการตลาดและการขาย ทั้งนี้รวมถึงแนวทางเพื่อการวางแผนการสื่อสารและการออกแบบชิ้นงาน โฆษณาที่ต้องอิงกระแสหรือเหตุการณ์สำคัญของปี เช่น กีฬาโอลิมปิก 2020 ที่ประเทศญี่ปุ่น สินค้าควรมีแผนสำรองในกรณีที่มีการปรับ หรือเปลี่ยนเงื่อนไขการจัดงานจากผลกระทบของไวรัส โควิด-19

ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ประชาชนส่วนใหญ่ต้องกักตัวเองอยู่แต่ในบ้าน หรือเคหสถาน ทำให้สื่อโทรศัพท์มือถือ มีบทบาทในการหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเชื้อไวรัส โควิด-19 เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้การขายสินค้า ออนไลน์ การจัดส่งสินค้าถึงหน้าบ้านเติบโตตาม แต่การทำโฆษณาสินค้าให้เกิดการขายที่ยั่งยืน จากช่วงเหตุการณ์ไวรัสโควิด-19 นั้น นักโฆษณาต้องใช้การสร้างการจดจำให้แก่สินค้า โดยการขาย สินค้าที่เน้นการเป็นห่วง ดูแลสุขภาพผู้บริโภค และสร้างสินค้าให้เป็นผู้ช่วยเหลือจากการกักตัว แต่ในบ้านของผู้บริโภค

การสื่อสารสุขภาพ (Health Communication)

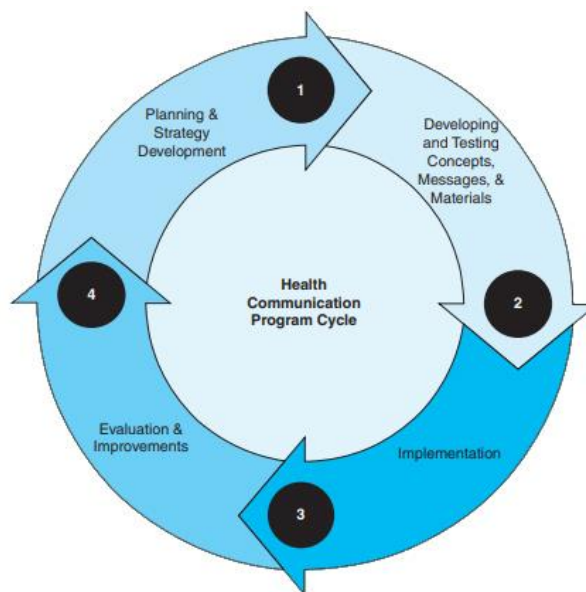
เมธาวี จำเนียร และเมธี แก้วสนิท (2561) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารสุขภาพ (Health communication) ไว้ว่า การสื่อสารสุขภาพเป็นการใช้สื่อสารมวลชน (Mass Communication) และการใช้สื่อประสมประเภทต่าง ๆ (Multi Media) รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เผยแพร่ ข้อมูล และเนื้อหาสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ทำให้เกิดความตระหนักในระดับปัจเจก บุคคลและสังคม รวมทั้งเป็นแรงเสริมให้คนในสังคมค้นหา และเรียนรู้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาวิถีชีวิต สุขภาพที่ดีให้กับตนเองได้

มลินี สมภพเจริญ (2551) ได้ให้ความหมาย การสื่อสารสุขภาพว่า การนำเอาศาสตร์ทางด้านการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารด้านสุขภาพเพื่อประโยชน์ในการป้องกันสุขภาพ แก่ประชาชน หรือตามคำนิยามของ The National Cancer Institute ให้คำจำกัดความไว้ว่าการ สื่อสารสุขภาพหรือการสื่อสารสาธารณสุข (Health Communication) หมายถึงความสามารถในการ เพิ่มระดับความรู้และตระหนักในปัญหาสุขภาพ แนวทางการแก้ไขปัญหาสุขภาพและมีอิทธิพล ต่อการรับรู้ความเชื่อและทัศนคติ ซึ่งจะเปลี่ยนบรรทัดฐานทางสังคมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอย่างทันทีทันใดในการอธิบายบอกต่อในเรื่องการดูแลสุขภาพ ให้ความร่วมมือกับนโยบาย สุขภาพ เพื่อทำความเข้าใจในตัวอย่างการใช้สื่อเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแบ่งประเภทการสื่อสารสุขภาพ ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) การสื่อสารภายในบุคคล
- 2) การสื่อสารระหว่างบุคคล
- 3) การสื่อสารกลุ่มใหญ่และการสื่อสารสาธารณะ
- 4) การสื่อสารองค์กร
- 5) การสื่อสารมวลชน

การสื่อสารสุขภาพจะมีการใช้การสื่อสารทั้ง 5 ประเภทข้างต้น เพียงแต่ว่าจะมีผู้ส่งสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสารแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานการณ์ของการสื่อสาร

แนวคิดการสื่อสารสุขภาพ (Health Communication) เป็นแนวคิดที่เกิดจากการสัมพันธ์ระหว่าง การสื่อสาร และสุขภาพมีจุดกำเนิดจาก สุขศึกษา (Health Education) ซึ่งเป็นวิชาในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เช่น สุขบัญญัติ 10 ประการ ให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษา หรือซ่อมแซมสุขภาพ หลังจากนั้นแนวทางเรื่องสุขภาพได้มีการพัฒนาไปเป็นการส่งเสริมสุขภาพ (Health Communication) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนกลยุทธ์ด้านสุขภาพอนามัยจากในอดีตว่าไม่สบายไปหาหมอ มาเป็นสุขภาพดีไม่มีขาย อยากได้ต้องลงมือเอง ดังนั้นกลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพผ่านสื่อโฆษณาออนไลน์ควรต้องคำนึงถึงวงจรการวางแผนการสื่อสารด้านสุขภาพ (Health Communication Planning Cycle) เนื่องจากการวางแผนการสื่อสารด้านสุขภาพมีวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงความคิดของกลุ่มเป้าหมายด้วยข้อความและสื่อ โดยการสร้างเรื่องราวต่าง ๆ เข้าไปในสื่อที่ต้องการจะเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ ในการที่จะส่งไปถึงกลุ่มเป้าหมาย ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ เริ่มจาก การวางแผนและพัฒนากลยุทธ์ จากนั้นเข้าสู่การคิดค้น และสร้างสรรค์ข้อความที่ต้องการจะโฆษณาผ่านแนวคิดหลักและข้อความที่ผู้รับจะเข้าใจ จากนั้นจึงซื้อพื้นที่สื่อและเผยแพร่ชิ้นงานโฆษณา เมื่อมีผลลัพธ์อาจจะปรับปรุงชิ้นงานโฆษณา หรือประเมินผลภายหลังสิ้นสุด

ภาพที่ 2 วงจรการวางแผนการสื่อสารด้านสุขภาพ

ที่มา: Claudia Parvanta, 22 : 2017

กลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพทางสื่อออนไลน์

ณัฐพร สิงห์คำ (2556) ได้อธิบายคำว่า กลยุทธ์ คือ การเลือกหนทางและวิธีการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้กลยุทธ์ก็คือทิศทางที่นักวางแผนคิดขึ้นเหมือนความคิด และเทคนิควิธีที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กลยุทธ์การสื่อสาร คือ การสื่อสารที่เน้นอารมณ์เพื่อโต้ตอบผู้รับสารและเป็นการแสดงบุคลิกอารมณ์ของผู้ส่งสารอีกด้วย ผู้สื่อสารจึงต้องมีความเข้าใจในประเด็นจากมุมมองที่หลากหลาย (Rhetorically Sensitive) คล้ายกับผู้ส่งสารแบบบูรณาการ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความคล้อยตามในสารนั้น โดยใช้กลยุทธ์แบบวาทศิลป์และทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกต่อสารและคู่สื่อสาร กลยุทธ์การสื่อสารเน้นความสุภาพในสังคม คือ การสื่อสารที่ใช้ความสุภาพระหว่างผู้ส่งสารเพื่อให้การสื่อสารไม่เกิดความเสียหายหรือเสียหายกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นกลยุทธ์ที่คำนึงถึงสภาพจิตใจของคน

กลยุทธ์การสื่อสารที่ดีมีลักษณะ ดังนี้ (ธนวัฒน์ ชิตโสภณดิลก, 2558)

- 1) กลยุทธ์มีความชัดเจนมีจุดเด่น คือ มีจุดเด่นที่เน้นอย่างชัดเจน ขอบเขตต้องไม่กว้างจนเกินไป เนื่องจากขอบเขตที่กว้างเกินไปทำให้กลยุทธ์ขาดความหมายชัดเจน
- 2) กลยุทธ์มีการประสานกลไกทุกอย่างเข้ากันได้ คือ แนวร่วมฝ่ายต่าง ๆ มีการทำงานร่วมกันและมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน ทำให้การทำงานสำเร็จไปด้วยดี
- 3) กลยุทธ์ต้องมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงให้ทันกับเหตุการณ์คือ ต้องทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารออนไลน์ คือ สื่อที่มุ่งที่ความต้องการของมนุษย์ที่ปฏิสัมพันธ์หรือติดต่อ

สื่อสารระหว่างกัน กลายเป็นการสื่อสารแบบหลายทิศทางที่สามารถโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกชอบไม่ชอบ และยังสามารถส่งรูปภาพหรือสื่ออื่น ๆ เพื่อประกอบความคิดเห็นได้ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถกระทำได้โดยทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาหรือคอยการตอบสนองใด ๆ (อภิชาติ ตีลกสกุลชัย, 2554) ในยุคที่ผู้บริโภคต่างใช้สื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย จึงทำให้ภาคธุรกิจมีอาจปฏิเสธการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ได้ ซึ่งหากธุรกิจใดเลือกที่จะเพิกเฉยและไม่สนใจต่อช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เท่ากับเป็นการหยิบบัญชีให้กับคู่แข่งในทางอ้อมนั่นเอง หากธุรกิจขาดซึ่งกลยุทธ์หรือวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์แล้ว ย่อมมีโอกาสที่จะไม่ได้รับผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร การสื่อสารออนไลน์จึงต้องอาศัยกลยุทธ์เช่นเดียวกับการสื่อสารช่องทางอื่น ๆ

การสื่อสารสุขภาพออนไลน์จึงเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญไม่แพ้การสื่อสารสุขภาพช่องทางอื่น ๆ แม้จะเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่ายและมีการกระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็วนักสื่อสารสุขภาพ จึงจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะด้านสุขภาพด้วยเช่นกัน เมื่อนักสื่อสารมีความรู้ด้านนี้ดีพอในการสื่อสารสุขภาพออนไลน์ก็จะสร้างความเชื่อใจ จนทำให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือ ในการตัดสินใจว่าจะมีพฤติกรรมทางสุขภาพตามแนวทางที่ถูกต่อนั้น ๆ หรือไม่ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งมีค่ายิ่งเพราะกว่าจะได้มาซึ่งความไว้วางใจจากกลุ่มเป้าหมาย เป็นเรื่องที่ต้องสะสมสร้างความคุ้นเคยเป็นระยะเวลายาวนาน และต้องลงทุนลงแรงอย่างมหาศาลกว่าจะเป็นที่ประจักษ์และยอมรับต่อกลุ่มเป้าหมาย กลยุทธ์การสื่อสารออนไลน์ จึงเป็นการใช้กลวิธีเพื่อสื่อสารให้เนื้อหาสุขภาพมีประสิทธิภาพและใช้การ

สื่อสารเพื่อเข้าไปอยู่ในใจผู้รับสาร การสื่อสารสุขภาพออนไลน์ที่ดีคือความพร้อมของทีมงาน จึงเป็นหลักสำคัญ รวมถึงการเตรียมพร้อมของข้อมูลที่น่าเสนอ ต้องมีความถูกต้องและนำเสนอได้ทัน ต่อสถานการณ์ปัจจุบันได้เป็นอย่างดีดีสื่อสารสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้ ผู้สื่อสาร จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีก่อนนำเสนอแก่ผู้รับสาร ซึ่งกลยุทธ์การสื่อสาร (Communication Strategy) จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดการและวางแผนต่าง ๆ ถือว่าสำคัญมาก เพราะหากขาดแนวทาง ในการกำหนดกลยุทธ์แล้ว เนื้อหาสุขภาพที่สื่อสารออกไปจะขาดความน่าเชื่อถือได้และยากที่จะทำให้ องค์การประสบความสำเร็จ

การออกแบบและการสร้างสรรค์งานโฆษณาการสื่อสารสุขภาพทางสื่อออนไลน์

การสร้างสรรค์งานโฆษณาเป็นความพยายามในการใช้การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ตลอดจนแนวคิดไปสู่ผู้บริโภค ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การโฆษณาจึงต้องมีลักษณะสร้างสรรค์ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาด ด้านผู้บริโภคและด้านสื่อโฆษณา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างงาน โฆษณาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีขั้นตอนดังนี้ (อารยา โคกระบินทร์, 2554 : 10-11)

1. การวิเคราะห์ลักษณะของผู้รับข่าวสาร (Audience Characteristics) ซึ่งอาจเป็นผู้ฟัง ผู้อ่านหรือผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการโฆษณา เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภค โดยศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) ผลิตภัณฑ์ (Product) และคู่แข่ง (Competitor)

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการโฆษณา (Creative Objective) สามารถกำหนดโดยถือเกณฑ์ 3 ด้าน คือ 2.1 วัตถุประสงค์ด้านการตลาด (Marketing Objective) โดยมุ่งที่จะกระตุ้นยอดขาย จากผู้บริโภค พ่อค้าปลีก ตัวแทนจำหน่ายหรือพนักงานขาย 2.2 วัตถุประสงค์ด้านพฤติกรรม (Action Objective) เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการตอบสนองเช่น การทดลองใช้ การตัดสินใจซื้อหรือการซื้อ ในปริมาณที่มากขึ้น 2.3 วัตถุประสงค์ทางด้านจิตวิทยาและภาพพจน์ (Psychological and Image Objective) เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจ เกิดความรู้สึกที่ดีหรือเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อใช้สินค้า

รัตนกรณ์ ชูรอด (2555) ได้บอกว่าการหาแนวความคิดหลักในการโฆษณา (Advertising Concept) เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อดึงความสนใจ สร้างปฏิกิริยาและทำให้สินค้ามีความแตกต่างจาก คู่แข่งขันได้แก่ จุดขายที่เป็นเอกลักษณ์ (Unique Selling Promotion) หรือ USP ในการค้นหา จุดขายที่เป็นเอกลักษณ์ โดยการค้นหาคุณสมบัติ ผลประโยชน์ และจุดเด่นของสินค้าหรือบริการนั้น เพื่อชี้ให้เห็นว่ามีความเหนือกว่าคู่แข่งอย่างไร เช่น ความปลอดภัย ความคงทน ความสะดวก ความประหยัด การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning) หมายถึงการกำหนดตำแหน่ง ของสินค้าหรือบริการที่มีคุณค่าต่อจิตใจของผู้บริโภค และเป็นคุณสมบัติที่ผู้บริโภคยอมรับได้ รวมทั้งยังมีลักษณะที่แตกต่างจากคู่แข่งด้วยการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์อาจ กำหนดได้จาก ราคากลุ่มเป้าหมาย ส่วนผสมผลประโยชน์ หรือลำดับชั้นของผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 3 แสดงการนำเสนอสินค้าโดยให้ความคุ้มค่าหลังการบริโภค
ที่มา: www.facebook.com/hinoyacurrythai

ภาพที่ 4 แสดงการนำเสนอผลประโยชน์และจุดเด่นของสินค้าหรือบริการ
ที่มา: www.daikin.co.th

การสร้างบุคลิกภาพในตราสินค้า (Brand Personality) เพื่อให้ตราสินค้ามีความเหมาะสมและแตกต่างจากสินค้าคู่แข่ง สะท้อนให้เห็นถึงความมั่นคงสร้างความน่าเชื่อถือ สร้างความจดจำในตราสินค้าและเกิดความภาคภูมิใจเมื่อใช้สินค้าหรือบริการนั้น

การสร้างภาพพจน์ในตราสินค้า (Brand Image) หมายถึงความรู้สึกรักนึกคิดของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตราสินค้า ทางด้านคุณสมบัติ บุคลิก อารมณ์ และการผสมผสานในจิตใจของผู้บริโภค การโฆษณาเพื่อสร้างภาพพจน์จะพัฒนาโครงสร้างด้านชื่อเสียงของตราสินค้า เช่น สายการบิน สถาบันการเงิน สุรา บุหรี่

การสร้างเรื่องราวประจำตัวสินค้า (Inherent Drama) หมายถึง การสร้าง เรื่องราวประจำตัวสินค้าหรือลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความ สนใจ ติดตามและเกิดการซื้อ

ภาพที่ 5 แสดงการสร้างบุคลิกภาพ การสร้างภาพพจน์หรือการสร้างเรื่องราวประจำตัวสินค้าในตราสินค้า

ที่มา: www.isranews.org

การจูงใจการโฆษณา (Advertising Appeals) หมายถึง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการโฆษณา เพื่อให้เกิดการตอบสนองหรือสร้างอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าหรือบริการ ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้ การจูงใจด้านเหตุผล (Rational Appeals) หมายถึง ลักษณะที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เหตุผลในการเป็นเจ้าของสินค้า โดยมีเนื้อหาที่ข้อเท็จจริงการเรียนรู้ หลักเหตุผลในการจูงใจเช่น รูปลักษณ์ ข้อดี ราคา ความนิยม การจูงใจด้านอารมณ์ (Emotional Appeals) เน้นการให้ข่าวสารที่มีได้มุ่งขายสินค้าโดยตรง เป็นการสร้างภาพพจน์และการตอบสนองความรู้สึกหรือทัศนคติเช่น การตอบสนองด้านความปลอดภัย ความรักในครอบครัวหรือการประสบความสำเร็จในชีวิต

ภาพที่ 6 แสดงการให้ข่าวสารที่มีได้มุ่งขายสินค้าโดยตรง เป็นการสร้างภาพพจน์ ความรู้สึก หรือทัศนคติที่มา: www.brandbuffet.in.th

การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งกระทบต่อเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจประเทศไทย ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านพฤติกรรมของผู้บริโภค และสภาพสังคม ภายหลังที่การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สิ้นสุดลง ประชาชนในหลาย ๆ ประเทศ จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสาธารณสุข ส่งผลไปยังสังคมอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้อัตโนมัติ และครอบครัวเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้เกิดการเข้าสังคมในระยะประชิดตัวน้อยลง การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวไปในแหล่งชุมชนต่าง ๆ น้อยลง การซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้า หรือตลาดที่มีประชาชนหนาแน่นจะน้อยลง แต่จะเกิดการตื่นตัวทางการรับข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขมากขึ้น รวมไปถึงการซื้อขายสินค้าออนไลน์ และจัดส่งสินค้าไปถึงที่อยู่อาศัยมากขึ้น นักโฆษณาต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการโฆษณาสินค้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การสร้างสรรค์งานโฆษณาการสื่อสารสุขภาพทางสื่อออนไลน์ เป็นความพยายามในการใช้การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ตลอดจนแนวคิดไปสู่ผู้บริโภคตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การโฆษณาจึงต้องมีลักษณะสร้างสรรค์ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาดด้านผู้บริโภคและด้านสื่อโฆษณา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างงานโฆษณาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพร สิงห์คำ. (2556). กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ธนพัฒน์ ชิตโสภณดิลก. (2558). กลยุทธ์การสื่อสารบน Facebook Fanpage Goal Thailand ที่มีผลต่อการเข้าชมเว็บไซต์ Goal.com/th/. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- นิตยสารโพสิชั่นนิ่ง. (2563). เปิด 3 ผลกระทบ 3 แนวทางปฏิบัติ ที่นักการตลาด ต้องรับมืออยู่ร่วมกับ COVID-19. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://marketeeronline.co/archives/153064> ค้นหาเมื่อ 19 มีนาคม 2563
- มลินี สมภพเจริญ. (2551). สถานการณ์การสื่อสารสุขภาพ. วารสารสุขศึกษา. ปีที่ 31 ฉบับที่ 110 กันยายน-ธันวาคม 2551. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- มาร์เกตติ้งอุปส์. (2563). COVID-19 Effect! เขย่าวงการโฆษณา-การค้า-วิถีชีวิตคนครั้งใหญ่ และถอด 5 บทเรียนแบรนด์-เอเจนซีควรรู้. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.marketingoops.com/reports/industry-insight/covid-19-effect> ค้นหาเมื่อ 29 เมษายน 2563.
- เมธาวี จำเนียร และเมธี แก้วสนิท. (2561). การสื่อสารสุขภาพเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีของคนในชุมชน. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2561.
- รัตนารณณ์ ชูรอด. (2555). การสร้างสรรค์โฆษณา. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://heajan2012.wordpress.com/บทความโฆษณา-2/ออกแบบโฆษณา> ค้นหาเมื่อ 30 เมษายน 2563.

- สุพริศร์ สุวรรณิก. (2563). โลกจะเปลี่ยนไปอย่างไร หลังวิกฤติโควิด-19 จบลง?. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.thairath.co.th/news/business/1807048> ค้นหาเมื่อ 30 มีนาคม 2563.
- สาวิตรี รินวงษ์. (2563). วิกฤติอุตสาหกรรม-โฆษณา ฝ่าวิกฤติโควิด. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/877880> ค้นหาเมื่อ 26 เมษายน 2563.
- อภิชาติ ตีลสกลชัย. (2554). การศึกษาความต้องการข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยผ่านสื่อออนไลน์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อารยา โคกระบินทร์. (2554). กลยุทธ์การสร้างสรรค์งานโฆษณาของสถาบันเสริมความงามในนิตยสารเพื่อผู้หญิง. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อริยาพร อุดทา. (2559). กลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพออนไลน์ผ่านสื่อเฟซบุ๊กของโรงพยาบาลพญาไท. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- Claudia Parvanta. (2017). *A public health communication*. Jones & Bartlett Learning

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมิฟิเคชันเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักศึกษาครู

Blended Learning model using gamification base to promote computational thinking skills of student's teachers

มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์^{1*}, ทิพรัตน์ สิริวิวงศ์² และกิตติพงษ์ พุ่มพวง³

(Mayuree Phitthayasenee^{1*}, Tipparat Sittiwong² and Kittipong Phumpuang³)

^{1*}สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาก,

^{2,3}สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

อีเมลผู้แต่งหลัก : mayuree_jan@lpru.ac.th เบอร์โทร : 06 1145 9696

วันที่รับบทความ 2 กุมภาพันธ์ 2563
Received: Feb. 2, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 7 กันยายน 2563
Revised: Sep. 7, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 11 กันยายน 2563
Accepted: Sep. 11, 2020

บทคัดย่อ

การก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างลงตัวฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดเชิงเหตุผลและการคิดเชิงคำนวณ ตลอดจนสามารถออกแบบการเรียนการสอนเพื่อรองรับกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่ว่าในทุกพื้นที่ใด เวลาใดก็ตาม ผู้เรียนมักจะพกพาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศติดตัวไว้ตลอดเวลา เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับตนเอง การติดต่อสื่อสาร และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา อาทิ ภาวะสุขภาพเสื่อมโทรม การเกิดภัยอันตราย การเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ดังนั้นบทความนี้จึงได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของนักศึกษาครูในรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ที่มีสัดส่วนของการเรียนการสอนออนไลน์มากกว่าการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า โดยใช้กลไกของเกมิฟิเคชันในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดเชิงเหตุผล การคิดเชิงคำนวณในการแก้ไขปัญหาสำหรับชีวิตประจำวัน ซึ่งอาศัยความสามารถของเทคโนโลยี กล่าวคือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมิฟิเคชันเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักศึกษาครู

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบผสมผสาน; เกมิฟิเคชันเป็นฐาน; ทักษะการคิดเชิงคำนวณ

Abstract

Moving into the 21st century, Thailand had needs to develop teachers who is being critical of the nation. To be able to use the benefits of information technology and communication perfectly. Practice in Systematic thinking, Logical thinking, Computational thinking as well as being Instructional Design in order to support the behavior learners in all areas. Students are always take their own

information technology devices in order to their happiness, communication and promoting learning through active interaction regardless of any results Such as Deteriorated health, Morbidity, Imitation Behavior on social media. Therefore, this article presents teaching and learning styles that are suitable for the behavior of information technology and communication of teachers students. In a blended teaching style with a greater proportion of online teaching than face-to-face teaching. Using gamification to motivate learners to promote systematic thinking skills, logical thinking and computational thinking in the application of solving problems for daily life. Based on ability of Information Technology said that Blended Learning model using gamification base to promote computational thinking skills of student's teachers.

Keywords: blended learning; gamification; computational thinking skills

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 66 ให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ได้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557 - 2559 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับความสามารถของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้ ICT เพื่อการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมสนับสนุนระบบการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์

จากบทบาทสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์หลายประการด้วยกัน อาทิ การศึกษา บันทึกรธุรกิจ อุตสาหกรรมตลอดจนการติดต่อสื่อสารกันในทุกมุมโลกอย่างไร้พรมแดน (มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์, 2558) ดังจะเห็นได้จากในสังคมทุก ๆ วัน ที่ทุก ๆ คนและทุก ๆ วัยจะต้องพกพาโทรศัพท์มือถือติดตัวเพื่อใช้ประโยชน์ในการติดต่อประสานงานและสร้างความเพลิดเพลินให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา อันจะส่งผลให้เยาวชนบางคนอาจจะเกิดการเลียนแบบ พฤติกรรมการปฏิบัติตามสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทั้งในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ในยามใดที่มีปัญหาก็จะแก้ไขปัญหาโดยดูตัวอย่างในโลกออนไลน์ ขาดการคิดวิเคราะห์ คิดแบบมีเหตุผลและคิดหาวิธีการแก้ปัญหาให้ถูกต้อง ส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาไทยจะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบและการคิดเชิงคำนวณเพื่อการประยุกต์แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันนำพาตนเองและประเทศชาติให้มีความปกติสุข เจริญรุ่งเรืองและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.2562 มาตรา 5 วรรค 2 พัฒนาศักยภาพให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลง

ในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อกบฏครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

อนึ่งการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจที่ประกอบด้วยสัดส่วนการผสมผสานระหว่างการเรียนแบบออนไลน์ (Online learning) และการเรียนในชั้นเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face meeting) (สุกัญญา เอื้องกลาง, 2560) ที่ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติห้องเรียนเดิม ตอบสนองต่อความแตกต่างของแต่ละบุคคลด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถควบคุมเวลาสถานที่เส้นทางการเรียนของตนเองได้ และ Ai-Dong Fang & Guo-Long Chen & Zhi-Rang Cai & Lin Cui & Lein Harn (2017) ศึกษาเรื่องการเรียนรู้แบบผสมผสานแบบกลับด้านในชั้นเรียนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานการคิดเชิงคำนวณ พบว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นแนวโน้มการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

การเรียนแบบออนไลน์ถือได้ว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองสภาพแวดล้อมทางการเรียนวิถีใหม่ของมนุษย์ ที่ต้องการการเว้นระยะห่างจากการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเหมาะสมกับผู้เรียน นั่นก็คือจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์และแบบเผชิญหน้าดังเดิมในชั้นเรียน โดยจัดสัดส่วนการเรียนแบบออนไลน์ สำหรับลักษณะเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีให้มากกว่าการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า ในลักษณะเนื้อหาที่เป็นการฝึกปฏิบัติ ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ซึ่งสอดคล้องกับ Lihua Liao & Jin Liang (2017) ศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ พบว่า การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนรู้ด้วยโครงการ การสื่อสารออนไลน์สามารถส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียน โดยการเรียนรู้แบบผสมผสานมีผลกระทบเชิงบวกต่อการคิดคำนวณของนักศึกษาวิทยาลัย

การคิดเชิงคำนวณถูกจัดให้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในอนาคตโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษาผลการวิจัยของ Ting-Chia and Other (2018) พบว่า มีการส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณในด้านการศึกษาซึ่งทำให้เกิดความคับหน้าอย่างมากในการศึกษาการคิดเชิงคำนวณในทศวรรษที่ผ่านมา และรายวิชาประเด็นการวิจัย เครื่องมือการสอนเกี่ยวกับการคิดเชิงคำนวณมีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งการศึกษาการคิดเชิงคำนวณส่วนใหญ่ใช้โครงการเป็นฐาน ปัญหาเป็นฐาน การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนรู้ผ่านเกม การเรียนรู้ด้านสุนทรียภาพ การออกแบบการเรียนรู้ ดังนั้นการคิดเชิงคำนวณจึงถูกนำเสนอเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับนักวิจัย สำหรับผู้สอน และสำหรับผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับ A. Bernik, D. Radošević and G. Bubaš (2017) ได้แนะนำ Gamification ให้เป็น e-Learning ในหลักสูตรมหาวิทยาลัย โดยนำเสนอเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการใช้เกมฟิเคชันในการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่า เกมฟิเคชันนั้นผู้เรียนให้ความสำคัญมากขึ้น เกิดแรงจูงใจในกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรออนไลน์ที่ได้รับการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมกับการใช้เกมฟิเคชัน นอกจากนี้แล้วหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปรับปรุงปีพุทธศักราช 2560 สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สาระที่ 4 เทคโนโลยียังมีจุดเน้นในมาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจและใช้แนวคิดเชิงคำนวณในการแก้ปัญหา

ที่พบในชีวิตจริงอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ การทำงานและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทัน และมีจริยธรรม

จากรายละเอียดข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทักษะการคิดเชิงคำนวณมีความสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันผลิตครูระดับอุดมศึกษาที่มีความจำเป็นจะต้องพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณให้กับนักศึกษาครู โดยเริ่มจากปลูกฝังการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดเชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ให้เกิดความเชื่อมโยงและนำไปสู่การแก้ปัญหาประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้ในอนาคต บทความนี้ผู้เขียนจึงได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมิฟิเคชันเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักศึกษาครู

ความหมายของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน คือ การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นวิธีการศึกษาที่รวมเอาการเรียนรู้ออนไลน์กับวิธีการสอนตามสถานที่แบบดั้งเดิมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยต้องมีครูและผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ (Caroline Lawless, 2019) อีกทั้ง สรพงศ์ สุขเกษม (2560) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน คือ ความสามารถในการออกแบบระบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของรายวิชาในสภาพเดิม ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าและการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้อย่างกลมกลืน ตอบสนองความแตกต่างแต่ละบุคคล โดยสิ่งที่นำมาผสมผสานกัน ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ จุดมุ่งหมาย วิธีการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม และการปฏิสัมพันธ์ และสุกัญญา เอื้องกลาง (2560) กล่าวถึงการเรียนการสอนแบบผสมผสานเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม แบบเผชิญหน้ากับการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ในเวลาเดียวกัน และต่างเวลากัน กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบผสมผสาน คือ การผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าในห้องเรียน (face-to-face) กับการเรียนแบบออนไลน์ (Online learning) เข้าไว้ด้วยกัน โดยจัดให้มีออกแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของห้องเรียนเดิมได้อย่างกลมกลืน ตอบสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เรียนสามารถควบคุมเวลา สถานที่ และเส้นทางการเรียนของตนเองได้

องค์ประกอบและรูปแบบของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

นักออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Designer) หลายท่าน ได้แก่ ใจทิพย์ ณ สงขลา (2561); M. Victoria López-Pérez & M. Carmen Pérez-López & Lázaro Rodríguez-Ariza (2010) และโรไว และจอร์แดน (Rovai and Jordan, 2004) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบผสมผสานมีองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ 1. การเรียนแบบออนไลน์ มีส่วนประกอบย่อย คือ 1) ระบบบริหารการจัดการหลักสูตร (Course Management) โดยกลุ่มผู้ใช้งานแบ่งเป็น 3 ระดับ ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ดูแลระบบ โดยระบบบริหารจัดการหลักสูตรใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารและบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนการ

สอน การแจกเอกสารประกอบการสอน การกำหนดวันส่งงาน การแจ้งงานที่มอบหมายล่วงหน้า การแจ้งประกาศ การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้เรียน ตัวอย่างของระบบบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ MOODLE และ MOOC 2) ระบบการสร้างบทเรียน (Content Management) ประกอบด้วยเครื่องมือในการช่วยสร้างสาระความรู้ ในรูปแบบข้อความ สื่อประสมและทรัพยากรเสมือนในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 3) ระบบการทดสอบและประเมินผล (Test and Evaluation System) ข้อสอบอัตโนมัติ พร้อมเฉลย รายงานสถิติ คะแนน และสถิติการเข้าเรียนของผู้เรียน 4) ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ (Course Tools) ประกอบด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้สื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ได้แก่ เว็บบอร์ด และห้องแชท 5) ระบบจัดการข้อมูล (Data Management System) ได้แก่ ระบบจัดไฟล์และโพลเดอร์ของผู้สอนและผู้เรียนที่มีเนื้อที่เก็บข้อมูลบทเรียน เป็นของตนเอง 2. การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนรู้ คือ การบรรยาย หรือการนำเสนอ (Lecture/presentations) การสาธิต (Demonstration) การทบทวน (Tutorial) การลงมือปฏิบัติ (Workshop) การสัมมนา (Seminar) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การจำลองสถานการณ์ (Simulation) การทำโครงการ (Project) และการเยี่ยมชมสถานที่ (Site Visits)

ความหมายของเกมฟิเคชั่น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของเกมฟิเคชั่น คือ การนำเอาหลักการพื้นฐานในการออกแบบกลไกการเล่นเกมนั้น เช่น แต้มสะสม (Points) ระดับชั้น (Levels) การได้รับรางวัล กระดานผู้นำ (Leader boards) หรือการจัดการแข่งขันระหว่างผู้เข้าร่วม (Competition) มาประยุกต์ใช้ในบริบทการจำลองสภาพแวดล้อมให้เหมือนการเล่นเกมนั้น โดยผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับแต้มหรือรางวัลเมื่อปฏิบัติภารกิจสำเร็จ จุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญของการนำแนวคิดเกมฟิเคชั่น เพื่อต้องการกระตุ้นความสนใจ สร้างความผูกพันและส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดพฤติกรรมตามที่ผู้ออกแบบต้องการ ซึ่งในปัจจุบันเกมฟิเคชั่นในอีเลิร์นนิ่งกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว (ชนัต พูนเดช และธนิศา เลิศพรกุลรัตน์, 2559) อีกทั้ง Yu-kai (2013) ได้กล่าวถึงเกมฟิเคชั่น คือ การนำองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานและดึงดูดใจของเกมมาประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความจริงหรือในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นการออกแบบที่ให้ความสำคัญกับมนุษย์ และสุขวิทยา เยื้องกลาง (2560) ได้ให้ความหมายของเกมฟิเคชั่น คือ การนำเอาแนวคิด ทฤษฎีหรือกลไกพื้นฐานของเกมมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อช่วยในการกระตุ้น ส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยทำให้การเรียนรู้เป็นเหมือนเกมการแข่งขันที่มีความสนุกสนาน น่าสนใจ ทำทหายดึงดูดความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม จนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมและทักษะตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า เกมฟิเคชั่น คือ การนำเอาหลักการพื้นฐานในการออกแบบกลไกการเล่นเกมนั้นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบนโลกแห่งความเป็นจริง ทำให้การเรียนรู้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเหมือนเกมการแข่งขันที่มีความสนุกสนาน น่าสนใจ ทำทหายดึงดูดความสนใจด้วยแต้มคะแนน รางวัล ระดับชั้น กระดานผู้นำ ก่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมและทักษะตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนตั้งไว้ ส่งผลถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการจ

กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมฟิเคชั่นสามารถกระทำผ่านบทเรียน e-Learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของเกมฟิเคชั่น

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเกมฟิเคชั่น ได้แก่ Meaghan C. Lister (2015) ; Kapp (2012); โจทิพย์ ณ สงขลา (2561); สุชัยญา เยื้องกลาง 2563; นครินทร์ สุกใส (2561); กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย (2560) และสุรพล บุญลือ (2560) กล่าวโดยสรุปได้ว่าเกมฟิเคชั่นมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แต้มสะสม (Points) สิ่งที่ใช้วัดความสำเร็จจากการทำงาน 2) เหรียญตราสัญลักษณ์ (Badges) การบ่งบอกถึงความสำเร็จในการทำตามกิจกรรมพิเศษที่กำหนดไว้ 3) ระดับชั้น (Levels) ระดับความยากง่ายที่ทำให้เกิดความท้าทายและความต่อเนื่องไปยังเป้าหมายที่ต้องการ 4) ตารางอันดับ (Leaderboard) การจัดอันดับจากคะแนนสะสมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้เล่นเกม 5) รางวัล (Reward) สิ่งรับและการตอบสนองเพื่อการสร้างแรงจูงใจเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 6) กฎ/กติกา (Rules) เงื่อนไขต่าง ๆ และวิธีการได้มาซึ่งคะแนน 7) เวลา (Times) สิ่งกำหนดในการดำเนินกิจกรรม และ 8) ผลป้อนกลับ (Feedback) ข้อเสนอแนะและการกระทำที่ผิดพลาดเพื่อแนะนำไปในทิศทางที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่อไป

ความหมายของการคิดเชิงคำนวณ

นักเทคโนโลยีการศึกษานักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการคิดเชิงคำนวณ กล่าวคือ การคิดเชิงคำนวณจะกลายเป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้ทุกคนในโลกในช่วงกลางศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกับการอ่านการเขียนและคณิตศาสตร์ การคิดเชิงคำนวณเป็นกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องในการกำหนดปัญหาและแสดงวิธีแก้ปัญหาในวิธีที่คอมพิวเตอร์ มนุษย์หรือเครื่องจักรทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดเชิงคำนวณเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนหน้าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การรู้คิดของมนุษย์เติมพลังของระบบอัตโนมัติ (Jeannette M. Wing, 2012) อีกทั้ง Shuchi Grover and Roy Pea (2013) กล่าวว่า การคิดเชิงคำนวณเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา การออกแบบระบบและการเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ โดยเป็นการวาดภาพบนแนวคิดพื้นฐานวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ สำคัญของการคิดเชิงคำนวณเป็นการคิดแก้ไขปัญหาแบบวิทยาศาสตร์เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา และ García-Peñalvo, F. J., & Mendes, A. J., (2017) กล่าวว่า การคิดเชิงคำนวณเป็นแนวทางส่งเสริมการเขียนโปรแกรมหรือการศึกษาการเขียนโปรแกรม ผู้เรียนจะสามารถเกิดทักษะการเขียนโปรแกรมให้แข็งแกร่งขึ้น ผู้เขียนจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การคิดเชิงคำนวณ หมายถึง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความสามารถของเทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ด้วยการวิเคราะห์รายละเอียดของปัญหาอย่างมีเหตุผล กำหนดขอบเขตของปัญหา แยกย่อยรายละเอียดปัญหา สำคัญ ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา

องค์ประกอบของการคิดเชิงคำนวณ

นักวิชาการหลายท่านได้ด้วยกันได้แก่ Ugur Kale & Other (2018); Kassan et al (2016); Cynthia C. Selby (2015); CSTA & ISTE, 2009; ภาสกร เรืองรองและคณะ (2561) และชยการ ศิริรัตน์ (2562) สรุปได้ว่าการคิดเชิงคำนวณมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การแยกย่อยปัญหา คือการจำแนกแ่งมมที่สำคัญของปัญหา โดยใช้การแก้ปัญหาส่วนเล็ก ๆ ทีละขั้นที่แก้ได้ง่ายกว่าปัญหาชิ้นใหญ่ ตรวจสอบและแก้ไขหรือออกแบบทีละอย่างที่ง่ายต่อการทำงานสามารถแก้ไขปัญหได้อย่างง่ายดาย 2) การจับแบบรูปปัญหา คือ การบ่งชี้ความเหมือนหรือความแตกต่างของปัญหาบางอย่าง ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับความเหมือนและรูปแบบในปัญหาเล็ก ๆ สามารถช่วยแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การคิดประเด็นสำคัญคือการกำหนดคุณสมบัติที่สำคัญในปัญหา โดยมุ่งเน้นในประเด็นสำคัญที่สามารถช่วยในการแก้ปัญหา 4) การออกแบบอัลกอริทึมคือขั้นตอนในการแก้ปัญหา และ 5) การประเมินผล คือ การสรุปและการถ่ายทอดกระบวนการแก้ปัญหาไปสู่การแก้ปัญหาที่หลากหลาย

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เกมพีเคชั่นและทักษะการคิดเชิงคำนวณ

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเกมพีเคชั่นและทักษะการคิดเชิงคำนวณ ดังต่อไปนี้

Lihua Liao & Jin Liang (2017) ศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเรียนรู้คือ สามารถส่งเสริมพัฒนาการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนรวมถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้ด้วยโครงงานการสื่อสารออนไลน์บทสนทนาเชิงวิชาการ ฯลฯ วิธีการเรียนรู้เหล่านี้สามารถรวมกับการสอนแบบดั้งเดิมในวิธีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเรียนรู้แบบผสมผสานมีผลกระทบเชิงบวกต่อการคิดคำนวณของนักศึกษาวิทยาลัยที่มีความซับซ้อนชัดเจน การเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมนักเรียนการพัฒนาการคิดเชิงคำนวณ เพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียน ความสนใจในการเรียนรู้ช่วยนักเรียนสร้างความรู้ และพัฒนาทักษะการคิดคำนวณของนักเรียน อีกทั้งกิตติ เสือแพะ; มีชัย โลหะการ และปณิศา วรธนพิรุณ (2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบปรับเหมาะร่วมกับเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดคำนวณและทักษะการเขียนโปรแกรมสำหรับนักศึกษาสาขาวิศวกรรมไฟฟ้าพบว่า 1) ผู้เรียนมีคะแนนด้านทักษะการคิดคำนวณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Meng Tan and Khe Foon Hew (2016) ศึกษาเรื่องการใช้รูปแบบเกมพีเคชั่นที่มีความหมายในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน : เพื่อการเสริมแรงและอารมณ์ทางการเรียนรู้การศึกษานี้ใช้ระยะเวลา 3 วัน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากร คือ ผู้เรียนจำนวน 22 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มทดลองที่เข้าเรียนรายวิชาโดยใช้กลไกของเกมในการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบ ได้แก่ คะแนน ป้าย และกระดานผู้นำ 2) กลุ่มควบคุมที่เรียนในรายวิชาเดียวกันผู้สอนเดียวกันแต่ไม่ใช้กลไกของเกมพีเคชั่น การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วยคะแนนก่อนเรียน คะแนนหลังเรียน คะแนนสิ่งประดิษฐ์จากกลุ่ม การโพสต์ข้อความแบบสอบถามผู้เรียน การสัมภาษณ์ผู้เรียนและการสะท้อนตนเองของครู พบว่า การใช้รูปแบบเกมพีเคชั่นทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยสังเกตได้จากคุณภาพสิ่งประดิษฐ์จากกลุ่มทดลองสูงกว่าคุณภาพสิ่งประดิษฐ์ของกลุ่มควบคุม ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทดลองเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการเกิดแรงจูงใจในรายวิชา อย่างไรก็ตามผู้เรียนในกลุ่มควบคุมมีเพียงจำนวนครั้งเดียวเท่านั้นที่พบว่ามีความสนใจในการเรียนโดยไม่ใช้หลักการของเกมพีเคชั่น โดยข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการขยายเวลามากกว่า 6 เดือน และขยายขนาดของประชากร และ Marko Urha, Goran Vukovica, Eva Jereba and Rok Pintara (2015) ศึกษาเรื่องรูปแบบเกมพีเคชั่นสู่การเรียนรู้ผ่านบทเรียน e-learning ในระดับอุดมศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นจะต้องใช้หลักการของเกมพีเคชั่นในขั้นตอนของการพัฒนาบทเรียน e-learning โดยองค์ประกอบของเกมพีเคชั่นสู่การเรียนรู้ผ่าน e-learning ในระดับอุดมศึกษา คือ การวิเคราะห์ การวางแผน การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งในตลอดทุกขั้นตอนของการพัฒนาบทเรียน e-learning นั้นประสบการณ์ผู้ใช้มีความสำคัญมาก รูปแบบเกมพีเคชั่นผ่านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ในระดับอุดมศึกษานั้นจะแตกต่างจากการใช้เกมพีเคชั่นโดยผู้ใช้ในระดับอื่น ๆ ที่ผู้สอนจะต้องปรับให้เข้ากับลักษณะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เพิ่มความพึงพอใจของผู้เรียน

García-Penalvo (2017) ได้สำรวจการคิดเชิงคำนวณก่อนการศึกษานในมหาวิทยาลัย พบว่าหลายประเทศมักจะมีการจัดลำดับความสำคัญหลายประการสำหรับการพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจากระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาความสามารถหลักและทักษะการเขียนโค้ด การเขียนโค้ดอาจจะน่าสนใจมากสำหรับผู้เรียนหากมีการฝึกปฏิบัติที่ดีและมีประสบการณ์ และอาจน่าสนใจมากขึ้นในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงตรรกะของผู้เรียน และทักษะการแก้ไขปัญหาตลอดทั้งแนวทางการเขียนโปรแกรมหรือการคิดเชิงคำนวณซึ่งคือความท้าทายที่น่าตื่นเต้นมาก มีความเป็นไปได้เกี่ยวกับการเขียนโค้ดควบคุมหุ่นยนต์ แอปพลิเคชันบนอุปกรณ์มือถือ แอปพลิเคชันบน Arduino การเรียนรู้โดยใช้เกมส์เป็นฐานและอื่น ๆ ดังนั้นมีความสำคัญมากที่จะต้องสำรวจประสบการณ์การคิดเชิงคำนวณก่อนรับเข้าเรียนในระดับเตรียมอุดมศึกษา ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มุ่งเน้นไปที่การคิดเชิงคำนวณซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อพัฒนาแบบสะท้อนกลับ ซึ่งจะช่วยให้เด็ก ๆ แก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน อีกทั้ง Lap-Kei Lee and Nga-In (2019) ศึกษาเรื่องการเรียนรู้การคิดคำนวณผ่านเกมพีเคชั่นและการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า การคิดเชิงคำนวณไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการ Coding หรือการเขียนโปรแกรม แต่เป็นทักษะพื้นฐานสำหรับทุกคนในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีการที่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้ในบริบทที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ Ugur Kale & Other (2018) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์การคิดเชิงคำนวณกับการสอน พบว่า การคิดเชิงคำนวณเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญสำหรับการแก้ปัญหาที่ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี

จากความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน รูปแบบเกมพีเคชั่นทักษะการคิดเชิงคำนวณในรายละเอียดข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีนักการศึกษาหลายท่านที่ให้ความสนใจผู้เขียนในฐานะผู้สอนนักศึกษาครูในระดับอุดมศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ

การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมฟิเคชันเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักศึกษาครูระดับอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญ เพื่อการประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันโดยการสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษามุ่งสู่ความเป็นนวัตกรรม ในภาคเรียนที่ 1/2563 จึงได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมฟิเคชันเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักศึกษาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารการศึกษา และการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้นักศึกษาครูได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณก่อนการถ่ายทอดสู่ผู้เรียน สำหรับการประกอบอาชีพครูในอนาคต ซึ่งได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดเชิงคำนวณใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การแยกย่อยปัญหา 2) การจับแบบรูปปัญหา 3) การคัดประเด็นสำคัญ 4) การออกแบบอัลกอริทึม และ 5) การประเมินผลเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา การเรียนการสอนในชั้นเรียนนำไปสู่การออกแบบและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาของผู้เรียน โดยใช้หลักการของเกมฟิเคชันในการเสริมแรงและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

สรุป

การเรียนการสอนแบบผสมผสานเป็นการบูรณาการระหว่างการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้ากับการเรียนแบบออนไลน์เข้าไว้ด้วยกัน ตอบสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้กลไกของเกมหรือเกมฟิเคชันมาช่วยในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปลี่ยนจากการเล่นเกมมาเป็นการใช้กลไกของเกมเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนบนโลกแห่งความเป็นจริง ทำให้การเรียนรู้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเสมือนการได้เล่นเกมการแข่งขันที่มีความสนุกสนาน ทำทาย ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและช่วยส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียน โดยอาศัยความสามารถของเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างลงตัว สำหรับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณส่วนใหญ่จะใช้โครงงานเป็นฐาน ปัญหาเป็นฐาน เกมเป็นฐาน และใช้การเรียนแบบร่วมมือ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย. (2560). **เกมฟิเคชัน (Gamification) โลกแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม**. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2563. จาก <http://touchpoint.in.th/gamification/>
- กิตติ เสือแพร, มีชัย โลหะการ และปณิศา วรรณพิรุณ. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบปรับเหมาะร่วมกับเครือข่าย สังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดคำนวณและทักษะการเขียนโปรแกรมสำหรับนักศึกษาสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์** ปีที่ 10 ฉบับที่ 3.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). **การออกแบบการเรียนแนวดิจิทัล**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนันต์ พูนเดช และธนิศา เลิศพรกุลรัตน์. (2559). แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมฟิเคชัน. **Journal of Education Naresuan University**. Vol. 18 (3), pp.331-339.

- ชยการ ศิริรัตน์. (2562). การใช้กระบวนการแก้ปัญหาและโปรแกรม App Inventor พัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking: CT) สำหรับผู้เรียนระดับ มัธยมศึกษา. **จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. 47 (2). เมษายน – มิถุนายน. 2562. หน้า 31-47.
- นครินทร์ สุกใส. (2561). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านร่วมกับเกมมิฟิเคชันที่มีต่อความสามารถในการประยุกต์ความรู้ทางคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. **ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- ภาสกร เรืองรอง และคณะ. (2561). Computational Thinking กับการศึกษาไทย. **ปัญญาวิวัฒน์**. 10(3). กันยายน - ธันวาคม 2561.
- มะยูริย์ พิตยาเสนีย์. (2558). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Adobe Flash Professional. **คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาก**.
- สุชัยญา เยื้องกลาง. (2560). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมมิฟิเคชันเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์สู่ชีวิตจริงระดับประถมศึกษา. **ปริญยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- สุรพล บุญลือ. (2560). การสร้างสื่อ e-learning แบบปฏิสัมพันธ์ที่ผสมผสานในรูปแบบ Gamification. **ชมรมวิชาชีพครูเทคโนโลยีการศึกษา 24 มีนาคม 2560 ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี. ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ**
- สรพงศ์ สุขเกษม. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชาคอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐาน สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร**.
- A. Bernik, D. Radošević and G. Bubaš. (2017). **Introducing Gamification into e-Learning University Courses**. MIPRO 2017, May 22- 26, 2017, Opatija, Croatia.P (711-716).
- Ai-Dong Fang & Guo-Long Chen & Zhi-Rang Cai & Lin Cui & Lein Harn. **Research on Blending Learning Flipped Class Model in Colleges and Universities Based on Computational Thinking**. Received 18 February 2017.
- Andreea Cristina Ionica and Monica Leba. (2014). **Gamification & Research – Partnership for Innovation**. 2nd GLOBAL CONFERENCE on BUSINESS, ECONOMICS, MANAGEMENT and TOURISM, 30-31 October 2014, Prague, Czech Republic.
- Caroline Lawless. (2019). **ความหมายของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน**. ออนไลน์ : Digital Marketing Manager at LearnUpon Published on January 17, 2019.
- Cynthia C. Selby. WiPSCE. (2015). November 09-11, London, United Kingdom
- Copyright is held by the owner/author(s). Publication rights licensed to**

- ACM. ACM 978-1-4503-3753-3/15/11...\$15.00 DOI:
<http://dx.doi.org/10.1145/2818314.2818315>
- García-Peñalvo, F. J., & Mendes, A. J., (2017). **Exploring the computational thinking effects in pre-university education**, *Computers in Human Behavior*.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.12.005>.
- Jeannette M. Wing. (2012). **Microsoft Research Asia Faculty Summit 26 October 2012**.
- Kapp, K. M. (2012). **The gamification of learning and instruction : game based methods and strategies for training and education**. John Wiley & Sons.
- Kassan, S., Looi, K. F., & Tham, Y. M. (2016). **แนวคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking)**. สืบค้น จาก <http://school.dek-d.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2563.
- Lihua Liao & Jin Liang. (2017). **An Empirical Study on Blended Learning to Promote the Development of Computational Thinking Ability of College Students**. *International Symposium on Educational Technology*.
- Lap-Kei Lee and Nga-In. (2019). Springer Nature Switzerland AG 2019 S. K. S. Cheung et al. (Eds.): ICBL 2019, LNCS 11546, pp. 339–349.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-21562-0_28
- Marko Urha, Goran Vukovica, Eva Jereba and Rok Pintara. (2015). **The model for introduction of gamification into e-learning in higher education**. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 197, pp. 388 – 397.
- Meng Tan and Khe Foon Hew. (2016). **Incorporating meaningful gamification in a blended learning research methods class: Examining student learning, engagement, and affective outcomes**. *Australasian Journal of Educational Technology*, 32(5), pp. 19–34.
- M. Victoria López-Pérez & M. Carmen Pérez-López & Lázaro Rodríguez-Ariza. (2010). **Blended learning in higher education: Students’ perceptions and their relation to outcomes**. *Computers & Education*, 56 (2011) 818–826.
- Rovai, A.P. and Jordan, H. M. (2004). **Blended learning and sense of community. A comparative analysis with traditional and fully online graduate courses**. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8, 1492–3831.
- Shuchi Grover and Roy Pea. (2013). **Computational Thinking in K–12: A Review of the State of the Field**. *Educational Researcher*, Vol. 42 No. 1, pp. 38–43.

- Ting-Chia Hsu, Shao-Chen Chang and Yu-Ting Hung. (2018). **How to learn and how to teach computational thinking: Suggestions based on a review of the literature.** Received in revised form 29 June 2018; Accepted 2 July 2018, From <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.07.004>
- Ugur Kale & Mete Akcaoglu & Theresa Cullen & Debbie Goh & Leah Devine & Nathan Calvert & Kara Grise. (2018). **Computational What? Relating Computational Thinking to Teaching.** Association for Educational Communications & Technology 2018. From <https://doi.org/10.1007/s11528-018-0290-9>
- Yu-kai, C. (2013). **What is Gamification.** Retrieved May 6, 2020, from <http://www.yukaichou.com/gamification-examples/what-is-gamification/#.VjLOi9LhCUk>

ภาคผนวก

นโยบายและคุณลักษณะการตีพิมพ์บทความวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง เป็นวารสารวิชาการราย 6 เดือน (2 ฉบับต่อปี) ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) และ ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.) ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการในสาขาต่าง ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุน ให้คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิชาการทั่วไป จากทั้งภายในและภายนอก ได้มีโอกาสเสนอผลงานทางวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยเผยแพร่ในลักษณะของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Journal)

1. การพิจารณาบทความ

1.1 การพิจารณาบทความ เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากกองบรรณาธิการตรงตามสาขาวิชา ในพิจารณา 2 คน ต่อ 1 บทความ

1.2 กรณีบทความมาจากบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง กองบรรณาธิการ พิจารณาส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน

1.3 กรณีบทความมาจากบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง กองบรรณาธิการ พิจารณาส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและหรือภายนอก 2 คน

1.4 กรณีผู้ส่งบทความ แก้ไขไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา ที่กองบรรณาธิการแจ้ง กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์พิจารณา ยกเลิก กระบวนการเพื่อการตีพิมพ์

2. คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

2.1 วิธีส่งบทความ เจ้าของบทความสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และส่งต้นฉบับ บทความ ในรูปแบบไฟล์ word และรูปแบบไฟล์ PDF ได้ที่ระบบออนไลน์ของวารสารวิชาการ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU>

3. รูปแบบบทความที่ส่งกองบรรณาธิการเพื่อตีพิมพ์

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (English)

ชื่อ นามสกุล^{1*}, ชื่อ นามสกุล² และ ชื่อ นามสกุล³ (ภาษาไทย)

(ชื่อ นามสกุล^{1*}, ชื่อ นามสกุล² และ ชื่อ นามสกุล³) (English)

^{1*} ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ xxxxxx โทรสาร xxxxxx E-mail: YYYYYY

² ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์

³ ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์

วันที่รับบทความ xxxxxxxxxxxx

Received: xxxxxxxxxxxx

วันที่รับแก้ไขบทความ xxxxxxxxxxxx

Revised: xxxxxxxxxxxx

วันที่ตอบรับบทความ xxxxxxxxxxxx

Accepted: xxxxxxxxxxxx

บทคัดย่อ

บทความงานวิจัยต้องประกอบด้วยบทคัดย่อที่ระบุถึงสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลการศึกษาและบทสรุป ในกรณีที่ต้นฉบับเป็นภาษาไทย ให้ผู้นิพนธ์เขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 300 คำ ระบุคำสำคัญของเรื่อง (keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

คำสำคัญ: รูปแบบบทความ; ขนาดตัวอักษร; รูปแบบตัวอักษร

Abstract

An article of research to composes with abstract to specify importance of subject, object, method to study, result and summary. Both Thai and English abstracts are required. The length of each should not exceed 300 words. Also, the keywords should not be used more than 5 words.

Keywords: submission procedure; manuscript format; font size; font style; blank line

1. บทนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการเขียนบทความฉบับเต็มสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ในการส่งบทความเข้าตีพิมพ์ในวารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาก เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและเพื่อให้การจัดทำเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้ที่ส่งบทความควรพิมพ์บทความตามรูปแบบและแนวทางที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

2. เนื้อหาบทความ

วารสารฉบับเต็มควรประกอบด้วย ชื่อบทความ ชื่อและที่อยู่ของผู้เขียนบทความ บทคัดย่อ คำสำคัญ วัตถุประสงค์ เนื้อหาโดยสมบูรณ์ของบทความ กิตติกรรมประกาศ และเอกสารอ้างอิง โดยในส่วนของเนื้อหาของบทความ สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อหลัก หัวข้อย่อย และอาจแบ่งถึงหัวข้อย่อยลงมา ทั้งนี้ตัวอักษรทั้งหมดที่ใช้ในการพิมพ์ทุกส่วนให้ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarababunPSK ขนาด 16 ตัวหนาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระยะระหว่างบรรทัดเป็นแบบบรรทัดเดี่ยว (Single Space) และแต่ละหน้าไม่ต้องมีการเติมหมายเลขหน้า

2.1 ขนาดและการตั้งค่าน้้ากระดาษ

ขนาดของกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์กำหนดให้มีขนาดมาตรฐาน A4 (8¼ × 11¼ นิ้ว) โดยกำหนดการตั้งค่าน้้ากระดาษดังนี้

ริมขอบกระดาษด้านบน	1.5	นิ้ว
ริมขอบกระดาษด้านล่าง	1	นิ้ว
ริมขอบกระดาษด้านซ้าย	1.5	นิ้ว
ริมขอบกระดาษด้านขวา	1	นิ้ว

ความยาวโดยรวมของบทความไม่ควรเกิน 12 หน้ากระดาษ และบันทึกไฟล์ข้อมูลด้วย Microsoft Word 2010 ขึ้นไปเท่านั้น

2.2 ชื่อบทความและรายละเอียดของผู้เขียน

ในการพิมพ์ชื่อบทความให้พิมพ์ทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้ตัวอักษรขนาด 18 พอยต์ พิมพ์เป็นตัวหนา โดยแต่ละคำในชื่อภาษาอังกฤษให้พิมพ์อักษรตัวแรกเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ (ยกเว้น คำนำหน้านาม: articles, คำสันธาน: coordinate conjunctions และคำบุพท: prepositions นอกจากคำเหล่านี้จะถูกใช้นำชื่อเรื่อง) สำหรับชื่อผู้เขียนบทความให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ ในขณะที่ส่วนของที่อยู่ให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 พอยต์ โดยที่อยู่ควรประกอบไปด้วย

สำหรับบุคลากรภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาก

สาขาวิชาที่สังกัด เบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ กรณีผู้เขียนมากกว่าหนึ่ง สามารถระบุที่อยู่ของผู้เขียนแต่ละคนโดยอาศัยตัวเลขที่พิมพ์แบบยกสูง (Superscript) ไว้หลังชื่อของผู้เขียนนั้น นอกจากนั้นควรมีการระบุชื่อผู้ติดต่อ (Corresponding author) โดยการพิมพ์เครื่องหมายดอกจัน (*) ไว้หลังชื่อ เฉพาะบรรทัดสุดท้าย ของรายละเอียดผู้ติดต่อให้ระบุ เบอร์โทรศัพท์ และ e-mail ของผู้ติดต่อ ทั้งชื่อบทความและรายละเอียดของผู้เขียนให้พิมพ์ไว้กลางหน้ากระดาษ

สำหรับบุคลากร ภายนอก มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาก

ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์ ซึ่งสามารถระบุที่อยู่ของผู้เขียนแต่ละคนโดยอาศัยตัวเลขที่พิมพ์แบบยกสูง (Superscript) ไว้หลังชื่อของผู้เขียนนั้น นอกจากนั้นควรมีการระบุชื่อผู้ติดต่อ (Corresponding author) โดยการพิมพ์เครื่องหมายดอกจัน (*) ไว้หลังชื่อ เฉพาะบรรทัดสุดท้ายของรายละเอียดผู้ติดต่อให้ระบุ เบอร์โทรศัพท์ เบอร์โทรสารและ e-mail ของผู้ติดต่อ ทั้งชื่อบทความและรายละเอียดของผู้เขียนให้พิมพ์ไว้กลางหน้ากระดาษ

3. บทคัดย่อและคำสำคัญ

การพิมพ์บทคัดย่อและคำสำคัญให้พิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ และจัดรูปแบบอยู่ตรงกึ่งกลางของหน้ากระดาษ โดยให้พิมพ์ชื่อหัวข้อ “บทคัดย่อ” และ “Abstract” เป็นแบบตัวหนา

4. เนื้อหาของบทความ

บทความวิจัยควรประกอบด้วย บทนำ (Introduction) บอกความสำคัญหรือที่มาของปัญหา นำไปสู่การศึกษา วัตถุประสงค์ วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการวิจัย (Materials and Method) กล่าวถึงรายละเอียด การวิเคราะห์และการทดลองที่กระชับและชัดเจน ผลการทดลอง (Results) บอกผลที่พบอย่างชัดเจน สมบูรณ์ และมีรายละเอียดครบถ้วน สรุปและอภิปรายผล (Discussion and Conclusion) อาจเขียนรวมกับผลการทดลองได้ เป็นการประเมิน การตีความ และการวิเคราะห์ ในแง่มุมต่าง ๆ ของผลที่ได้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลงานผู้อื่นอย่างไร ต้องมีการอ้างหลักการหรือทฤษฎีมาสนับสนุนหรือการหักล้างอย่างเป็นเหตุเป็นผลและอาจมีข้อเสนอแนะที่จะนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ส่วนของเนื้อหาบทความ กำหนดตัวอักษรที่ใช้ในเนื้อหาให้มีขนาด 16 พอยต์ รวมถึงไม่ต้องมีการเว้นบรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่) สำหรับรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์หัวข้อกำหนดดังนี้

4.1 หัวข้อหลัก

กำหนดให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ ตัวหนา ในการพิมพ์หัวข้อหลัก และให้พิมพ์ไว้ชิดริมซ้ายของคอลัมน์

4.2 หัวข้อย่อยและหัวข้อย่อยรองลงมา

กำหนดให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ ตัวหนา ในการพิมพ์หัวข้อย่อยและหัวข้อย่อยรองลงมา และให้พิมพ์ห่างจากริมซ้ายของคอลัมน์ 0.5 นิ้ว

5. รูปภาพ ตาราง และสมการ

5.1 รูปภาพและตาราง

การนำเสนอรูปภาพและตารางสามารถนำเสนอต่อจากข้อความที่กล่าวถึงหรืออาจนำเสนอภายหลังจากจบหัวข้อหรือนำเสนอในหน้าใหม่ ขนาดของรูปภาพและตารางไม่ควรเกินกรอบของการตั้งค่าน้ำกระดาษที่กำหนดไว้ในหัวข้อ 2.1

ทั้งรูปภาพและตารางจะต้องมีคำอธิบายโดยคำอธิบายของรูปภาพให้พิมพ์ไว้ใต้รูปภาพ และอยู่ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ หากรูปภาพใดถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนให้มีการระบุคำอธิบายของแต่ละส่วนโดยอาศัยตัวอักษรภาษาไทยในวงเล็บเรียงตามลำดับเช่น (ก) และ (ข) ส่วนคำอธิบายตารางให้พิมพ์ไว้เหนือตารางและชิดริมซ้ายของกระดาษ โดยการเรียงลำดับรูปภาพและตารางให้แยกการเรียงลำดับออกจากกัน

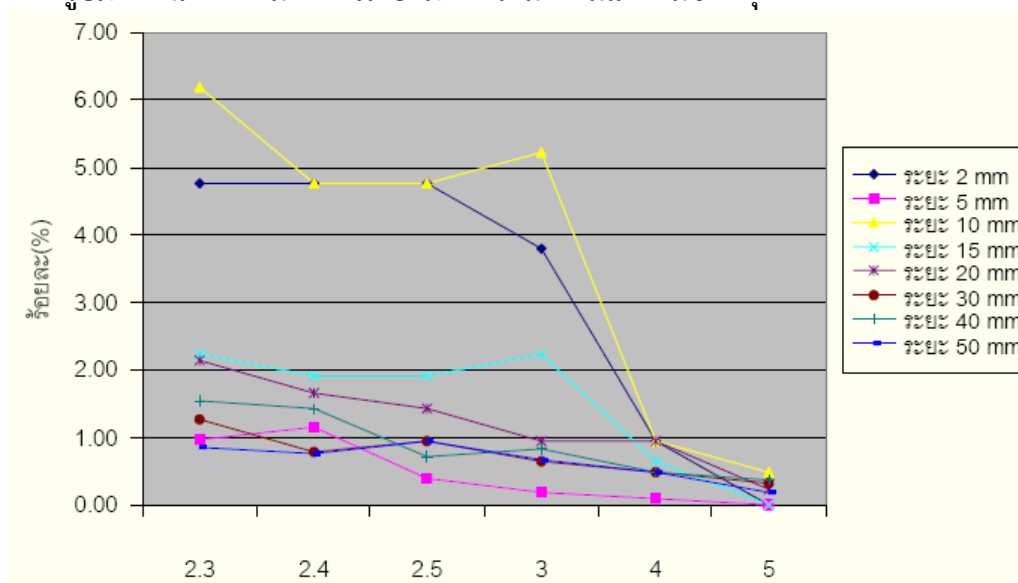
ตารางข้อมูลที่นำลงตีพิมพ์ ต้องพิมพ์ด้วย word เพื่อความคมชัดของตาราง เช่น ตารางที่ 1 ตารางที่ไม่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

ผู้ออกแบบ	ผู้ใช้การ
1)กระเบื้องดินเผามีคุณสมบัติในการใช้งานที่เหมาะสมสวยงาม	1)กระเบื้องดินเผาชนิดที่ไม่ทนทานลักษณะเฉพาะตัวของวัสดุ ผู้ใช้การรู้สึกถึงความไม่เรียบร้อยไม่สม่ำเสมอของพื้นผิว
2)ข้อดีของกระเบื้องดินเผา คือ คัดตั้งยากเนื่องจากความไม่สม่ำเสมอของขนาดและความหนาของแผ่นกระเบื้องดินเผา	2)กระเบื้องดินเผาที่ปูพื้นบันไดและลานพัก มีพื้นผิวที่ไม่สม่ำเสมอ ผู้ใช้การอาจสะดุดเมื่อใช้งาน
	3)เนื่องจากความไม่แข็งแรงของกระเบื้องดินเผา เมื่อผ่านการใช้งาน หรือมีวัตถุตกกระทบ ทำให้กระเบื้องดินเผาแตก กะเทาะ หรือบิ่น ซึ่งแสดงถึงความไม่คงทนแข็งแรง

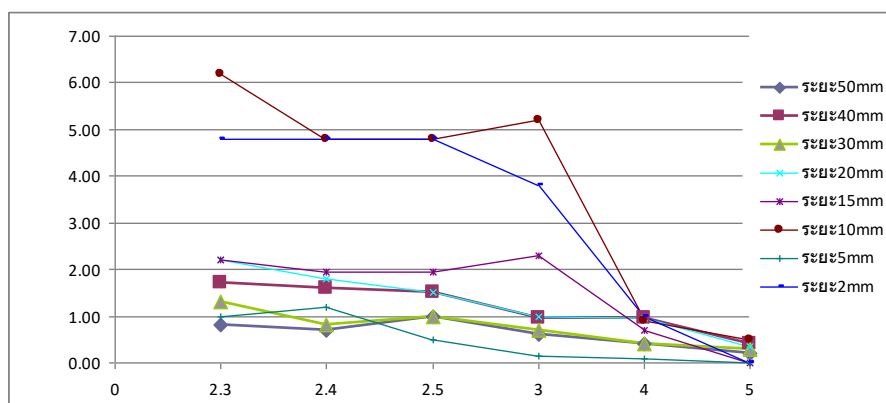
ตารางที่ 2 ตารางที่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

ผู้ออกแบบ	ผู้ใช้อาคาร
1) กระเบื้องดินเผาที่มีคุณสมบัติในการใช้งานที่เหมาะสมสวยงาม 2) ข้อดีของกระเบื้องดินเผา คือ ติดตั้งยากเนื่องจากความไม่สม่ำเสมอของขนาดและความหนาของแผ่นกระเบื้องดินเผา	1) กระเบื้องดินเผาที่มีขนาดที่ไม่เท่ากันตามลักษณะเฉพาะตัวของวัสดุ ผู้ใช้อาคารรู้สึกถึงความไม่เรียบร้อย ไม่สม่ำเสมอของพื้นผิว 2) กระเบื้องดินเผาที่ใช้ปูพื้นบันไดและชานพักมีพื้นผิวที่ไม่สม่ำเสมอ ผู้ใช้อาคารอาจสะดุด เมื่อใช้งาน

รูปภาพที่นำลงตีพิมพ์ ควรเลือกภาพที่เหมาะสมและคมชัดที่สุด

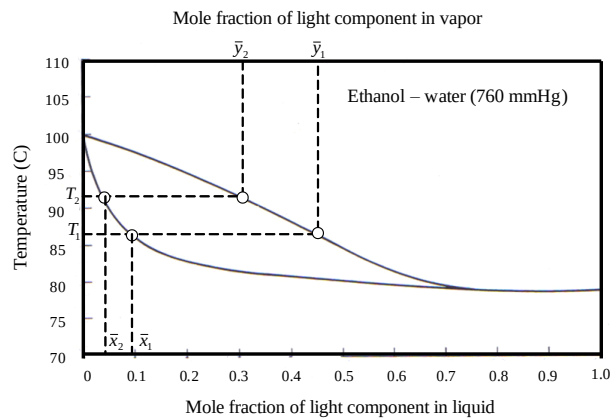

ภาพที่ 1 ภาพที่ไม่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

ภาพที่ 2 ภาพที่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

การระบุหมายเลขลำดับรูปภาพและตารางในบทความให้ระบุเป็นรูปที่และตารางที่ เช่น ภาพที่ 1, ภาพที่ 1 – 3, ตารางที่ 1, ตารางที่ 1 – 3 เป็นต้น

ภาพที่ 1 แผนภาพสมดุลของของผสมไอ - ของเหลวที่มี 2 องค์ประกอบภายใต้สภาวะความดันคงที่

ตารางที่ 1 ปริมาณการใช้น้ำมันปิโตรเลียมในแต่ละภาคเศรษฐกิจ ฯ ของประเทศไทย (หน่วย: ล้านลิตร)

ภาคเศรษฐกิจ	ปี	
	2545	2546
1. เกษตรกรรม	3,509	3,827
2. เหมืองแร่	19	26
3. อุตสาหกรรม	4,821	4,937
4. ไฟฟ้า	703	757
5. การก่อสร้าง	169	172
6. ที่พักอาศัยและการพาณิชย์	2,729	2,792
7. คมนาคมขนส่ง	23,980	25,475
Total	35,930	37,986

5.2 สมการ

การเขียนสมการให้เขียนไว้กลางคอลัมน์และมีการระบุลำดับของสมการโดยใช้ตัวเลขที่พิมพ์อยู่ในวงเล็บ เช่น (1), (2) เป็นต้น

6. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

หากต้องการเขียนกิตติกรรมประกาศเพื่อขอบคุณบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเขียนได้ โดยให้อยู่หลังเนื้อหาหลักของบทความและก่อนเอกสารอ้างอิง เช่น

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาง ที่ได้เอื้อเฟื้อเอกสารและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัย

7. การอ้างอิง

ให้รวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์และวัสดุความรู้ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานหรือเอกสารอ้างอิงในการศึกษาแทรกไว้ในเนื้อหาและท้ายบทความ

การอ้างอิงในเนื้อหา เป็นการวงเล็บระบุแหล่งที่มาอย่างกว้างๆแทรกอยู่ในเนื้อหาของบทความวิชาการ ส่วนรายละเอียดที่สมบูรณ์ของแหล่งข้อมูลจะแสดงใน “เอกสารอ้างอิง” ในส่วนท้ายของบทความวิชาการ โดยใช้รูปแบบ APA เท่านั้น

7.1 การลงรายละเอียดของการอ้างอิงในเนื้อหา

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(ผู้แต่งคนแรก และผู้แต่งคนที่สอง, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(ผู้แต่งคนแรก และคณะ, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, ไม่มีเลขหน้า)

(หน่วยงาน, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(นามแฝง, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

7.2 การลงรายละเอียดของการอ้างอิงท้ายบทความ

ให้อ้างอิงรายการลำดับตามอักษรตัวแรกของผู้แต่ง ตามการเรียงลำดับตัวอักษรของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน สำหรับรูปแบบการพิมพ์รายชื่อเอกสารอ้างอิงจากแหล่งต่าง ๆ กำหนดให้มีรูปแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) บทความจากวารสาร (Journal)

Waszkiewics, S.D., Tierney, M.J. and Scott, H.S. (2009). Development of coated, annular fins for adsorption chillers, **Applied Thermal Engineering**, vol.29 (11-12), August 2009, pp. 2222 – 2227.

จักรกฤษณ์ นรมิตผดุงการ และ ทวี สอนมาลี. (2519). ความสามารถในการเงินของเทศบาลกรณีของเทศบาลนครกรุงเทพ ก่อนเปลี่ยนแปลงเป็นกรุงเทพมหานคร, **วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์**, 16, เมษายน 2519, หน้า 231 – 254.

(2) บทความจากเอกสารประกอบการประชุม (Proceedings)

Kato, S. and Widiyanto, A. (2001). Environmental Impact Assessment of Various Power Generation Systems, **paper presented in the Tri-University International Joint Seminar & Symposium 2001**, Chiang Mai, Thailand.

มารุต บุรพา, ณัฐนี วยยศ และทนนเกียรติ เกียรติศิริโรจน์. (2551). โมเดลอย่างง่ายของการทำน้ำร้อนแสงอาทิตย์ที่มีประสิทธิภาพเสริม, **การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการรูปแบบพลังงานทดแทนสู่ชุมชนแห่งประเทศไทย**, มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

(3) รายงานทางวิชาการ / รายงานวิจัย

Division of Technical Services and Planning. (2003). **Chiang Mai City Municipality. Annual Report.**

จุฬารพร โชติช่วงนิรันดร์, นลินี ตันธุนิษฐ์ และปัทมา เพ็ชรสิงห์. (2529). รายงานการวิจัยเรื่อง **ประวัติศาสตร์หมู่บ้านคำม่วง, โครงการวิจัยระบบการทำฟาร์ม มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. หน้า 54 – 57.

พรพิมล เกลิมพลาณภาพ. (3535). **พฤติกรรมและการแสวงหาข่าวสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารของบริษัทธุรกิจเอกชนที่มียอดขายสูงสุดของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์
มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

(4) หนังสือ

Myers, R.H. and Montgomery, D.C. (1995). **Response Surface Methodology: Process and product optimization using designed experiments**, New York: John Wiley & Sons,.

Goswami, Y.D., Kreith, F. and Kreider, J.F. (1999). **Principles of Solar Engineering**, 2nd edition. ISBN: 1-56032-714-6, Philadelphia: Taylor & Francis,

วิบูล วิจารณ์วิทย์ และกนกนาถ ชูปัญญา. (2525). **เคมีคลินิก**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราศิริราช
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล.

(5) วิทยานิพนธ์

สุรจิตร ทิพย์. (2538). **การศึกษาสภาพการใช้แหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ของจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Herbert-Cheshire, L. (1997). **Living by the sea**. Unpublished honours thesis, Central
Queensland University, Rockhampton, QLD, Australia.

(6) เว็บไซต์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2554). “คู่มือการศึกษาปีการศึกษา 2554”. [ออนไลน์], แหล่งที่มา:
<http://www.psu.ac.th/handbook/> สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2554.

Brown, H. (1994). “**Citing computer references**”. [online], Available:
<http://neal.ctstateu.edu/history/cite.html>. Retrieved April 3, 1995.

(7) การสัมภาษณ์

ดิลก บุญเรืองรอด. (2543, กรกฎาคม 14). อธิการบดี, สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. สัมภาษณ์.

ตัวอย่างการอ้างอิงในเนื้อหา

(สุวิมล ตีรกานันท์, 2553) (Tirakanan, S., 2011)

ตัวอย่างการแปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

1.1 ตัวอย่างเอกสารอ้างอิงที่เป็นหนังสือ

สุวิมล ตีรกานันท์. (2553). **การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Tirakanan, S. (2011). **Multivariate variables analysis in social science research**. Bangkok: Chaulalongkorn University Printing House.
(in Thai)

1.2 ตัวอย่างเอกสารอ้างอิงที่เป็นบทความ

ปาน จินดาพล. (2557). การเป็นเจ้าของกิจการกับทัศนคติต่อความเสี่ยง.

วารสารนักบริหาร, 34(1), 130-135.

Jindapon, P. (2014). Entrepreneurship and risk attitudes. **Executive Journal**, 34(1), 130-135. (in Thai)

สุวรรณ ลักขณวิช. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พฤติกรรมการใช้ชีวิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักเอกชน ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี. **BU Academic Review**, 13(1), 13-16.

Luckanavanich, S. (2014). Personal relationship, living behaviors, and academic achievement of university students in the private residence, rangsit area, Pathumthani. **BU Academic Review**, 13(1), 13-16. (in Thai).

1.3 ตัวอย่างเอกสารอ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). สถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ชาวต่างประเทศฯเข้าในปี 2555. [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

http://www.2tat.or.th/stat/web/statistic_tst.php

สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2557.

Tourism Authority of Thailand. (2013). **Inbound foreign tourists situation in 2012**. [online], Available: http://www.2tat.or.th/stat/web/statistic_tst.php. Retrieved February 9, 2014. (in Thai)

ท่านสามารถดาวน์โหลดรูปแบบบทความได้ที่ <https://goo.gl/y9WEJe>

หรือ ติดต่อสอบถามที่ **ผู้ประสานงาน : นายลิขิต ศิริ**

โทร 054-237 399 ต่อ 3832 Mobile: 083-156-3928

E- mail: res_journal@hotmail.com

ปรับปรุงข้อมูลเมื่อ 4 มกราคม 2562